

ACTUALITATEA

MUZICALĂ

Anul XXXVI
Serie nouă
IANUARIE 2025

1

(CCLXXXII)

48 pagini

ISSN 1220-742X

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ Aniversări: Ulpiu Vlad
- ✓ *Revoluția* la Opera Națională din Iași
- ✓ Convorbirile „A.M.”: Ionuț Pascu
- ✓ Remember – Mamaia ‘88
- ✓ „OAMENI” – un concert Marius Țeicu
- ✓ „Crizantema de aur”, ediția a 57-a

În imagine:
Ionuț Pascu

Aduceri aminte...

Anul 2025, o cifră destul de rotundă în sine, aduce multe aniversări și comemorări de compozitori și muzicologi, ale căror cifre la fel de rotunde le consemnăm cu respect, recunoștință și prețuire.

Desigur, nu pot începe lista cu altcineva decât George Enescu, de la moartea căruia se împlinesc 70 de ani (situație care va aduce o relaxare în ceea ce privește plata drepturilor de autor pentru interpretarea muzicii sale). Totodată, prin Enescu nu aniversăm doar o personalitate componistică ci și un interpret strălucit, cu o carieră mondială de violonist și dirijor, cu apariții mult admirate în calitate de pianist și cu contribuții pedagogice de substanță.

Și pentru că m-am referit la cifrele rotunde, de data aceasta aș continua cu cele mai reprezentative aniversări, cele legate de **centenar**, cifră care se regăsește în dreptul unor personalități precum Gheorghe Dima (compozitorul, dirijorul, profesorul, fondatorul Academiei naționale de muzică din Cluj-Napoca), George Stephănescu (bariton, profesor, fondatorul Operei Române dar și al clasei de canto de la Universitatea Națională de Muzică București) și Marin Constantin (fondatorul „Madrigalului”, dirijor și compozitor de muzică corală).

Cifre aproape la fel de sărbătorești regăsim în cazul neuitatului Dinu Lipatti (pianist, compozitor, profesor) – 75 de ani de la moarte, a lui Stan Golestan (compozitor și critic muzical) – 150 de ani de la naștere, și o dublă marcare în cazul lui Ionel Perlea (dirijor și compozitor) – 125 de ani de la naștere și 55 de la moarte, Raoul Gunsbourg (compozitor bucureștean ajuns director al Operei din Monte Carlo) – 165 de ani de la naștere și 70 de la moarte, Enrico Mezzetti (compozitor, pianist, profesor ieșean) – 155 de ani de la naștere și 95 de la moarte, Timotei Popovici (compozitor și dirijor de cor) – 155 de ani de la naștere și 75 de la moarte, Paul Richter (compozitor și interpret brașovean) – 150 de ani de la naștere și 75 de la moarte, Augustin Bena (compozitor, dirijor, profesor) – 145 de ani de la naștere, Zeno Vancea (compozitor, muzicolog, profesor) – 125 de ani de la naștere și 35 de la moarte, Mihai Brediceanu – 105 ani de la naștere și 20 de la moarte. În 2025 aniversăm 185 de ani de la nașterea criticului muzical și compozitorului Grigore Ventura, 180 de ani de la nașterea compozitorului, dirijorului și șefului de muzică militară Iosif Ivanovici – 160 de ani de la naștere, 155 de ani de la nașterea compozitorului și dirijorului de cor Gheorghe Mandicevski, 145 de ani de la nașterea compozitorului, dirijorului și profesorului (rector al Conservatorului) Ioan D. Chirescu, tot 145 de ani de la nașterea compozitorului și folcloristului Augustin Bena, 140 de ani de la nașterea compozitorului, profesorului și esteticianului Dimitrie Cuclin, 135 de ani de la nașterea compozitorului, violonistului, dirijorului și profesorului Constantin C. Nottara, 125 de ani de la nașterea compozitorului, profesorului și secretarului Uniunii Compozitorilor Vasile Popovici, a compozitorului și dirijorului Nicolae Lungu și a compozitorului și profesorului Leon Klepper, 115 ani de la nașterea compozitorului, dirijorului și profesorului Alfred Mendelssohn, și a folcloristului Achim Stoia, 105 ani de la nașterea compozitorului și profesorului Alexandru Pașcanu.

Aniversări de dată mai recentă apar în cazul dirijorului, compozitorului și profesorului Ludovic Bacs (95 de ani de la naștere dar și 10 ani de la moarte), al compozitorului, profesorului și pianistului Nicolae Brînduș (90 de ani de la naștere), al compozitorului și profesorului clujean Ede Terény (90 de ani de la naștere), ori a compozitoarei și pianistei Hilda Jerea (45 de ani de la moarte), după cum cifre rotunde de aniversare se împlinesc și în cazul lui Adalbert Winkler – 95, George Draga – 90 și Octavian Nemescu – 85. Comemorăm 60 de ani de la

moartea lui Emil Monția, 45 de la moartea lui Matei Socor, 40 de la moartea lui Florin Comișel, Aurel Grigoraș 25 de ani 20 în cazurile lui Adrian Rațiu și Vasile Spătăreanu, 15 ani la Vasile Herman și 10 la Teodor Bratu.

Și colegii de la secția de muzică ușoară sărbătorească două **centenare**, pentru compozitorii Laurențiu Profeta și Vasile Veselovschi. Se mai împlinesc 150 de ani de la moartea lui Dimitrie G. Florescu, 120 de ani de la nașterea lui Elly Roman, 105 de ani de la nașterea și 25 de ani de la moartea lui Henri Mălineanu, 105 ani de la nașterea lui Edmond Deda și a lui Gelu Solomonescu, 85 de la nașterea lui Ion Cristinoiu, dar și 85 de la moartea lui Ion Vasilescu, 40 de ani de la moartea lui Nicolae Kirculescu, 25 de ani pentru Valeriu (Vali) Sterian, 20 de ani pentru George Sbircea (Claude Romano) și Alexandru Mandy, 15 ani pentru Anton Șuteu, Aurel Manolache și Francisc Reiter, și 10 ani în cazul lui Marcel Dragomir.

Muzicologii își aduc aminte de primul nostru critic muzical, Nicolae Filimon, născut acum 160 de ani, de criticul muzical Klaus Kessler (**centenarul** nașterii), de criticul muzical Emanoil Ciomac (135 de ani de la naștere), de bizantinologul Sebastian Barbu-Bucur (95 de ani de la naștere și 10 ani de la moarte), de Ada Brumar (95 de ani de la naștere), de Alexandru Leahu și Gheorghe Firca, (90 de ani de la naștere), de fostul nostru redactor șef Luminița Vartolomei (80 de ani de la naștere) și de fostul nostru colaborator Florin-Silviu Ursulescu (80 de ani de la naștere), de părintele Ioan D. Petrescu (55 de ani de la moarte), de Alfred Hoffman, Gheorghe Ciobanu și Romeo Ghircoiașiu (ambii la 30 de ani de la moarte), de Emilia Comișel și Ferenc (Francisc) László (15 ani de la moarte).

Desigur, numele amintite nu reprezintă o listă exhaustivă, dincolo de criteriul unor cifre rotunde fiind luat în calcul și criteriul circulației acestor nume în sfera publică, ca și o minimă distanțare în timp în cazul comemorărilor (cel puțin 10 ani).

Mihai COSMA

DIN SUMAR

Aniversare: Ulpiu Vlad.....2

Convorbirile „A.M.” - Ionuț Pascu.....12-15

„OAMENI” – un concert MARIUS ȚEICU..28-31

Cei mai frumoși ani - Mamaia '88.....32-35

„Crizantema de aur”, ediția a 57-a.....44-48

La mulți ani, Ulpiu Vlad!

Compozitorul Ulpiu Vlad a venit pe lume în ziua de 27 ianuarie 1945, în Zărnești, lângă Brașov. A început să-și dezvolte abilitățile muzicale de la o vârstă fragedă sub îndrumarea tatălui său, fiind influențat de tradițiile muzicale locale și de personalitățile marcante ale vremii. Între 1964 și 1971 a urmat studiile de specialitate la Conservatorul din București, având profesori renumiți precum Anatol Vieru, Boris Zelinski, Victor Giuleanu și alții, și a participat apoi la cursuri de perfecționare la Roma, Borovet și Amsterdam.

Având o vastă experiență ca oboist, Ulpiu Vlad s-a concentrat pe crearea de lucrări camerale, punând accent pe virtuozitatea instrumentală. Muzician cu o profundă spiritualitate și o personalitate umanistă, a explorat în ciclul

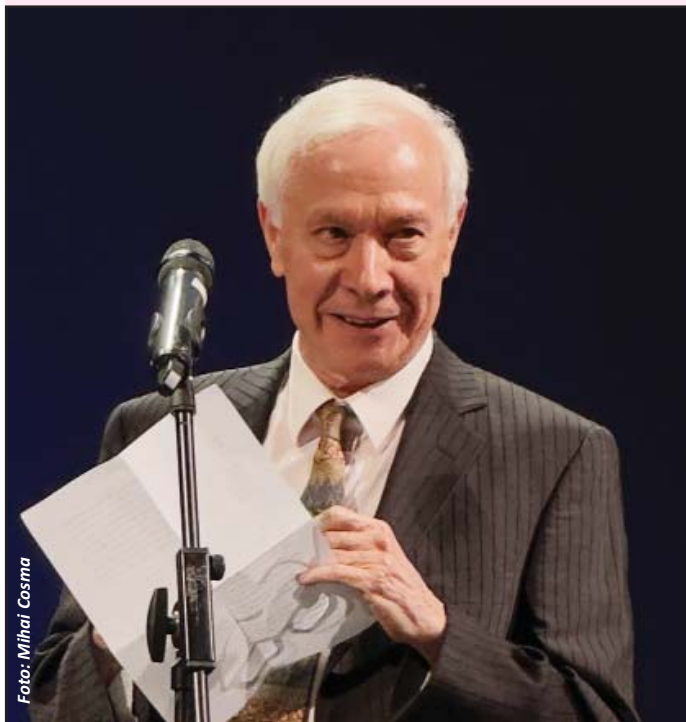

Foto: Mihai Cosma

Vise o lume sonoră cu puternice accente arhaice autohtone. „Actualmente, titlurile de lucrări orchestrale sau camerale scrise de Ulpiu Vlad după 1995 îi îndreptățesc pe colegii săi să-l numească principalul reprezentant al *onirismului* în muzica românească. Fascinația viselor continuă în alte două cicluri de lucrări (*Dincolo de vise*, *Împletirea viselor*), unde aleatorismul se apropie din ce în ce mai mult de practica muzicii orale, populare, a improvizației. Compozitorul oferă interpreților un sistem: dacă aceștia și-l însușesc, pot crea variante în interiorul sistemului.” (Valentina Sandu-Dediu: „Muzica românească între 1944-2000, Ed. Muzicală, 2002, p. 186). Această explorare a dus la crearea ciclului *Rezonanțe*, care transformă emoțiile personale în energii sonore. Muzicologul Viorel Cosma a menționat la un moment dat că *visul* l-a condus la o selecție bazată pe tensiuni spirituale, iar *rezonanța* a materializat aceste emoții. Opusurile sale au fost atent analizate și catalogate de-a lungul anilor de către muzicologi, iar aportul său la patrimoniul muzical autohton nu poate fi tăgăduit. „Caracterul său echilibrat, cinstea, modestia, corectitudinea ireproșabilă a muncii sale în orice domeniu ca și a felului său de a fi, colegial, deschis și constructiv, i-au asigurat respectul și încrederea colegilor și a oficialităților și o

binemeritată simpatie generală.” (Corneliu Dan Georgescu: „Jocul controlat cu libertatea improvizatorică: Ulpiu Vlad și „determinarea selectivă” – Revista „Muzica”, Nr. 1/2020).

Ulpiu Vlad este, de altfel, activ în comunitatea muzicală, participând la festivaluri de muzică contemporană și conferințe internaționale, împărtășind filosofia sa muzicală cu numeroși artiști. Această interacțiune continuă cu arta muzicală internațională i-a permis să rămână la curent cu tendințele și inovațiile din domeniu, direcții ce pot fi observate în evoluția stilului său compozițional. Pe parcursul carierei, Ulpiu Vlad a fost distins cu numeroase premii și recunoașteri, atât pe plan național cât și internațional, distincții ce i-au consolidat statutul în contextul muzical contemporan. Lucrările sale continuă să fie interpretate și studiate, având un rol însemnat în îmbogățirea culturii muzicale românești de astăzi și contribuind la promovarea valorilor muzicale autohtone în lume.

O altă parte importantă a activității sale profesionale s-a desfășurat din funcția de vicepreședinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (în care a fost promovat de academicianul Octavian Lazăr Cosma, când acesta a devenit Președinte), poziție din care a susținut dezvoltarea muzicii românești și a tinerilor compozitori români. Mulți dintre aceștia i-au fost chiar studenți, având în vedere faptul că de-a lungul carierei sale Ulpiu Vlad s-a implicat activ în formarea tinerelor generații de muzicieni. A predat la diverse instituții de învățământ superior, inclusiv la Universitatea Națională de Muzică din București, fiind apreciat pentru metodele sale inovatoare

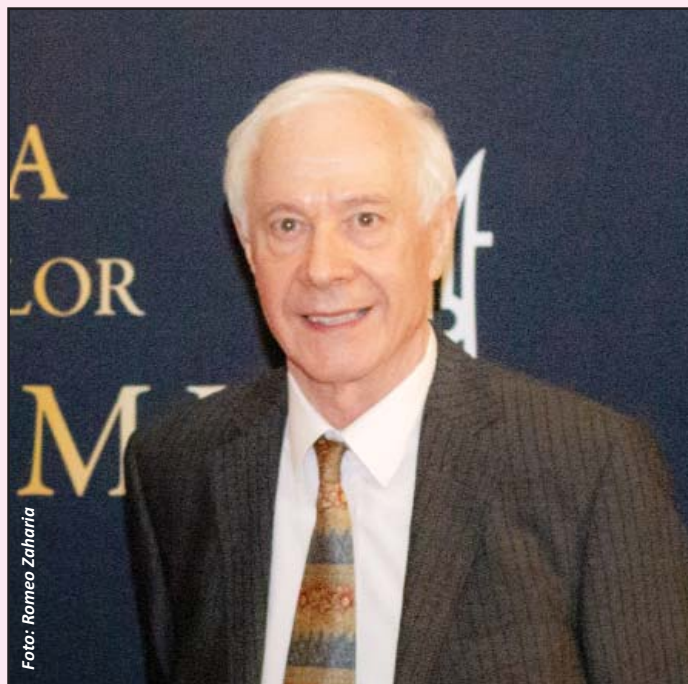

Foto: Romeo Zaharia

de predare și pentru abilitatea de a inspira studenții să exploreze creativitatea și expresivitatea muzicală. I-a încurajat pe tinerii muzicieni să își dezvolte competențele tehnice de compoziție, gândirea critică și capacitatea de a aborda muzica din diverse perspective.

Prin inovația artistică și angajamentul său față de educație, Ulpiu Vlad contribuie neîndoios la îmbogățirea patrimoniului cultural românesc și la promovarea muzicii contemporane pe plan internațional. La mulți ani, Ulpiu Vlad!

Norela-Liviana COSTEA

Recital-eveniment

Sub genericul *Turnee de poveste pretutindeni*, în 4 decembrie ac., pe scena Filarmonicii „George Enescu” s-a desfășurat un recital extraordinar al cărui protagoniști au fost „mari soliști lirici ai României”. Cele 6 manifestări muzicale de succes care au precedat evenimentul, au făcut parte dintr-un proiect finanțat de *Departamentul pentru Românii de Pretutindeni* - care s-a desfășurat între 24 noiembrie și 2 decembrie în orașele Lausanne, Paris și Roma. Programele susținute de muzicieni ovaționați pe toate meridianele globului au purtat titluri sugestive ca *Zâmbetul muzicii* cu soprana Teodora Gheorghiu, bas-baritonul Sorin Coliban și pianista Diana Ionescu; *Bella voce*, *Bella musica* cu soprana Leontina Văduva și pianistul Cătălin Răducanu; *Melodie*, *Dor*, *mație* cu mezzo-soprana Ruxandra Donose și pianistul Sergiu Tuhuțiu.

O parte din lucrările prezentate în turneul din străinătate au putut fi ascultate și la Ateneul Român în 4 decembrie, în recitalul de gală, asociat evenimentelor dedicate sărbătoririi Zilei Naționale a României. Protagonistii manifestărilor muzicale de succes sunt patru distinși cântăreți români, stabiliți în străinătate, cu performanțe notabile pe cele mai cunoscute scene lirice din

2011 și până în prezent la nivel național, cuprinzând de-a lungul timpului și multiple evenimente internaționale.

De Ziua Națională a României, sentimentul patriotic îngemănează armonios conotații afective și festive, iar ideea de a reuni valori ale românilor de pretutindeni cu publicul provenind din această comunitate prin intermediul artei și culturii ni se pare salutară. Promovarea unui proiect ce aduce în prim plan mari artiști români stabiliți în afara țării, corespunde dezideratului de a promova și de a restitui comunității de români din Europa, bogăția și reprezentativitatea artei interpretative naționale și, în același timp, de a de posibilitatea conaționalilor noștri să se bucure de muzica autohtonă și universală, oferită într-o interpretare de înalt nivel artistic. Recitalul de gală din 4 decembrie constituie o încununare a acestei inițiative excepționale, prin care patru soliști lirici alături de pianistii acompaniatori aduc în fața publicului românesc valoarea care i-a consacrat pe marile scene ale lumii.

Prima parte a recitalului i-a avut ca protagoniști pe bas-baritonul Sorin Coliban și pe pianista Diana Ionescu, într-un program alcătuit din creații românești și internaționale diverse, menite să transmită publicului sentimente de bucurie, de încântare și satisfacție sufletească. Publicul a fost fascinat de interpretarea emoționantă a lucrărilor: *Non ti scordar di me* de E. De Curtis; *Les Oiseaux* de Ctin. Brăiloiu; *Revedere* de A. Eliade, *White Christmas* de Irving Berlin și *Carousel-You'll never walk alone* de Rodgers&Hammerstein. Sorin Coliban este un experimentat maestru în cadrul repertoriului de operă, de lied și oratoriu, care de-a lungul timpului a obținut performanțe de excepție pe marile scene ale lumii. În recitalul de la Ateneu, domnia sa a făcut dovada talentului, profesionalismului și vastei experiențe artistice. A beneficiat de colaborarea pianistei Diana Ionescu, muzician rafinat și pedagog valoros al UNMB, director al unor festivaluri prestigioase, cu activitate solistică și camerală apreciată în țară și în străinătate. Publicul a fost cucerit deopotrivă de magia bijuteriilor muzicale prezentate și de performanța artistică la nivelul marilor bijutieri realizată de distinșii interpreți.

În continuare, soprana Teodora Gheorghiu, acompaniată de aceeași excelentă pianistă Diana Ionescu a prezentat două piese de Éric Satie: *La Diva de l'Empire* și *Je*

Sergiu Tuhuțiu, Ruxandra Donose

Europa: Ruxandra Donose (Austria), Leontina Văduva (Franța), Teodora Gheorghiu (Elveția) și Sorin Coliban (Austria), secondați de apreciații pianisti Diana Ionescu, Sergiu Tuhuțiu și Cătălin Răducanu într-un program dedicat repertoriului românesc - de la creații clasice, la romanțe și cântece populare - și muzicii internaționale (cu arii de operă, lieduri, canzonette, chanson-uri).

Amintim că în 2010, trei cântărețe române excepționale - Ruxandra Donose, Leontina Văduva și Teodora Gheorghiu - se aflau pe aceeași scenă în recitalul intitulat *Cele Trei Dive* în primul lor turneu național. În anul 2024, artiste i-au avut alături pe bas-baritonul Sorin Coliban, precum și pe excelenții pianisti români Diana Ionescu, Sergiu Tuhuțiu și Cătălin Răducanu - care au demonstrat pe scenă performanțe notabile în cadrul artei instrumentale și al artei acompaniamentului, ce completează carierele lor solistice impresionante. *Turnee de poveste...pretutindeni de Ziua Națională a României* constituie o extindere specifică a proiectului *Turnee de poveste*, destinat comunităților de români din afara granițelor, desfășurat din

te *veux*; două piese de Francis Poulenc: *Les chemins de l'amour* și *Voyage à Paris*; *J'ai deux amours*, de Vincent Scotto; *Doina Stăncuței* de Th. Brediceanu și îndrăgitul cântec al Mariei Tănase, *Bădiță pe când te iubeam*. Impresionante prin varietatea expresivă și bogăția semnificațiilor, lucrările selectate au evidențiat fantezia și lejeritatea cu care soprana a realizat parcursul melodic zigzagat și împletirea armonioasă a vocii cu pianul, într-un dialog fascinant, plin de candoare și prospețime. Diferite ca alură și expresivitate, piesele prezentate au oferit protagoniștilor posibilitatea de a dezvălui un evantai bogat de modalități de exprimare; performanța artistică plină de emoție, de rafinament și sensibilitate a duo-ului a impresionat puternic audiența.

Pe scena Ateneului, publicul a avut privilegiul să-i asculte apoi pe mezzosoprana Ruxandra Donose și pe pianistul Sergiu Tuhuțiu, într-un repertoriu alcătuit din lucrări diverse ca formă și conținut: *Vaga Luna* de Vincenzo Bellini; *Canzonetta spagnuola* de Gioacchino Rossini; *Je suis malade* de Serge Lama/Alice Dona; *Memory* de Andrew Lloyd Webber; *Când eram copii odată* de Doina Badea și *Tu ești primăvara mea* de Florin Bogardo. Lucrările aparținând unor arii stilistice diferite, au pus în valoare experiența vastă și calitățile vocale și interpretative de excepție ale mezzosopranii Ruxandra Donose - susținută permanent de discursul pianistic eficient, realizat cu profesionalism și măiestrie de Sergiu Tuhuțiu. Cei doi muzicieni au reliefat cu fantezie și creativitate complexitatea țesăturii sonore, farmecul turnurilor melodice, pregnanța ritmică, ineditul succesiunilor armonice și trăsăturile stilistice ale fiecărei piese în parte; au demonstrat preocuparea pentru conturarea expresivă a creațiilor respective, dar și noblețea sentimentelor și diversitatea imaginilor muzicale întruchipate cu generozitate și rafinament.

În încheierea evenimentului, publicul a avut bucuria să o asculte pe soprana Leontina Văduva, susținută la pian și țambal de Cătălin Răducanu. Interpreții au oferit un program captivant și original, care a dezvăluit o gamă bogată de tablouri muzicale și de stări sufletești. Spectatorii au fost fascinați de versiunile pieselor: *La danza* de Gioacchino Rossini; *El vito* de Fernando Obradors; *Speak low* de Kurt Weill; *Mon Dieu & Hymne a l'amour de Edith Piaf*; *Nu se poate* de Henry Mălineanu și *Tulnicul & Butelcuța mea, Sanie cu zurgălăi* de Maria Tănase. Protagonistii au realizat un tur de forță prin repertoriul universal și românesc, în care talentul, bunul gust, dispoziția sufletească și intelectuală, au mers mână în mână, cu dorința de a oferi publicului momente de bucurie și de satisfacție sufletească. Prestația artistică de înalt nivel a sugerat o etapă importantă către autodepășire și apropierea de valorile spirituale absolute.

La final cei 7 muzicieni au oferit ca bis două creații destinate apropiatelor sarbători de iarnă: un splendid colind și celebra lucrare *Noël* de Adolphe Adam. Programul prezentat în 4 decembrie 2024 a cuprins și lucrări de popularitate cu succes la public, unele din repertoriul de divertisment. Faptul că aceste piese au fost realizate la nivelul excelenței artistice a demonstrat că muzica bună este una singură și că ea trebuie să fie apreciată ca atare. Recitalul a evidențiat preocuparea interpreților de a înnobila muzica și a-i conferi expresia cea mai potrivită - filtrată prin sensibilitatea, cultura și inteligența proprie -, de a realiza acordul între intențiile compozitorilor și exprimarea specifică. Spectatorii au fost martorii unui

eveniment muzical de anvergură, a unei performanțe artistice care a îngemănat măiestria cu bucuria de a colabora la cel mai înalt nivel. Protagonistii au demonstrat convingător că muzica nu este doar o sursă de delectare, ci și un dar spiritual, o modalitate elevată de educare a publicului.

Carmen MANEA

Daniel Hope în concert la Ateneul Român

În serile de 5 și 6 decembrie 2024, Ateneul Român a găzduind un eveniment ce a oferit o experiență artistică memorabilă. Alături de Daniel Hope, un violonist de talie mondială, publicul a fost invitat într-o călătorie sonoră inedită, având parte de o interpretare revelatoare a unei lucrări destul de rar auzită pe scenele muzicale.

Seara a debutat cu *Uvertura* operei *Mireasa vândută* de Bedřich Smetana. De la primele acorduri, am fost cucerțiți de atmosfera festivă și de spiritul plin de vitalitate al muzicii. Dirijorul Gergely Madaras a condus orchestra cu o mână sigură prin toate nuanțele acestei partituri pline de culoare. A accentuat momentele de maximă intensitate, generând un dinamism captivant și dozând cu măiestrie pasajele mai delicate, oferind astfel o interpretare echilibrată și nuanțată. Îmbinarea armonioasă dintre toate compartimentele orchestrale a conturat un sunet omogen

Gergely Madaras

și bogat în nuanțe, Madaras și orchestra reușind să transmită cu fidelitate spiritul romantic și național al acestei compoziții, invitându-ne într-o călătorie muzicală plină de bucurie și optimism.

În continuarea programului, violonistul Daniel Hope ne-a oferit o interpretare de neuitat a *Concertului pentru vioară și orchestră op.15* al lui Benjamin Britten, o lucrare ce explorează adâncurile sufletului uman. Compus în umbra

celui de-al Doilea Război Mondial, concertul reflectă angoasele și speranțele unei epoci marcate de incertitudine și conflict. Compoziția, încă o raritate în repertoriul pentru vioară, a cunoscut o renaștere în ultimele două decenii,

Daniel Hope

grație interpretărilor remarcabile ale unor violoniști de renume precum Maxim Vengerov, Frank Peter Zimmermann și Daniel Hope. Înregistrările lor au readus partitura în atenția publicului, demonstrând valoarea și complexitatea sa muzicală, și oferind ascultătorilor oportunitatea de a audia această lucrare remarcabilă mai frecvent.

Prima mișcare a relevat o sensibilitate deosebită a solistului în abordarea contrastului dintre lirism și dramatism. Melodiile, pline de melancolie, au fost interpretate cu o intensitate profundă, iar virtuozitatea lui Hope a transformat pasaje tehnice complexe într-o demonstrație strălucitoare a stăpânirii instrumentului. *Scherzo*-ul, cu ritmurile sale sincopate și energia debordantă, a fost o adevărată lecție de agilitate și precizie. Lucrarea a culminat cu o passacaglia de o intensitate emoțională deosebită, ce a explorat toate posibilitățile sonore ale vioarei, oferind o experiență muzicală intensă și sublimă. Printr-o tehnică impecabilă și o expresivitate subtilă, Daniel Hope a reușit să capteze și să ne transmită multitudinea nuanțelor acestei compoziții, sunetul său fiind mereu clar și articulat, chiar și în cele mai dense pasaje orchestrale.

Concertul pentru vioară de Britten, o lucrare complexă și mai puțin interpretată, a pus orchestra într-o situație ce a solicitat o adaptare rapidă și o pregătire intensă. Ocazia de a colabora cu un solist de prestigiu precum Hope a fost cu siguranță o oportunitate de creștere artistică, contribuind la

extinderea repertoriului și la creșterea nivelului interpretativ al ansamblului.

Program s-a încheiat cu suitea *Tablouri dintr-o expoziție* de Modest Musorgski, în orchestrația lui Maurice Ravel. Orchestra a surprins printr-o paletă sonoră bogată și variată, reliefând cu măiestrie opoziția dintre tablourile luminoase și cele întunecate. Un aspect care m-a captivat în mod deosebit a fost abordarea dirijorului Gergely Madaras în ceea ce privește secțiunile *Promenadelor*. În timp ce multe interpretări se concentrează pe o prezentare monumentală a temei, Madaras a optat pentru o construcție mai subtilă, permițând fiecărei apariții să își găsească propriul caracter, de la afirmația puternică inițială la momentele de introspecție și meditație de pe parcurs. Alegerea unui tempo mai așezat a subliniat nuanțele și contrastul dintre diferitele părți ale lucrării, ce a conturat o atmosferă intimă și meditativă, culminând cu apoteoza *Marii porți a Kievului*, o imagine muzicală de o forță impresionantă, la fel de vibrantă și autentică precum celebra pictură a lui Hartmann.

Ioana KERI

Gala „Crăciun pentru toți”

Fundația „Solidaritatea Culturală pentru România ARS XXI” a organizat în data de 14 decembrie 2024, la Ateneul Român, Gala „Crăciun pentru toți”, un eveniment aflat sub patronajul Ministerului Culturii, în colaborare cu

FUNDAȚIA SOLIDARITATEA CULTURALĂ PENTRU ROMÂNIA ARS XXI
prezintă

Ateneul Român
14 decembrie 2024, ora 19:00

**Orchestra Simfonică
a Conservatorului Vincenzo Bellini - Catania, Italia**

Programul concertului

Wolfgang Amadeus Mozart, Uvertură la Operă Flautul Fermecat
Max Bruch, Concert pentru violă, clarinet și orchestră, Op. 88
Serghei Rachmaninov, Simfonia no. 2

Lucian MORARU - violă
Epifanio COMIS - dirijor
Darko BRLEK - clarinet

Filarmonica „George Enescu”. În cadrul ediției din acest an a fost invitată Orchestra Simfonică a Conservatorului „Vincenzo Bellini” din Catania, sub bagheta maestrului Epifanio Comis.

În deschidere am ascultat *Uvertura* operei *Flautul Fermecat* de Wolfgang Amadeus Mozart. Introducerea a conturat încă de la primele sunete un ton solemn, orchestra subliniind caracterul grandios al acesteia printr-un sunet

plin, omogen, și o articulație precisă. Mozart utilizează un limbaj armonic bogat și o dinamică variată, realizând un joc constant de lumini și umbre, un clarobscur sonor pe care dirijorul Epifanio Comis l-a exploatat prin opoziții dinamice de la *pianissimo* la *fortissimo*, accentuând astfel expresivitatea muzicii și parcursul de la tensiune la relaxare, menținând totodată omogenitatea sonoră generală.

Programul serii a continuat cu *Concertul pentru violă, clarinet și orchestră în mi minor, op. 88* de Max Bruch, avându-i ca soliști pe violistul Lucian Moraru și clarinetistul Darko Brlek. Concertul se încadrează în stilul romantic târziu, caracterizat prin melodii ample de o mare plasticitate expresivă, armonii bogate și orchestrație plină de culoare, Bruch reușind să exploateze cu măiestrie contrastele și complementaritățile timbrale ale celor două instrumente.

Prima mișcare a concertului, *Andante con moto*, a instaurat o atmosferă de introspecție și melancolie, Lucian Moraru expunând tema cu un ton cald și profund, caracterizat de un vibrato nuanțat, controlat cu măiestrie. Clarinetistul Darko Brlek a inițiat discursul solistic cu o sonoritate cristalină și o intonație impecabilă, preluând și continuând fraza violei într-o manieră firească și expresivă, acest schimb tematic fiind elementul central al mișcării. Nu a fost vorba doar de o simplă succesiune de fraze, ci de o adevărată conversație muzicală în care cele două instrumente au construit, secundate de orchestră, o narațiune emoțională complexă.

Allegro moderato-ul părții a doua ne-a oferit un exemplu de virtuozitate și expresivitate, soliștii țesând o textură lirică și meditativă ce ne-a transpus într-o lume a emoțiilor pure. Soliștii au realizat un dialog subtil și nuanțat între violă și clarinet, marcat de o bogată expresivitate. Calibrarea perfectă a timbrului și a dinamicii celor două instrumente a dus la o împletire surprinzătoare între sunetul dens și catifelat al violei și versatilitatea strălucitoare a clarinetului.

Ultima parte, *Allegro molto*, a reprezentat apogeul interpretării. Precizia și fluiditatea pasajelor au scos în evidență atât calitățile tehnice ale interpreților, cât și profunzimea expresivă a muzicii lui Bruch. Soliștii au reușit să integreze remarcabil linia cantabilă a celor două instrumente în textura bogată a aparatului orchestral, rezultând un ansamblu sonor compact și echilibrat ce a demonstrat o mare flexibilitate și capacitate de frazare muzicală și o profundă cuprindere a stilului romantic, oferind publicului o experiență artistică de înaltă clasă.

În încheierea serii am auzit *Simfonia nr.2, în mi minor, op. 27* de Serghei Rahmaninov. După eșecul dureros al primei sale simfonii, compozitorul a trăit o lungă perioadă de îndoială și deznădejde. Cu toate acestea, lucrarea vine ca o dovadă a rezilienței spiritului uman, ce transcende suferința și triumfă asupra adversității, asemenea renașterii legendarei păsări Phoenix.

Viziunea dirijorală fluidă a lui Epifanio Comis, controlul măiestrit al rubato-ului și atenția la toate timbrurile instrumentale din această lucrare au dus la o interpretare ce a ținut publicul captivat de la prima până la ultima notă. Comis a demonstrat o abordare echilibrată în mișcarea lentă, menținând un tempo fluid și organic ce a permis muzicii să respire liber, iar culminațiile să se dezvăluie cu impact maxim. Orchestra a realizat o sonoritatea mătăsoasă a partidei corzilor, acorduri superbe ale grupului suflătorilor de lemn, și o secțiune de alamă ce a reușit să facă față provocărilor interpretative ale partiturii.

Gala *Crăciun pentru toți* a fost mai mult decât un eveniment muzical. A reprezentat o investiție în viitorul culturii românești, unind generații și oferind tinerelor talente șansa de a-și dezvolta pasiunea pentru muzică.

Ioana KERI

Colinde, ca într-o seară de ajun...

Într-un București ce își așteaptă, încă, zăpada corul „Symbol-Jean Lupu” al Patriarhiei Române, sub bagheta Luminiței Guțanu-Stoian, ne-a colindat la Ateneu la acest miez de decembrie. Dirijoaarea (în același timp directorul

Corul „Symbol-Jean Lupu”, dirijor Luminița Guțanu Stoian

general al Symbol) a făcut-o, cu binecunoscut profesionalism deplin, cu tact și inspirație, la ceas de cântec, aducându-ne aminte ce dor ne era de ziceri de colindă... Structurat pe buna întâlnire a sărbătorilor acestei perioade: Crăciun-An Nou și axat majoritar pe creație autohtonă – multe dintre ele devenite hituri, cu minime glisări spre alte zone –, programul a cuprins 18 numere muzicale, dintre care 4 prime audiții absolute, notabile prin tratare corală: *Colind de pace* de Constantin Arvinte (tematică simbolic actuală), *La tulpina mărului* de Petre Ștefănescu (inventivă și colorată întâlnire cu tradiția), alături de partituri semnate inspirat de Eugen Dan Drăgoi: *Din înaltul cer* și *Minunată* (prima – dând titulatura concertului de colinde, cea de-a doua marcând, sugestiv, celebrarea).

În viziunea regizoarei Cătălina Guțanu, concertul symboliștilor s-a întemeiat pe câteva momente ce se doresc „stanțe” surprinzând „starea de grație”, la unison cu jocul de lumini-stele pe bolta Ateneului; ca întotdeauna, pe lângă tinerii soliști (instrumentiști, recitatori, dansatori) – parte

Muzică est-europeană în prag de Crăciun

Ultimul program simfonic al Filarmonicii „George Enescu” dinaintea Crăciunului 2024 a cuprins un repertoriu agreabil și accesibil: două *Dansuri slave* de Dvořák și două *suite* din baletе faimoase de Ceaikovski au încadrat *Concertul pentru pian și orchestră* de Paul Constantinescu. Sugestia dansului și referințele folclorice au asigurat

unitatea primei părți, iar muzica de balet a lui Ceaikovski, cu *Suita „Spărgătorul de nuci”*, în final, *pour la bonne bouche*, a contribuit la atmosfera tradițională a sărbătorilor de iarnă. De la începutul concertului, în *Dansul slav op. 46 nr. 3* de Dvořák, orchestra a sunat catifelat și omogen, iar dirijorul José Luis Gomez s-a arătat suplu în rubato, sobru în gestică și carismatic. Schimbările de tempo au fost bine făcute, salvând secțiunea mediană de plictis. *Dansul slav op. 46 nr. 8*, brahmsian în spirit și mijloace, a fost interpretat cu o bravură pe care jocul major-minor a îmbogățit-o cu schimbări de culoare și cu zone de contrast.

În *Concertul pentru pian și orchestră* de Paul Constantinescu, pianista Dana Ciocârlie a dovedit din nou calitățile care au asigurat evoluția ei constantă pe scenele de concert ale lumii: perfectă stăpânire a mijloacelor tehnice, gândirea clară, organizată, muzicalitatea naturală, cultura sune-

tului, știința stilurilor și prezența scenică infailibilă. Flancată de piese puternic legate de vizual – *Dansurile slave* de Dvořák și *Suitele de balet* ale lui Ceaikovski evocând permanent gestul, coregrafia, mișcarea personajelor pe scenă, muzica lui Paul Constantinescu a părut și ea să transmită, prin contagiune, o puternică tendință spre ilustrativ, deși, desigur, nu asta a fost intenția compozitorului. Scurta introducere – *Sostenuto* – cu o atmosferă gravă, chiar amenințătoare, pe care Dana Ciocârlie a realizat-o sobru, fără efecte exterioare, s-a perceput ca o uvertură la un spectacol, iar ceea ce a urmat – ca o succesiune de apariții și deveniri ale unor teme – personaj, în decoruri cinematogra-fice. Meșteșugul componistic al lui Paul Constantinescu se vede în înrudirea temelor – principală și secundară – ale părții I (motive asemănătoare melodic, bazate pe repetarea secunde mari), puse în opoziție prin schimbări agogice și printr-o tranziție cu accente bartokiene, în imitațiile la orchestră de la începutul dezvoltării, în revenirea temei secundare în repriză, cu un ton deasupra ipostazei din expoziție. Impresia că orchestra se aude prea tare a dăinuit pe tot parcursul expoziției și al dezvoltării și s-a diluat abia la cadența al cărei caracter când doinit, când jucăuș i s-a potrivit Danei Ciocârlie ca o mânășă. Solo-ul pianului de la începutul părții a II-a a stabilit o balanță dinamică mai judicioasă între pian și orchestră, dirijorul părând mai atent și la solista pe care nu o prea menajase până atunci, preocupat fiind de o partitură pe care o dirija, probabil, pentru prima oară. Dacă în partea

dintre ei nou afirmați, parte cunoscuți și al căror număr îl egalează pe cel al coriștilor! – au existat invitați. Numesc aici o selecție a acestora, potrivit programului de sală: Nico, Andreea Bucur (fostă „symbolistă”, acum la Opera Națională București), Ciprian Mardare (una din „vocile” Coralei Patriarhiei), Miruna Vidican, Ilinca Chiriță... Alte nume au fost prezentate de amfitrion: actorul Dragoș Huluba.

Revenind la momentele create de buna întâlnire în plan creator Cătălina și Luminița Guțanu, voi menționa

Jean-Lupu

Foto: Roza Zah

perfecta pliere a vocilor tinere pe stilul colindic, liniștea și calmul prezențelor scenice din jurul bradului, instaurarea unui inspirat dialog solistic vox humana – vox instrumentalis, dominat de sentimente de tihnă și curățenie sufletească, punctarea ideii de poveste ce trece veacurile, de mângâiere și de „a dăru” din preaplina inimii. Cu adevărat memorabile s-au detașat două momente „surpriză”: maestrul Jean-Lupu – fondator al Symbol în 18 septembrie 1990 și „păstor” cu drag de cântec românesc a generației de copii – invitat din sală pe scenă pentru a dirija *Căprița* de Gelu Stratulat și Nico într-un minirecital ce a adus pe podiumul Ateneului magia a ceea ce am putea numi *My Christmas Show*; selecția electrizantă, ne-a captivat ca și interpreta al cărei “careu de Ași” înseamnă voce, prezență scenică, pliere pe eveniment și inventivitate, definind profilul unei mari ARTISTE.

Plecat de la Ateneu, șiragul de colinde al coralei „Symbol-Jean-Lupu” cutreieră țara, pătrunde în case prin intermediul emisiunilor de Radio – TV sau răsună sub bolți de biserici. Când îl auziți, luați-vă răgaz măcar o clipită pentru a vă pătrunde de spiritul lui...

Carmen STOIANOV

P.S. La distanță de jumătate de an, un alt cadou din „tolba Moșului”: holul Ateneului a găzduit și relansarea volumului *Dicționar universal de muzică* (anunțată ca versiune completă) – coordonat de Jean-Lupu și Nicolae Racu – editat de Grafoart.

Pe scena Ateneului

I a concertului se aud influențe din Bartók, a doua aduce aminte de arhitectura părții analoge din *Concertul în sol major* de Ravel (cu formula de acompaniament la mâna stângă precedând suprapunerea melodiei în discant și cu intrarea orchestrei cu un instrument de suflat – flaut la Ravel, corn englez la Constantinescu) dar, pe alocuri, și de melosul lui Rahmaninov. *Presto*-ul final are momente care trimit,

II-a. Bogat în sugestii și referiri la patrimoniul muzical românesc și la cel universal, *Concertul pentru pian* al lui Paul Constantinescu a avut mult succes la public; performanța Danei Ciocârlie a fost entuziast aplaudată. Pianista a răsplătit publicul cu două bisuri bine alese: *Cadența de jazz* din partea a doua, *The Masque*, a *Simfoniei a II-a* de Leonard Bernstein – o piesă rapidă, dificilă, cu sărituri la bas și zig-zag-uri melodice în

rapide, uneori imposibil de susținut în balet. Dincolo de aspectul practic, temperamentul latin al lui José Luis Gomez, vizibil și în opțiunea pentru viteze mari, l-a împins pe alocuri spre stilizări quasi-caricaturale, mai cu seamă în secțiunea mediană în fa diez minor din *Valsul* și în *Dansul lebedelor* din *Lacul lebedelor*, iar în *Suita Spărgătorul de nuci op.71 a - în Ouverture miniature*, în *Danse des mirlitons*, în începutul *Valse des fleurs*, în *Danse de la Fée-Dragée*, instabilă ritmic din cauza dirijorului, dar pentru care o aplaudăm pe Luminița Berariu la celestă. Întregii Filarmonici „George Enescu” i se cuvin aplauze pentru că a putut susține cu brio și măiestrie asemenea tempo-uri. Merită felicitări solo-urile concertmaestrului Valentin Șerban, ale harpistei Ioana Nicolaescu, ale violoncelistului Dan Joițoiu și intervențiile lui Cosmin Sperneac la corn englez în concertul lui Paul Constantinescu. José Luis Gomez, dirijor înzestrat și eficient, a asigurat o seară de succes și de emoții juvenile, luându-și, probabil, revanșa față de momentele de nerăbdare pe care i le-a produs cândva sârghișta balerinilor pentru care au fost compuse baleturile lui Ceaiikovski. În ciuda vitezelor excesive, muzica lui Ceaiikovski a ieșit învingătoare și a răsunat îndelung în mintea ascultătorilor, în drum spre casă, printr-un București iernatic, fără zăpadă.

Lena VIERU CONTA

pe lângă Bartók, și la Prokofiev, totul fiind integrat spiritului românesc prin elemente modale și ritmice specifice. Finalul se leagă și el organic de părțile anterioare, reluând un motiv diatonic din dezvoltarea părții I, iar în codă, motivul prokofievian în secundă mică și nonă descendente urmate de secunda mică ascendentă e un citat din partea a

ritm punctat și viraje imprevizibile la mâna dreaptă și celebra *Ciocârlie*, aranjată pentru pian de Fred Harranger, cântată cu ușurință și farmec.

Partea a doua a concertului a oferit publicului momente celebre din *Lacul lebedelor* și din *Spărgătorul de nuci* de Ceaiikovski disociate de coregrafie, ceea ce a permis tempo-uri extrem de

Pe scena Studioului „Mihail Jora”

Mai trebuie mult

O foarte incomodă experiență am avut, ascultând concertul de lansare a Corului de băieți Radio. Nu prea s-a înțeles de ce lansarea asta a venit după doi ani de funcționare deja, însă ar fi ultimul lucru care contează. Multe, prea multe sunt problemele expuse în acest concert.

Sunt sigur că s-a muncit mult pentru el, că s-a investit multă dăruire și pasiune. Fiind în decembrie, a fost un concert de colinde care a garantat o ambianță caldă, familială și prietenoasă, încărcată de spiritul sărbătorilor.

Și, cum am zis de la început că m-am simțit teribil de crispat, cred că cea mai bună soluție ar fi să ajut, atât cât poate un critic muzical, o idee fascinantă, anume înființarea primului cor de băieți din România, și să nu insist pe calitatea performanței.

Idea formațiilor muzicale Radio de a avea, pe lângă celebrul cor de copii și unul de băieți, e minunată. E o aliniere la valorile europene, o promovare a bogatei tradiții corale românești, un proiect ce dezvoltă latura artistică și personală a tinerilor, o diversificare culturală inedită și frumoasă. E un act de educație și inspirație a publicului tânăr, de acomodare cu realele beneficii sufletești ale muzicii clasice. Așa că îl susțin cu toată tăria.

Apoi mai pot spune, fără să greșesc, că orice început e greu. Să urnești din loc un asemenea proiect e o treabă foarte dificilă, nu doar din punct de vedere al birocrăției. În primul rând, baza de selecție limitată, România neavând

tradiția religioasă vestică. Corurile de băieți din Leipzig, Dresda, Viena, de exemplu, sunt asaltate de candidați și nu vor avea niciodată problema asta. Apoi pregătirea vocală specifică, din nou, inexistentă la noi. Vocile bărbătești au un parcurs extrem de delicat și de „dramatic”, ele trecând prin tot felul de modificări semnificative, pornind de la pre-adolescență și terminând abia la vârsta unui tânăr adult. La noi, această pregătire specifică lipsește cu desăvârșire. Europa de Vest beneficiază de pedagogi specializați, care știu lucrul cu tinerii băieți, inițiați din copilărie și supravegheați pe întreg parcursul tinereții lor. Mai mult decât atât, în timp ce acolo literatura corală specială pentru astfel de cor e din abundență, noi trebuie să ne orientăm spre adaptări, ceea ce înseamnă timp, resurse și multă creativitate.

Am văzut toate aceste probleme în concert. Însăși alcătuirea partidelor a fost dificilă și s-a recurs la o inovație ciudată: băieți de 16-17-18 ani, cu vocile deja schimbate, alternau cântatul în falsetto cu registrul lor normal, baritonal, atunci când repertoriul o cerea. Nu, asta nu se poate, pentru că falsetul lor a trecut cu mult peste vocile

versurile celui mai cunoscut colind românesc, *O, ce veste minunată*, în armonizarea lui D. Gorgescu-Kiriac. Au fost și momente bune, desigur. O mențiune specială solistului Dragoș Popescu, interpretul cunoscutului colind *The Little Drummer Boy*, care a cântat curajos și foarte curat. Mai vreau să menționez și echipa de percuționiști din cadrul coriștilor, care au făcut o treabă foarte bună.

Se cuvine să remarc și frumoasa costumație e acestor mici artiști: pantofi, pantaloni și cămășă largă, ca de îngeri, albe toate, și un fular roșu, de sezon, realizând un contrast interesant.

În fine, au reușit să ducă la bun sfârșit concertul, deși sonoritatea începea să se piardă și vocile să se stingă din ce în ce mai mult. Pe toată întinderea concertului am stat cu frică și, la final, am respirat ușurat. Asta spune multe.

Bun, deci e un început. O nouă formație românească și-a luat zborul către notorietate și triumf. Doar că mai e mult până departe și multe mai sunt de reparat.

Primul lucru ar fi să se găsească o bază mai amplă de selecție, pentru continuitate și întărire. Probabil cea mai bună idee ar fi să se colaboreze cu proiectul corului „Madrigal”, „Cantus Mundi”, cel care cred că are deja o pepinieră solidă de mici cântăreți.

A doua sugestie ar fi găsirea unui pedagog-dirijor-profesor de canto care să lucreze aceste mici voci individual, pe cât se poate. Liviu Ofițeru este un muzician bun, nimeni nu contestă, dar, după știința mea, nu a mai dirijat niciodată vreun ansamblu coral și asta s-a văzut. El nu a ajutat mai deloc tinerii coriști. A avut mișcări rigide, în oglindă, iar câteodată dirija doar cu mâna dreaptă. Nu a avut claritate, nu a semnalat decalajele, nu le-a reparat și câteodată părea depășit sau absent, lăsând copiii pe cont propriu. Or, chiar aici e marea problemă: un ansamblu nou, inedit, care necesită muncă specifică, are nevoie mai mult decât de orice de un dirijor tânăr care să învețe rapid cerințele postului, să fie clar în gestică, să dea încredere micilor coriști, să fie în deplin control al muzicii și, mai ales, să traseze pentru fiecare voce, individual, modul de studiu. El ar trebui flancat de un „consilier” cu experiență, un muzician care să aibă întreg arsenalul de soluții la problemele unui cor. Cineva gen Voicu Popescu, să zicem.

E foarte greu să crești cântăreți de la o vârstă atât de fragedă. Știu. E și mai greu să-i aduni într-un ansamblu de muzică cultă. E o muncă titanică. Dar sunt sigur că se poate face treaba asta și mai bine! Trebuie doar ca Magdalena Faur să își suflece mai mult mânecele și, ajutată de conducere, să nu se lase înfrântă de greutatea, să fie puternică și să facă ce e de făcut cu și mai multă energie. Iar Liviu Ofițeru să facă un pas în spate neapărat, eventual să secondeze un maestru autentic care să disloce acest proiect cu start fals.

Concluzia? Of, greu de tras. Cert e că băieții au muncit mult și au făcut tot ce depindea de ei. Dar debutul Corului de Băieți Radio a evidențiat urgența unor schimbări fundamentale. Un astfel de proiect, deși ambițios și necesar, riscă să-și piardă credibilitatea dacă nu primește sprijinul adecvat din partea echipei artistice și instituției care îl susține.

Răzvan GEORGESCU

încă neîncărcate cu armonice, încă firave ale celor mai mici. De aici, o neplăcută, dublă sonoritate.

Repertoriul ales, foarte dificil, i-a solicitat mult pe tinerii coriști. Curioasă a fost și alegerea suitei *A Ceremony of Carols*, de Benjamin Britten, o lucrare pretențioasă – melodic și ritmic. Și pentru că a fost o variantă pentru cor de voci egale, iar corul având în componență băieți de vârste foarte diferite, acest contrast sonor a afectat omogenitatea. Soliștii au fost de calibre diferite. Șerban Șuşnea, un frumos băiat de cam la 15-16 ani, cu un falset consolidat și puternic, ajutat de un fizic robust, a strălucit în registrele mediu și acut, suplinind inteligent micile dificultăți din grav. Ceilalți doi, Vlad Păduraru și Matei Ionești, mult mai mici, au cântat frumos și curat pe vocea lor naturală și au realizat momentele cele mai bune din toată suita.

Absolut minunată interpretarea harpistei Maria Bîldea, un nume de calibru greu în viața muzicală a țării, care a crescut mult nivelul prestației artistice a acestui moment.

În partea a doua, fără o pauză atât de necesară pentru micii corifei, repertoriul a trecut pe varianta cu patru voci, la colinde românești și universale. Copilașii păreau deja obosiți, așa că nu a fost de mirare că au încurcat

Artă și viață

Orchestra Națională Radio, condusă de John Axelrod, a fost în mare formă într-un program Enescu – Beethoven prezentat unui public numeros la Sala Radio, pe 20 decembrie 2024. *Suite Roumaine*, compusă de Enescu la numai 15 ani, a ridicat din primul moment sala în picioare: piesa are la bază imnul, pe atunci cântec patriotic, *Deșteaptă-te Române*. Lucrare de tinerețe a lui Enescu, această scurtă *Suită română* se percepe ca o formă tripartită cu repriză concentrată. După prima expunere, în sol minor, melodia atribuită lui Anton Pann e reluată în variațiuni în prima secțiune a lucrării. Secțiunea mediană e un fel de horă, într-o schimbare bruscă de tempo, urmată de reluarea imnului național în repriza

Anastasia Türköz, mezzo-soprana Camelia Cuzub, tenorii Ciprian Mardare și Nicolae Simonov și baritonul Cristian Ruja s-au remarcat printr-o participare solistică vibrantă, iar Corul Academic Radio, pregătit de excelentul Ciprian Țuțu, a sunat impunător.

John Axelrod a condus întreaga piesă cu dibăcie și dinamism, reușind o construcție care a ținut atenția publicului permanent trează. În interpretarea *Simfoniei a III-a „Eroica”* de Beethoven, dirijorul a redat conținutul ideatic complex într-o maximă claritate a formei. Axelrod i-a conferit *Allegro*-ului părții I o energie surprinzătoare, bine dozată pe parcurs, într-un perfect contrast cu solemnitatea sumbră a *Marșului funebru*, în care planurile sonore, „etajele” momentelor polifonice s-au auzit cu o limpezime

Cadmiel Boțac, John Axelrod

quasi-vizuală iar trompetele au impresionat prin calitatea sonoră. În partea a III-a, *Scherzo*, orchestra a excelat în precizia pianissimo-urilor, iar cornii au fost nu doar impecabili în intonație, ci și seducători ca sunet. Finalul a fost și el construit cu știință și interpretat cu însuflețire de orchestra care l-a aplaudat îndelung pe dirijor – dovadă a aprecierii atât a calităților lui profesionale cât și a celor umane. Finalul concertului a fost la fel de inedit ca începutul: partea scenică, ritualică s-a lăsat subjugată de reacția umană, de viața însăși. Dirijorul a mulțumit orchestrei și publicului pentru seara atât de satisfăcătoare pe plan muzical.

care se termină glorios, cu participarea timpanilor, după un *accelerando*. În timpul „horei”, publicul ușor nedumerit de schimbarea intervenită în imn, s-a reasezat pe scaune; o parte din melomani s-au sculat din nou în picioare la revenirea imnului național în secțiunea finală, dar au realizat la timp că, în piesa lui Enescu, melodia e un citat semnificativ care încă nu poartă funcția pe care o va fi căpătat-o ulterior. A fost un moment memorabil: el exemplifică modul în care se topesc granițele dintre artă și viață, dintre recepția estetică și implicarea civică. Reacția firească a oamenilor la auzul melodiei a fost o demonstrație a forței simbolului în sine, a dominanței vieții asupra artei. Simbolul în sine s-a arătat mai puternic decât punerea lui între ghilimelele unui context artistic.

Trăim o epocă a ștergerii granițelor dintre concepte și categorii. Viața invadează arta în modul cel mai natural: amalgamul sentimentelor comunitare cu cele mai personale și intime, spiritul umanist al lui Beethoven alăturat patriotismului lui Enescu au dat întregului concert un suflu de spontaneitate și optimism atât de necesar astăzi.

Lena Vieru CONTA

Albumul cu amintiri

Pianista Magda Tagliaferro și Ion Dumitrescu. (Festivalul și Concursul Internațional „George Enescu”, București, septembrie 1970).

Fotografie din Arhiva Ilinca Dumitrescu

În *Fantezia pentru pian, soliști vocali, cor și orchestră op. 81* de Beethoven, tânărul pianist Cadmiel Boțac, longilin, blond, elegant, a etalat o pianistică de bună calitate și o stăpânire olimpică a materialului muzical. Dacă introducerii i-ar fi priit un plus de monumentalitate sonoră, întreaga desfășurare a *Fanteziei* a fost convingătoare, clară, cultivată, Cadmiel Boțac administrându-și inteligent ieșirile în relief, estompările în acompaniamentul corului, interacțiunile cu orchestra. Este un pianist care nu face paradă de virtuoziție – deși o posedă – și nu își asumă riscuri inutile. Interpretarea lui nu deturneză atenția publicului prin atitudini histrionice, este curată și onestă. Bisul, *Pavana* din *Suita nr. 2 în re major* de Enescu, a început cu un sunet mai degrabă prozaic, care a căpătat pe parcurs și nuanțe mai poetice. Sopranele Olga Murariu-Caia și

O voce aparte

Aducem din nou în atenția publicului meloman această instituție de cultură și, implicit, arta sunetelor, modalitate universală de monolog, dialog și manifestare a iubirii pentru oameni: pe lângă strădania de a menține un teren propriu celor mai elevate însușiri prin cooptarea și finanțarea tinerilor muzicieni, apoi unirea acestora într-un mare ansamblu omogen – Orchestra Română de Tineret –, conducerea „Tinerimii române” a favorizat multe alte inițiative precum noua formație de violoniști, violiști, violonceliști, contrabasiști și, după caz, percuționiști (în micile orchestre preclasice exista clavecinistul care asigură partitura obligatorie de basso continuo), formație condusă de concert-maestrul Rafael Butaru. Iată un grup de interpreți care, animați de pasiunea pentru muzică și-au dedicat timpul liber studiului suplimentar reușind să construiască un mecanism complex cu ajutorul căruia și-au înfrumusețat viața zi de zi, totodată au început să răspândească în sălile de audiții una dintre cele mai mari bucurii ale minții umane.

Onorând urarea „Crăciun fericit!”, juvenila orchestră de cameră a Centrului Național de Artă „Tinerimea română”, a dedicat seniorilor bucureșteni, în decembrie 2024, o după-amiază de grație, ritmuri și armonii atât de înaripate. Amintim că anul 2025 este dedicat bicentenarului nașterii lui Strauss-fiul, supranumit „Regele valsului”. Neîntrecutul melodist al secolului al XIX-lea a fost prezent în programul entuziaștilor artiști cu două piese de mare popularitate: *Pizzicato Polka* (compusă în 1869 de frații Josef și Johann Strauss pentru o călătorie în Rusia imperială) și polka rapidă „*Tik-tak*” op. 365 de Johan Strauss-fiul.

Însă minunate au fost și celelalte momente petrecute de auditoriul după amiezei muzicale din preajma Crăciunului: la început am urmărit o partitură sobră, complicat elaborată pentru anul 1690 și tălmăcită cu prestață, cu un tact măsurat aidoma roțișlor elvețiene de ceas (de remarcat în acele clipe partida unitară a violoncelelor); așadar... *Concerto grosso op.6 nr.8 în sol minor* pe ale cărui portative de început Arcangelo Corelli a notat „*Fato per la notte di Natale*” („realizat pentru noaptea de Crăciun”). Din binecunoscutul ciclu op. 8 al concertelor

Anotimpurile, creație a lui Antonio Vivaldi de pe la 1720, Rafael Butaru a ales *Concertul în fa minor cu numărul 4 „Iarna” RV 297*; pe oricare dintre cele patru concerte talentatul violinist l-ar fi interpretat în aceeași manieră:

Rafael Butaru

tehnică fără cusur, energie susținută da capo al fine, aplomb în atitudine, știință a stilisticii baroce și, nu în ultimul rând, bună cunoaștere a istoriei epocii pentru redarea unei stări sonore cât mai apropiată de atmosfera primei jumătăți de secol XVIII.

Emoția concertului a fost amplificată de prezența în program a unei suite din muzica baletului *Spărgătorul de nuci op.71 a* de P.I. Ceaikovski. Noi, cei din public, am trăit o feerie: părea că facem parte din basmul lui Alexandre Dumas, cel care l-a inspirat pe Ceaikovski: *Darurile, Dansul soldățeilor de plumb, Dansul dulciurilor, Dans arab, Trepak, Dans chinezesc, Dansul fulgilor de nea...*

În încheierea concertului, tânăra formație camerală ne-a oferit o versiune aranjată de Teddy Bor și Radu Chișu a primei mișcări – *Allegro* – din îndrăgita *Eine kleine Nachtmusik KV 525* de Wolfgang Amadeus Mozart, o muzică plină de optimism și de haz. Doamne, câtă plăcere le-a făcut violoniștilor, violiștilor, violonceliștilor, și contrabasiștilor din după amiaza de decembrie, acest neașteptat cadou muzical pe care ei ni l-au pregătit cu rigoare și fantezie!

Firește, la final, membrii ansamblului au îndeplinit două dorințe fericitelor invitați: colinde din valoroasa zestre a creației românești orale și scrise: *Sus, la Poarta Raiului*, tradițional, și *O, ce veste minunată* de D. Georgescu-Kiriac. Solistul celor două bis-uri a fost violoncelistul Mihail Grigore, membru și al grupului vocal a cappella „Blue Noise”. Vocea sa caldă de tenor, a încântat realmente audiența.

Adriana ROGOVSKI

La Opera din Tel-Aviv-Yaffo,
într-o pauză de repetiții:
IONUȚ PASCU -
câteva întrebări și confesiuni

De peste un deceniu, îl întâlnesc pe Ionuț Pascu pe culoarele și în sălile de repetiții ale Operei Israeliene acolo unde, dacă timpul este generos cu mine, îl pot și urmări în spectacole, fie acestea premiere sau reprezentații finale despre care – ați ghicit! – îmi face plăcere să transmit vești la „Actualitatea Muzicală”. Numitor comun? Salvele de aplauze și uralele cu care acest admirabil solist este întâmpinat de public, indiferent dacă apare în rol titular sau în garnitura de prim plan, ovații cărora mă alătur. Și nu o fac doar cu bucuria de a-mi regăsi conașionalii pe mari scene în lumina reflectoarelor, nu doar cu subînțeleasa mândrie pentru confirmarea valorii școlii noastre de Canto de la Universitatea Națională de Muzică din București. Legat de Ionuț Pascu am trăiri iscate și de relația personală cu unul dintre foștii mei studenți de excepție, astăzi muzician împlinit, interpret total, confirmat nu doar de premii sau Gale, ci creând, cu fiecare apariție, valori de interes și prospețime concretizate în întrebări și observații penetrant acute în acest peisaj, mereu schimbător, al constelațiilor din strălucitorul zodiac al rampei.

Carmen Stoianov: *Ionuț Pascu, îți mulțumesc pentru că, în ciuda unui program supraîncărcat, ai acceptat să intri în dialog cu cititorii „Actualității Muzicale”. Știi, desigur: ai mulți fani care îți urmăresc cariera și sunt dornici să afle câte și mai câte... Cum te simți ca Dulcamara așa... pe nepregătite?!?*

Ionuț Pascu: Recunosc că e prima dată când a trebuit să pregătesc un rol într-o săptămână, dar îmi plac provocările; a fost și o bună ocazie de a mă cunoaște mai bine în privința limitelor personale. Mai mult, este prima operă comică pe care o abordez, iar personajul este foarte ofertant. Sigur, există elemente comice și în alte opere în care am cântat (*Boema* de Puccini, de exemplu), dar în *Elixirul Dragostei* sunt tușe mai groase, nu chiar ușor de gestionat.

C.S.: *Îmi place istoria, asta o știi deja... Ce cale ai urmat din copilărie, de la ascultarea – să-i spunem pasivă a muzicii – la practicarea ei activă? Cine te-a influențat, cine te-a determinat, cine ți-a sculptat personalitatea, așa cum o cunoaștem astăzi?*

I.P.: La șase ani am început studiul acordeonului cu profesorul Ion Rădulescu, de la „Parcul Pionierilor” din Constanța, un profesor pedant, care m-a trecut din scoară în scoară prin metoda de acordeon a lui Mișu Iancu (totul notat muzical, nimic „după ureche”).

C.S.: *Da, am avut privilegiul să-l cunosc pe Mișu Iancu, excelent profesionist (old-school!), prieten cu profesorul meu de pian, Dan Mizrahi. Săptămână de săptămână își ocupau locul sub cupola Ateneului, alături de alți prieteni, colegi la Uniunea Compozitorilor: Dumitru Capoianu, Pascal Bentoiu, Aurel Giroveanu, Henry Mălineanu...!!! Câtă muzică am învățat din spumoasele și avizatele lor conversații cu aceste ocazii! ... Amintirile își tot cer dreptul dar... continuă, te rog...*

I.P.: De la 10 la 18 ani am activat (ca cel mai tânăr membru) în ansamblul folcloric „Rapsodia Mării”, cu care am avut multe satisfacții artistice (premii la concursuri de gen din țară, turnee anuale în Franța și Italia), unde am cunoscut mulți tineri talentați, mai experimentați decât mine, de la care am „furat” multe secrete. Cu mulți colegi m-am reîntâlnit mai târziu prin teatrele de operă din țară, ei fiind instrumentiști în orchestre. Făcând o paranteză, încă sunt pasionat de muzica folclorică românească, având deja zeci de orchestrații făcute la piese cu caracter popular românesc. Pe unele deja le-am dirijat în România și în Israel, altele urmează a fi prezentate în curând și sub bagheta altor dirijori. Închizând aici paranteza folclorică și făcând tranziția către „baritonul” Ionuț Pascu, mărturisesc că înainte de 16 ani nu am avut nicio afinitate cu lumea operei, dar totul avea să se schimbe atunci când am cunoscut-o pe cea care avea să-mi devină soție după 4 ani, viitoarea soprană Madeleine Pascu.

C.S.: *Mi-ai ridicat la fileu și alte întrebări care bat dincolo de cortină. Pentru început, tandemul: Madeleine, tot fosta mea studentă de excepție, formată la UNMB, astăzi prim solistă a Operei bucureștene, ți-a fost parteneră de scenă?*

I.P.: Da, dar acest „tandem” nu a fost deoc premeditat. În vara lui 1994, ea venise la Constanța pentru a participa la Festivalul de la Mamaia, iar printr-un prieten (de la taraf!), am ajuns să ne cunoaștem. Ea era la Liceul de Muzică din Buzău, secția Canto, iar eu la Liceul Energetic din Constanța, amândoi între clasa a XI-a și a XII-a. Relația a devenit rapid una serioasă, iar ea s-a mutat la Constanța în ultimul an de liceu, pentru a fi împreună. Într-una din zile m-a surprins când încercam să imprim cu vocea un *evergreen* din repertoriul lui Andy Williams, cu o orgă electronică (nu voiam să mă audă nimeni, bineînțeles). Ce a urmat a fost simplu: „Eu cred că ai o voce bună pentru canto clasic, nu vrei să te audă un profesor?” „Eu? Operă? Niciodată!” ... Și iată-mă ascultat de soprana Aida Abagief, care – în pofida speranței mele de a-mi zice că nu am nicio șansă – declară că da, am un material vocal foarte bun și e dispusă să lucreze (și) cu mine. Zicea că îi amintesc de vocea tânărului David Ohanesian; „O fi de bine” – mi-am zis, necunoscând la acel moment decât numele. După bacalaureat și atestat profesional (electrician – rețele

de înaltă tensiune), chiar dacă ea era pregătită să dea anul acela la Conservator, Madeleine m-a așteptat încă un an, să mă pregătesc și eu cu restul materiilor de examen (teorie, solfegiu, istoria muzicii), în afară de pregătirea vocală. Așa am intrat împreună la Conservatorul bucureștean, în 1996. Eu – la clasa regretatului tenor Dorin Teodorescu, de la care am absorbit și lucruri specifice vocii masculine, pe lângă lecțiile de viață și muzică (pe care le împărtășea cu generozitate), iar ea la clasa distinsei soprane Sanda Șandru. Deja din anul II, am lucrat mult împreună pe scenă, la Clasa de Operă a maestrului Hero Lupescu, cel care ne-a „cuplat” artistic încă de la primul curs, fără să știe că eram, de fapt, împreună (nu eram căsătoriți încă). Am lucrat scene în doi pentru examene (din *Butterfly*, *Tosca*, *Oneghin*), iar la spectacolul integral de licență eu am fost Don Giovanni iar ea – Donna Ana. Imediat după facultate am fost angajați împreună la Constanța, unde am început lucrul la premiera de *Madama Butterfly*, urmând și alte titluri în care ne-am susținut reciproc (*Cavalleria Rusticana*, *Nabucco*). Mai apoi, la angajarea de la București, am început cu *Manon Lescaut* (unde a fost puțin ciudat să îi fiu... frate), urmând *Olandezul Zburător* și altele...

C.S.: *Aveți o fiică, despre care am fost bucuroasă să pot scrie cu ocazia Galei CALLAS – creație Mihai Cosma –, Studioul Radiodifuziunii Române (decembrie 2023). Cum se vede dinăuntru relația acestui fericit triumphi vocal? Cum se poziționează un bariton între două soprane?*

I.P.: Din anul doi ne căsătorisem (o mare surpriză a fost să-l vedem ca diacon la slujba căsătoriei – venit special și pe furis

la Constanța – pe maestrul Dragoș Alexandrescu, care ne era profesor de teorie!).

C.S.: *Te întrerup din nou, pentru a puncta că a fost și profesorul meu; constănțean – ca tine, ca voi (Madeleine – prin adopțiune)... Exigența în persoană... îi păstrez o vie amintire: profesionist remarcabil: compozitor (am și scris despre domnia sa), profesor, specialist (cu studii) în muzica psaltică... Refrenul îl cunoști: continuă, te rog...*

I.P.: În anul trei s-a născut Aida, purtând numele distinsei noastre profesoare de la Constanța (devenite între timp și nașa noastră de cununie), ca nașă de botez. Mergând pe linia celor care ne-au vegheat creșterea, merită spus că primul vizitator la Spitalul Universitar, în dimineața de după nașterea Aidei, a fost maestrul Hero Lupescu, cu un mare buchet de flori pentru tânăra mamă și studentă a Clasei de Operă (la care am învățat amândoi enorm de multe). Bineînțeles, Aida era o vizitatoare regulată a Clasei de Operă, fiind înconjurată de toată dragostea colegilor și a profesorilor. A fost foarte emoționant să o vedem pe Aida, mulți ani după absolvirea noastră, pe aceeași scenă a Studiului de Operă de la Conservator. Evident, nu a existat niciun moment în care viața profesională să nu se intersecteze cu cea familială. Timp de patru ani am locuit toți trei chiar în Opera Națională, într-o cameră care pe atunci era considerată locuință de serviciu. Și nu eram doar noi doi, soliști angajați, cei care aveam dreptul la această locuință (având domiciliul în altă localitate), ci și Aida, care din primul an de școală (până la 18 ani) a fost membră de bază a Corului de Copii al ONB. Am fost pe scenă de multe ori împreună în acest context (*Boema, Oedipe, Carmen...*)

C.S.: *Revenind la baritonul Ionuț Pascu, câte personaje ai la activ?*

I.P.: Bănuiesc că vrei cifre... Număr acum de pe internet: se pare că numai la Tel Aviv am făcut până acum 35 de roluri; evident, multe dintre ele au fost făcute și în alte teatre de operă și li se mai adaugă încă vreo alte zece. Pot fi mai multe, dar nu am finit niciodată cont de numărul lor. Poate când voi pune vocea în cui, voi trage o linie aritmetică – așa, din curiozitate...

C.S.: *Preferințe?*

I.P.: Dacă este vorba despre un rol preferat, întotdeauna îl prefer pe cel în care mă aflu la momentul dat, sau pe următorul – dacă sunt într-o perioadă liberă. Cu rolurile se trăiește la nivel familial pe toată perioada unei producții. Ne influențăm reciproc, gândim în doi. Mă trezesc făcând glume sau dând replici în spiritul personajului, potrivite cu contextul vieții mele cotidiene. Nu e nebulie, m-am interesat; chiar dacă uneori (pe stradă sau în mașină), văd oameni care se uită mai ciudat la mine – pare că vorbesc singur, ba chiar răstît câteodată. Dar eu numai îmi repet imaginari scenele, mai pe mutește, mai cu sonor...

C.S.: *Cauți similitudini cu propria ta personalitate: cauți confortul sau preferi disputa interioară, provocarea?*

I.P.: Cred că adevărul este undeva la mijloc, dar puțin înclinat spre provocare. De exemplu, după ultima producție de *Rigoletto*, a trebuit să fac o lună de fizioterapie pentru că pe scenă am jucat schiop și cocoșat. Cât despre disputa interioară, folosind același exemplu, fiind tată de fată a fost cumva „confortabil” să simt durerea și suferința lui Rigoletto.

C.S.: *Astăzi care crezi că este personajul care caută un interpret ca Ionuț Pascu?*

I.P.: Wozzeck, al lui Alban Berg. Și eu îl caut pe el, sper să ne găsim în curând. Alt personaj care mă cam caută (de mai mult), dar m-a găsit acum de puțin timp, este Jochanaan, din *Salomeea* lui Richard Strauss, pe care îl voi interpreta tot la Tel Aviv, în luna mai, 2026. De fapt, la acesta din urmă visam deja de pe băncile facultății, când am vizionat opera *Salomeea* pentru prima dată, la medioteca facultății. Am avut privilegiul, după câțiva ani, să-l întâlnesc și să lucrez cu Kammersänger-ul Bernd Weikl, cel pe care îl admirasem irevocabil în rolul lui Jochanaan.

C.S.: *Rol cu adevărat ofertant... Ai avut curiozitatea de a evalua timpul necesar pregătirii pentru o nouă partitură? Care sunt liniile de forță agreate: libret, partitură, lucrul individual, audiții comparate...? Poate o privire spre repertoriul interpretului-model, Placido Domingo – acolo unde e cazul...?*

I.P.: Depinde, evident, de rol. În ce limbă este, ce limbaj muzical adoptă, cât e de voluminos etc. De exemplu, chiar de curând am avut o sesiune de pregătire a unei opere contemporane în limba ebraică, compozitorul fiindu-ne alături pentru discuțiile de detaliu. Cred că este de la sine înțeles că nu se poate compara pregătirea unei premiere absolute cu cea a unei opere de repertoriu; audiția comparată iese din calcul... Dar esențial este faptul că întotdeauna se mai găsește câte ceva nou de explorat în aceeași partitură! Apoi este interacțiunea cu noi dirijori și regizori; e un proces continuu. Când spuneam la început că am pregătit Dulcamara într-o săptămână, m-am referit doar la analiză, o schiță vocală și memorare, asta numai pentru a putea începe lucrul propriu-zis. În luna de repetiții de dinaintea premierei se întâmplă multe schimbări. Și apoi chiar de la un spectacol la altul. Și ce bună este această dinamică, pentru a evita plafonarea! Mai mult, contează foarte mult partenerii de scenă: acum, de exemplu, sunt două distribuții, dar inter-schimbabile pentru câteva spectacole. Fiind vorba despre un produs de echipă, sunt *n* factori care pot modifica rezultanta. Cât despre modul de abordare, libretul este sursa gestului muzical, deci acolo stau latent toate versiunile interpretative. Desigur, o versiune destul de restrictivă este a compozitorului însuși, care hotărăște deja mulți parametri. Dar în afară de înălțimea sunetelor și de câteva articulații obligatorii, intensitatea, timbrul vocal sau tempo-ul constituie un mare loc de joacă; un spațiu de manevră, dacă vrei. Și asta doar la o privire superficială. Dacă intrăm în domeniul fenomenologiei, deja ne putem pierde în detalii. De asta e bine că cineva semnează, își asumă responsabilitatea unei interpretări unificate (dirijorul, pe partea muzicală, cu anumite influențe din partea regizorului). Chiar și scenografia, costumele și luminile pot lăsa urme asupra unei interpretări. Cât despre Placido Domingo – că tot l-ați menționat –, am avut onoarea să-i fiu de două ori „cover”, la Salzburg și Valencia, în *Trubadurul* și *Macbeth*. A trebuit să țin toate repetițiile până la sosirea maestrului (în apropierea premierei) și să fiu prezent apoi la toate repetițiile și spectacolele (de multe ori îmbrăcat în personaj, în culise). Îmi amintesc că în absolut fiecare moment când nu era pe scenă, era în cabină, repetându-și scena următoare, rolurile de bariton fiind pentru dânsul... proaspete. La *Macbeth* m-a rugat să țin eu prima repetiție generală, pentru a-și putea face (din sală) o idee mai clară asupra producției. Ca fapt divers, pentru că ne aflăm aici, poate că nu mulți știu că Placido Domingo și-a început cariera ca angajat al Operei din Tel Aviv – pe atunci aveau și o garnitură fixă de soliști. Evident, a fost un alt subiect comun de discuție...

C.S.: *Exact, nu mai puțin de 3 ani... Revenind la ale noastre, cum transpui în sunete, gesturi, culoare și lumină vibrația unui personaj? Ce te inspiră în crearea fondului și a gesturilor conexe? Le „compui” povestea vieții sau nu crezi în această metodă?*

I.P.: Chiar anul acesta am debutat în rolul Vodnik, din *Rusalka* lui Dvořák. Pe scenă... apă (inclusiv un bazin adânc); costum de neopren pentru scufundări, cântat cu dopuri în urechi, apnee sub apă înaintea de fraze solicitante etc.

C.S.: *Ca Spirit al Apei, te-ai adaptat mediului; regizor: Stefano Poda, același de la Oedipe-ul bucureștean....*

I.P.: Mai mult decât adaptare, a fost o muncă de... supraviețuire. Tot ce fusese pregătit „pe uscat” a căpătat complet alte forme în apă. Nu spun asta ca să mă plâng, ci doar pentru că din afară poate părea simplu, dar vă asigur că nu e. Iar interpretarea a fost condiționată în mod obiectiv. În fine, o experiență destul de traumatizantă, dar arta cere sacrificii, nu?! Referitor la inspirația și recompunerea vieții unui personaj, acolo unde este posibil, merg prima dată la sursa literară a libretului. Spre norocul nostru, majoritatea operelor au la bază un roman sau o piesă de teatru. Multe detalii nu ajung în libret, dar sunt critice pentru reconstituirea cât mai exactă a unui caracter. De exemplu, este suficient să comparăm piesa lui Beaumarchais și libretul lui Da Ponte pentru *Nunta lui Figaro*, pentru a găsi piesele lipsă din puzzle. Sigur că există viziuni regizorale complet detașate de sursele originale și, în cazul acesta, se face apel la imaginație,

bazată aproape exclusiv pe informația din libret... Mergând mai departe pe ideea reconstituirii unui profil psihologic, îmi amintesc că pentru lucrarea de licență de la Canto, în afară de toată literatura legată de subiectul Don Juan, am consultat și câteva cărți de analiză psihologică a sindromului cu același nume, unde am găsit informații care m-au ajutat să înțeleg mai bine ce detalii pot adăuga în gestică și mimică, de exemplu. Pe tema asta am avut lungi conversații în contradictoriu cu maestrul Hero Lupescu, căruia îi plăcea că am păreri documentate, dar care deja avea o viziune scenică. Într-un final am găsit împreună calea de mijloc pentru spectacolul de licență propriu-zis.

C.S.: *Maestrului Hero, spirit înalt, inventiv/neașteptat, obiectiv și intransigent, căutând Adevărul în partitură, îi păstrăm o amintire luminoasă, atât eu cât și fiica mea care – la fel ca voi, a avut privilegiul de a studia cu domnia sa. Întâlniri de neuitat în căldura căminului, alături de soția sa, doamna Lidia!... Ai țintit mereu confirmarea ca interpret total, înmănunchiind ideea de interpret vocal și cea de dirijor adică îmbinând ipostazele de a te face cunoscut și a transmite publicului emoții ascultând indicații, relaționând cu colegii de scenă. Solistul Ionuț Pascu se sprijină în dirijorul Ionuț Pascu?*

I.P.: Vă pot spune sigur că nu am țintit confirmarea aceasta. Am urmat cea de a doua facultate doar pentru că simțeam anumite zale lipsă în lanțul analitic pe care mi-l doream ca interpret și dintr-o curiozitate nativă, pe care unii o numesc sete de cunoaștere. Nu știu de ce... sau știu: pentru că știu că nu știu multe. Încă de când am luat contact cu muzica, am avut un interes crescut pentru diversitatea timbrală a instrumentelor. Când am primit la 15 ani acea orgă electronică despre care vă spuneam, am început să schițez compoziții pentru diferite combinații instrumentale. Mai târziu, am dezvoltat unele dintre acele schițe sub îndrumarea maestrului Nicolae Coman, cu care am avut privilegiul de a face un an complementar de compoziție, domnia-sa fiindu-mi și profesor de armonie la Facultatea de Dirijat Orchestră. La clasa de dirijat, programa prevedea îndeosebi lucrări simfonice, un teritoriu pe care mi-a făcut plăcere să-l descopăr în amănunțime. Am învățat rigoarea analitică de la maestrul Cristian Brâncuși, am înțeles conceptul de tensiune armonică și cum servește la arcuriarea formală a unei simfonii, pe lângă chestiunile de tehnică dirijorală.

C.S.: *Da, ai avut de la cine învăța, ai avut parte de MAEȘTRI... cu majuscule...*

I.P.: Continuând apoi la Milano, unde am studiat cu maestrul Vittorio Parisi, am avut posibilitatea de a dirija și operă, în cadrul celor doi ani de Master. Pot spune că a fost un parcurs coerent, în operă aplicându-se și principiile analitice ale unei lucrări simfonice. Da, pot spune că am țintit să-mi completez cunoștințele și să-mi satisfac curiozitatea despre mecanismele muzicii. Cu siguranță, solistica și dirijatul sunt complementare, oferind o viziune mai clară asupra actului muzical, cu puțințele și nepuțințele fiecărui instrument în parte. De fapt, am fost singurul căruia i s-a încredințat o operă la examenul de diplomă, susținut cu orchestra I Pomeriggi Musicali de la Milano (*Vocea Umană* de Poulenc).

C.S.: *Îți este greu să te aliniezi exigențelor unui anume conducător de spectacol? – ținesc dirijorul, desigur – deși, în egală măsură vizez și regizorul sau pe cel care îl suplinește...*

I.P.: De cele mai multe ori, nu. Atâta timp cât servim împreună partitura, toate eforturile și eventualele diferențe de opinie devin neesențiale. Este adevărat că multe tradiții din lumea operii sunt criticate în zilele noastre, dar unele dintre ele sunt sigur că vor rămâne bine atașate de partitura originală. Am lucrat mult cu maestrul Daniel Oren, un cunoscut „tradiționalist”, de la care am învățat că într-un final există o estetică permisivă a operii, atâta timp cât există o justificare – fie ea și numai frumusețea unui sunet lung (scris scurt în partitură!), emis de un anumit cântăreț. Nimic nu se aplică în operă abuziv, fără o judecată estetică adaptată ansamblului vocal-instrumental din acel moment. Cât despre regizori, negociez la sânge pentru fluența logică a unei idei noi, dacă se dorește o răsturnare de situație față de ideea originală a operii. Mai mult, dacă nu există o coeziune cu

muzica partiturii, cel puțin îmi fac datoria să le atrag atenția. Aici revin puțin la Placido Domingo, care m-a surprins la o repetiție de cabină cu dirijorul Daniele Gatti, pentru *Trubadurul*, la care asistam – ca terț. Practic, inițial credeam că se va simți cumva stânjenit de prezența mea, dar nu s-a sfiit să discute cu dirijorul despre toate provocările pe care le simțea în anumite momente din rol, căutând împreună soluții muzicale și chiar vocale, încercând ca un elev conștiințos tot ce i se sugera. A fost pentru mine o importantă și neașteptată lecție de modestie și profesionalism. Iar dacă tot suntem/am ajuns la capitolul „lecții”, trebuie să amintesc de strânsa legătură pe care am avut-o cu maestrul Eduard Tumageanlian începând cu anul 2009, baritonul de vocea căruia m-am atașat încă de la prima ascultare pe disc (era în rolul Sharpless, din *Madama Butterfly*, alături de Eugenia Moldoveanu), chiar la începutul lecțiilor de canto de dinainte de Conservator. Având privilegiul de a lucra cu dânsul pentru pregătirea rolului Evgheni Oneghin, la Opera Națională București, a fost că un vis împlinit. Și în cazul domniei sale, m-a frapat modestia și deschiderea spre dialog, în contrast cu poziția sa pe scena internațională de operă, cu vasta și enciclopedica sa cunoaștere în domeniul artelor și istoriei. Și toate acestea pe un fond nativ de altruism și umor fin, absolut cuceritor. Am învățat multe de la acest maestru, primind și multe partituri rare sau unicate (manuscrite cu dedicația compozitorului), unde am putut vedea însemnările personale și nivelul de detaliu al studierii lor. După o carieră lungă și fructuoasă, cu un repertoriu coplesitor, încă era foarte interesat de rarități muzicale. Un real exemplu de pasiune și perpetuă cunoaștere.

C.S.: *Din păcate, dispărut prea devreme, chiar la începutul acestui an. Avantajul vârstei: l-am urmărit în spectacolele Operei*

bucureștene și chiar am scris despre „regalul” oferit în acele seri spectaculoase. Revenind, ca solist vocal, cum privești relația cu palierul instrumental (fosa)?

I.P.: Am foarte mulți prieteni instrumentiști (din fosă), care înțeleg bine genul operii. Știu doar că nu le place să cânte cu soliști care greșesc muzical sau falsează în mod constant; sunt muzicieni foarte buni și consideră asta o lipsă de respect. Personal, îmi dau toată silința să nu îi dezamăgesc. Evident, ideea de a nu marca vocal (decât în condiții speciale), adică de a cânta cinstit la repetițiile cu orchestra, este un semn de respect față de ei și este răsplătit prin susținerea lor; vezi și auzi că le face plăcere să cânte cu tine. Cât despre răzvrățiți, poate că încă nu și-au găsit locul dorit și ar trebui să caute în alte părți.

C.S.: *Un alt capitol, căruia i-ai răspuns: rolurile „cu repetiție”, cu revenire peste ani sau în alte regii, distribuții, teatre... sunt un dat al acelei cariere pe care orice interpret și-o dorește cât mai extinsă. Ce roluri și-au dat satisfacție prin reintrarea în haina/pielea aceluiași personaj?*

I.P.: Fără doar și poate, sunt pe de o parte rolurile de compoziție, care permit integrarea experienței de viață acumulate între timp, de tipul unui Scarpia sau al lui Rigoletto, ca exemple care îmi vin rapid în minte. De cealaltă parte sunt rolurile mai

speciale, de tipul lui Oedipe, care cer un nivel mai ridicat de transfigurare.

C.S.: *De fapt, cum ai trăit Oedipe-ul la distanță de un deceniu? Nota Bene pentru cei mai tineri: prima oară „s-a lăsat” cu un premiu... După Oedipe-ul cu repetiție (2013-2023) ai un alt vis?*

I.P.: Oedipe nu poate fi jucat; te joacă el pe tine... Nu este spațiu de manevră sau de eludare. Aici maestrul păpușar este Enescu, prin notarea foarte minuțioasă a elementelor de articulație și intensitate din partitură, sau impunerea unor efecte vocale (*dans un râle, son voilé* etc).

C.S.: *Da, am fost întotdeauna fascinată de „tapiseria” energetică a culorilor pe care Enescu le cerea instrumentelor sau vocilor; chiar am un studiu centrat pe liedurile sale... dar, continuă-ți gândul...*

I.P.: E o mare bucurie să fii mânăuit de un asemenea Maestru... Cum spuneam, experiența acumulată într-un deceniu cred că a fost de bun augur, iar punerea în scenă a lui Stefano Poda avea nevoie de acest bagaj acumulat. Nu înseamnă că a fost mai ușor decât acum zece ani, ba chiar dimpotrivă, am simțit o mai mare responsabilitate. Cât despre visuri, îmi doresc să intru mai adânc în repertoriul wagnerian, dar știe mai bine Destinul când, unde și... dacă... *Olandezul Zburător*, pe care l-am debutat acum 12 ani și l-am reluat anul trecut, nu este decât o ușoară „încălzire”, pe lângă un Hans Sachs, un Amfortas sau un Alberich, iar lista poate continua. E un alt univers...

C.S.: *Cum privești genurile muzicale? Care dintre ele te împlinesc? – întreb deoarece știi că ai cântat inclusiv vocal-simfonic, în două operă așa cum te cunoaște publicul din țară: Constanța natală, Opera Națională din București, alte teatre de operă... sau cele la care ești invitat ca statut de „la tine acasă”...*

I.P.: Genurile muzicale sunt fascinante, deoarece reflectă diversitatea culturală și emoțională a oamenilor. Fiecare gen are propriile sale caracteristici unice, povești și stiluri, ceea ce le face interesante de explorat. V-am mărturisit deja că sunt un curios incurabil, deci nu mi-am impus nicio delimitare rigidă în privința muzicii. Consum orice gen muzical elaborat și bine șlefuit. Am avut o perioadă în care am devorat multă muzică concretă sau experimentală, trecând apoi la formații obscure de rock progresiv de prin anii '70, găsind poate elemente interesante de „sound” general, în cazul în care conținutul muzical era mai banal. Cred că nu despre asta voița și știi, de fapt. Dar ca idee, împlinirea de care ziceți cred că este o rezultantă culturală a fiecăruia dintre noi, depinzând de starea emoțională a unei perioade sau de o inspirația de moment. Un exemplu elocvent cred că poate fi chiar teza mea de doctorat științific, cu titlul „Simfonismul Cinema-tografic – Aspecte stilistice, Culturale și Fenomenologice”, în care am explorat un teritoriu muzical foarte interesant, sub atenta îndrumare a maestrului Dan Dediu – a cărui erudiție versatilă se extinde până la... „tot ce mișcă” în materie de muzică.

C.S.: *Ce frumos ai spus!... Dar am două completări: „dincolo de” și „nu doar în materie de muzică” ci și luând în considerație „tot ce mișcă sori și stele...”.* Continuă, te rog...

I.P.: Ca solist, fac cu plăcere și repertoriu vocal-simfonic sau cameral, iar ca dirijor îmi place să descopăr lucrări necunoscute sau uitate, în special din repertoriul românesc. Calendarul operistic nu mi-a permis multe asemenea „escapade”, dar asta mă face să mă bucur de ele cu atât mai mult, atunci când se întâmplă. De exemplu, în 2008 genul vocal-simfonic m-a dus la Filarmonica din Sydney, cu lucrarea monumentală a lui Gianluigi Gelmetti, *Cantata della Vita* (o reală convergență de forțe – cu orchestră extinsă, două coruri separate și cor de copii), cu care s-a realizat și un disc. Fiind numai două voci solistice (soprană și bariton), responsabilitatea a fost destul de mare, cu atât mai mult cu cât compozitorul era la pupitru. În orice caz, pot mărturisi că mă simt mai expus pe scena de concert decât pe cea de operă, unde mă simt cumva „acoperit” de personajul interpretat.

C.S.: *Interesantă arcuire: Brâncuși – Parisi – Gelmetti – Celibidache... dar să completăm „radiografia”... se știe că te-ai implicat și în activități educaționale...*

I.P.: ... Care sunt strâns legate de ideea de formare și atragere a publicului larg în zona muzicii culte. În 2015 am conceput și dirijat la Constanța un program vocal-simfonic „camuflat” într-un repertoriu pop-rock de colecție (*à propos* de genuri), care a adus în sala de concert și apoi în reluările nenumărate – multe în aer liber – un public foarte numeros, nefamiliarizat cu un ansamblu operistic. Cert este că mulți au devenit foarte interesați de lumea muzicii clasice; i-am reîntâlnit la spectacole de operă, mulți dintre ei adolescenți de liceu, dar și foști colegi de-ai mei de școală, care mi-au mărturisit că nu ar fi avut curaj să calce pragul operii fără acea tranziție, pe care îmi place să o numesc „divertisment cultural” pentru toate vârstele, tocmai bun de consumat în familie. Pe lângă efectele imediate, sunt și unele mai subtile, pe termen lung.

C.S.: *Și în acțiuni la nivelul Institutului Cultural Român...*

I.P.: În mod deosebit cu filiala din Tel Aviv, nu numai pentru că se află *vis-à-vis* de operă sau pentru că mă aflu foarte mult timp aici și mă cunosc deja mulți oameni, ci și pentru că am găsit în domnul director Martin Salamon un iubitor al muzicii românești, deci nu fost greu să rezonăm și să realizăm deja trei ediții ale „Romanian Extraordinary Gala”, împreună cu Jerusalem Symphony Orchestra. În era internetului, mai multe informații se află la un click distanță, iar a patra ediție a fost în luna decembrie, cu subtitlul „Hidden Treasures”. Am lucrat tot anul trecut la orchestrațiile unor piese pe nedrept intrate într-un con de umbră, din repertoriul cameristic vocal-instrumental, marcând totodată și convergența unor aniversări semnificative: 150 de ani – Alfonso Castaldi, 135 de ani – Mansi Barberis, 132 de ani – Diamandi Gheciu, 100 de ani – Mariana Dumitrescu. Cred în puterea de seducție și convingere a coloritului orchestral, atunci când vine vorba despre un public numeros. E suficient să comparăm impactul liedurilor lui Mahler în versiunile pentru pian și orchestră. Sau să ne gândim la *Tablourile „alb-negru”* ale lui Mussorgski, în versiunea „colorată” de Ravel. Nu, nu se exclud reciproc! Deja aud valurile de riposte... Repet: când scopul depășește cadrul cameral, mijloacele cred că trebuie să fie pe măsură (și vor fi și scuzate).

C.S.: *Aș dori să extind orizontul, aducând în discuție publicul larg, de pretutindeni, cel cu care ai venit, ești sau speră să te afli în contact. Ce influență și impact consideri că are opera ca gen, ca spectacol, asupra vieții cotidiene din cultura românească contemporană și pe mapamond, în general?*

I.P.: Consider că opera, ca gen artistic, are o influență profundă asupra vieții cotidiene. Aș sublinia aici câteva aspecte relevante: oferă acces la teme universale precum dragostea, sacrificiul și conflictul uman, putând influența percepțiile și valorile individuale; emoțiile transmise prin muzică și interpretare pot genera discuții și reflecții, consolidând comunitățile; pe plan internațional, opera este un limbaj universal care depășește barierele culturale și lingvistice (festivalurile de operă din întreaga lume promovează colaborarea între artiști din diferite țări, facilitând schimbul cultural). Cred că opera a reușit, prin unificarea muzical-literară, să ne definească acea scară de valori emoționale obiective, pur umane, valabilă pentru o introspecție care depășește limita conștientului.

C.S.: *Cu urări de succes din inimă pe mai departe, nu pot încheia fără a face o voltă spre începutul acestui interviu; așadar, nu-mi pot reține întrebarea: ce factor te-a hotărât să cânti aici? Cum ai ajuns să fii un interpret atât de iubit de public și specialiști pe scena Operei din Tel-Aviv-Yaffo?*

I.P.: ... DESTINUL...

P.S. Noutăți „în cascadă”: revenită în țară, mă alătur furtunoaselor aplauze (vezi „Jerusalem Post”) pentru fascinante realizări și recunoașteri: prestigiosul Premiu „Musicrit” (București), concertul „Hidden Treasures” la pupitru Jerusalem Symphony (Ziua Culturii Naționale, colaborare cu ICR Tel Aviv; în program: M.Barberis, C. Petra-Basacopol, A. Castaldi, D. Gheciu, T. Dumitrescu; soliști: Madeleine Pascu, Aida Pascu, Andrei Manea), *Otello*-ul verdian (Tel Aviv)... și aștept *Ariadna* la Naxos.

Carmen STOIANOV

O contribuție editorială meritorie

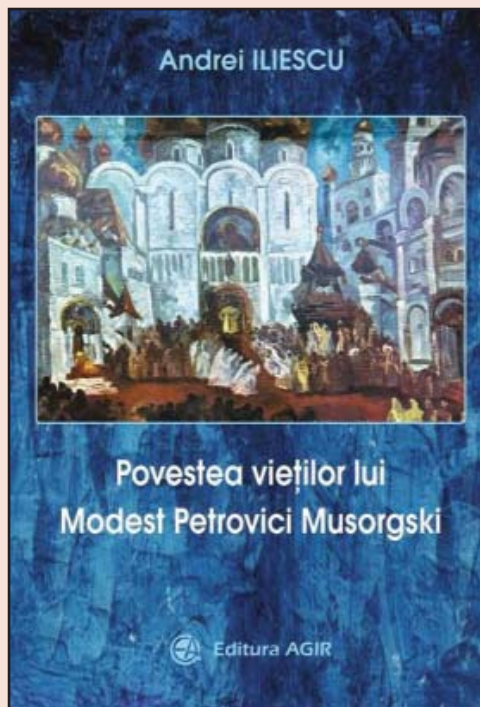
În anul 2024, la Editura AGIR a văzut lumina tiparului monografia „Povestea vieților lui Modest Petrovici Musorgski”, elaborată de Andrei Iliescu, distins muzicolog și dirijor al Orchestrei Inginerilor „Petru Ghengheă”. Prefața volumului, care însumează aproape de aproape 500 de pagini, este semnată de maestrul Mihai Cosma, muzicolog avizat și autor a numeroase studii dedicate reprezentanților de seamă ai artei sonore românești și internaționale. Autorul monografiei are o pregătire complexă în două domenii aparent contrastante: inginerie și muzică. A studiat vioara în copilărie la Liceul de Muzică din Pitești și a urmat cursurile Universității Politehnice din Capitală; a colaborat cu Orchestra Inginerilor în postură de concert maestru la vioară, apoi ca dirijor. Ca încununare a studiilor sale muzicale a absolvit Facultatea de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie Muzicală din cadrul Universității de Muzică București (în 2013). La toate acestea se adaugă o cultură solidă și cunoașterea multor limbi străine, avantaj care i-a facilitat parcurgerea unei bibliografii consistente.

„Dualitatea dintre imaginea postumă a compozitorului oferită de parcurgerea partiturilor sale și relațiile despre existența sa dificilă și lipsită de orizont” au condus, în opinia muzicologului Mihai Cosma la formularea acestui titlu original („Cuvânt înainte”, pag. IX). Autorul însuși menționează că titlul cărții face referire la antinomia celor „două capite fundamentale”... „cel al trăirii pământești și cel al reîntrupării lui după moarte în mentalul și sufletele melomanilor și muzicienilor care azi doresc să îi înțeleagă viața și creația” (pag. 458). Antrenat într-o pasionantă aventură muzicologică, Andrei Iliescu reușește să plaseze numele muzicianului rus acolo unde îi este locul, în galeria personalităților marcante ale culturii naționale și universale. Monografia dezvăluie etapele vieții și creației artistului genial și prolific deopotrivă, dotat cu remarcabile disponibilități componistice, pianistice și intelectuale, care a fost un important animator al vieții culturale ruse și care, prin activitatea, desfășurată pe mai multe paliere, a jucat un rol de seamă în epoca respectivă. Pe bună dreptate, autorul cărții consideră că: „Biografia lui Musorgski ne oferă tabloul unui caracter nobil și generos, animat de cele mai bune sentimente, cele mai drepte, mai umane, cu aspirații artistice pure, și pline de idealuri, și care se înconvoaie puțin câte puțin, sub loviturile sorții” (pag. 64).

În cele 13 capitole consistente, monografia oferă date interesante despre viața, formarea profesională și despre activitatea artistică desfășurată de Musorgski, precum și fragmente din corespondența cu personalități marcante ale epocii, afișe, relatări elogioase ori critice formulate de contemporanii săi, fotografii, comentarii avizate ale unor oameni de cultură care l-au admirat ori contestat, lista completă a compozițiilor sale și bibliografia de ample dimensiuni. Cititorul este impresionat de cantitatea și de

calitatea informației, de finețea analizei muzicologice pe de-o parte, precum și de realismul și naturalitatea cu care sunt evocate personajele și evenimentele, pe de altă parte. Monografia se remarcă prin caracterul ei științific, prin bogăția materialului documentar, prin inteligibilitate și expresivitate. Redactarea volumului, de la Argument și până la ultimul însemn bibliografic, sintetizează reperatele unei construcții ideatice solide; gândirea generoasă, de factură enciclopedică se manifestă pe tot parcursul cercetării, de la informația specifică, până la corelații istorice și stilistice formulate cu autoritate. În sprijinul argumentelor de ordin științific, se află implicarea afectivă evidentă a autorului și analizele temeinice realizate prin intermediul experienței proprii în postură de cercetător și dirijor. Studiul de ample dimensiuni îmbină armonios teoria și practica într-un ansamblu construit cu pasiune, cu competență și atenție la detalii și la proporțiile mari. Nu în ultimul rând menționăm stilul alert și inteligibil, care facilitează lectura.

Monografia are caracter de îndrumător avizat al celor dornici să pătrundă în lumea fascinantă și complexă a vieții și muzicii lui Musorgski. Implicarea în acest proiect de anvergură i-a prilejuit autorului ocazia de a examina, a configura, a descoperi date noi și a sintetiza opinii avizate

referitoare la creația avangardistă a compozitorului rus, dar și despre evoluția muzicii și despre reprezentanții acestei arte în perioada investigată. Spațiul nu îmi permite să intru în detalii referitoare la conținutul capitolelor cărții. Autorul oferă detalii interesante despre capodoperele scrise de Musorgski: *Romanțele* originale, operele *Boris Godunov*, *Hovanscina*, *Târgul din Sorocinsk*, poemul simfonic *O noapte pe muntele pleșuv*, suita pentru pian *Tablouri dintr-o expoziție* și multe altele. Avem în față un document extrem de prețios prin calitatea informației, prin puterea exemplului personal și prin bogăția interioară pe care distinsul autor o împărtășește cu cititorii săi. Fiecare pagină și capitol creează o nouă perspectivă și o nouă abordare a problemelor dezbătute. Muzicologul Andrei Iliescu are

capacitatea de a realiza corespondențe originale ce unifică traseele și conferă senzația de totalitate; domnia sa îl prezintă pe Modest Petrovici Musorgski în postura muzicianului autentic, cu sentimente profunde și cu o integritate morală exemplară.

Cartea este elaborată în ritm alert, cu acțiunea atent gradată, iar observațiile subtile și pertinente, fac din ea o lectură captivantă și moralizatoare, ce depășește nivelul cercetărilor realizate anterior. De la titlul original ce sugerează drumul parcurs de muzician (asociat cunoașterii, inițierii, devenirii, transformării, destinului) și până la ultimul paragraf, monografia cucerește prin originalitatea și complexitatea conținutului. Pentru cititorii de toate vârstele și categoriile, autorul lansează îndemnul de a căuta mereu sensul lucrurilor, de a milita pentru Bine, Frumos și Adevăr.

Carmen MANEA

Aniversări, comemorări...

În urmă cu 100 de ani, în 12 ianuarie 1925, la București venea pe lume **Laurențiu Profeta**, compozitor evreu de naționalitate română, semntar al numeroase partituri de muzică ușoară dar și camerală, simfonică și muzică de film. A studiat la Conservatorul din București și la Conservatorul „Piotr Ilici Ceaikovski” din Moscova, având profesori de renume (Paul Constantinescu, Alfred Mendelsohn, Pavel Messner și Viktor Zukerman, printre alții). A fost director adjunct al Societății Române de Radiodifuziune și a condus Direcția de muzică din Ministerul Culturii. Articolele sale au fost publicate de periodice precum revista „Muzică”, ziarele „Scânteia”, „Contemporanul”, „Flacăra” etc.. A participat la conferințe naționale și internaționale și a făcut parte din jurii naționale și internaționale din cadrul unor concursuri de specialitate din

București, Paris, Roma, Viena și Berlin. Activitatea profesională i-a adus numeroase recunoașteri, precum Premiul de compoziție „George Enescu”, Mențiune la Festivalul Internațional al Tineretului de la Viena, Ordinul Meritul Cultural clasa a III-a și Marele Premiu al Uniunii Compozitorilor. A plecat dintre cei vii pe 22 august 2006.

Pe 19 ianuarie 1930, la Petrila se naște **Ludovic Bács**, dirijor, compozitor și profesor. Acesta și-a început studiile muzicale în orașul natal, Petrila. A studiat inițial vioara și a continuat la Conservatorul din Cluj,

iar mai târziu a beneficiat de o bursă pentru studii de perfecționare la Conservatorul „Piotr Ilici Ceaikovski” din Moscova. Cariera sa muzicală a fost strâns legată de Societatea Română de Radiodifuziune, unde și-a desfășurat activitatea timp de aproape cinci decenii. Din 1958 până la retragerea sa din viața muzicală profesională, în 1991, a activat ca dirijor și director artistic al Orchestrei de studio Radio, numită astăzi Orchestra de Cameră Radio. A fondat formația de muzică veche *Musica Rediviva* din București, la pupitrul căreia a activat ca dirijor. Alături de cele două ansambluri a realizat numeroase turnee atât în țară, cât și în străinătate (Polonia, Spania, Germania,

Olanda, Elveția, U.R.S.S., Italia, Austria), dar și numeroase imprimări. Repertoriul său a cuprins lucrări muzicale din toate epocile istoriei muzicii. Ludovic Bács a acordat însă o atenție deosebită lucrărilor compozitorilor români contemporani (Tiberiu Olah, Ștefan Niculescu, Cornel Țăranu, Dan Dediu), prezentând în primă audiție absolută numeroase titluri din muzica autohtonă. A fost asistent la Academia de Muzică din București, devenind ulterior profesor asociat. Anul acesta ar fi împlinit 95 de ani. S-a stins din viață în 30 iunie 2015.

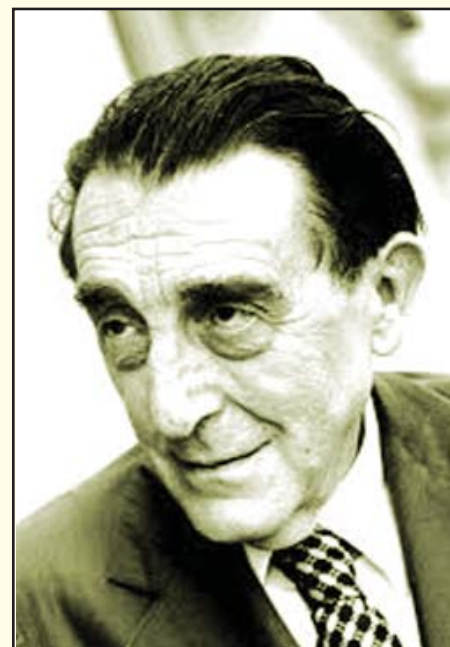
În data de 21 ianuarie 1900 s-a născut, la Vărzărești, **Vasile Popovici**: compozitor și profesor. A urmat studiile muzicale la Școala de dirijori de cor din Odessa și la Conservatorul din Iași, apoi la „Schola Cantorum” din Paris. Întors în țară, a activat ca profesor de teorie la Conservatorul din

Iași. De asemenea, a fost profesor de cânt gregorian și orgă la Academia de Muzică Religioasă din București și a predat teorie și istoria muzicii la

Conservatorul Municipal din Chișinău. Vasile Popovici a compus numeroase lucrări corale și vocale, continuând tradiția muzicală lăsată de compozitorul Gavriil Musicescu. A fost distins cu Premiul de Stat și cu Ordinul Meritul Cultural, clasa a II-a și a fost membru al Societății Compozitorilor Români, mai târziu servind ca secretar al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. A trecut la cele veșnice în 3 iulie 1973, la Iași.

În 15 ianuarie 1990, pleca în eternitate compozitorul, muzicologul, dirijorul și profesorul **Zeno Octavian Vancea**. Venit pe lume în 8 octombrie 1900, la Bocșa, a studiat la Lugoj, la Cluj, apoi la Viena. Ca stil componistic,

a adoptat atonalismul și principiile promovate de cea de a doua școală vieneză, nerenunțând însă total la tradițiile școlii românești. A predat contrapunct și istoria muzicii la Conservatorul din Târgu Mureș și Timișoara. A fost apoi profesor la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București. În cadrul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din

România a fost secretar și, mai târziu, vicepreședinte, și a fost redactor șef al revistei Muzica. A scris numeroase studii de muzicologie, precum și două volume despre istoria muzicii românești din secolele XIX-XX. Dintre opusuri, amintim lucrări precum *Două dansuri populare pentru orchestră*, *Sonata pentru orgă și orchestră de coarde*, dar și muzică de film și muzică bisericească.

A fost membru corespondent al Academiei de Arte din Berlin, iar activitatea sa a fost recunoscută prin distincții precum Premiul I de compoziție „George Enescu”, Premiul de Creație al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România și Premiul internațional „Gottfried von Herder” al Universității din Viena.

Norela-Liviana COSTEA

Alexandru Bădulescu

Despre personalitatea și activitatea prodigioasă a prof. dr. muzicolog **Alexandru Bădulescu** (20 februarie 1929-2 ianuarie 2021) există numeroase comentarii elogioase, în concordanță cu meritele sale de excepție din domeniul culturii, al managementului, al cercetării și al învățământului preuniversitar. Demersul meu nu poate cuprinde multitudinea rezultatelor valoroase obținute în calitate de coordonator al vieții culturale prahovene, de pedagog, de cercetător și de îndrumător neobosit al fenomenului muzical, precum și al interferențelor cu alte domenii artistice. Merită să fie subliniat rolul determinant al profesorului Bădulescu în dezvoltarea culturii prahovene și naționale, în sprijinirea activității artistice profesioniștilor și de amatori.

Spiritul novator. Operele valoroase sunt rezultatul confluentei benefice a mai multor culturi sau curente artistice. În cazul domniei sale s-au contopit într-o întruchipare nouă și inspiratoare cerințe și răspunsuri care au venit din două direcții, prilejuind culturii românești o ridicare la universalitate și muzicii naționale o înflorire, datorată în bună parte demersurilor acestui minunat căutător al înnoirii. A publicat mii de articole despre cultură în ziare și reviste, precum și cărți importante precum: „Paul Constantinescu corespondență și alte documente” (Editura Muzicală, 2009) și „Cultura muzicală pe teritoriul Județului Prahova în sec. XIX-XX” (Editura Muzicală, 2012). Domnia sa își înscrie numele la loc de frunte printre îndrumătorii vizionari, care au preluat păreri emise de predecesori și care au promovat ceea ce li s-a părut mai valoros și mai actual în domeniul culturii. Viața și activitatea sa polivalentă sunt expresii ale unei înalte meniri de continuare a tradiției și de înnoire în spirit contemporan.

Omul. Pentru cei care l-au cunoscut, simpla rostire a numelui său face trimitere la persoana afabilă, zâmbitoare, optimistă, generoasă, cu un comportament elegant și firesc. Remarcabile au fost efervescența și pasiunea cu care s-a preocupat de tot ce era legat de cultura prahovenă și românească, de arta muzicală în general. În categoria calităților morale menționez în primul rând pasiunea, determinarea și devotamentul față de nobila profesie, aceea de îndrumător al activității cultural-artistice și al tinerei generații. Dificultatea de a defini personalitatea domniei sale decurge din polivalența activității sale. Îl includem în categoria figurilor emblematiche, de formație enciclopedică. Printre calitățile definitorii ale personalității sale includem erudiția, tactul și eleganța comportamentală. Domnia sa întruchipează **intelectualul umanist și managerul prin excelență**. A fost înzestrat cu o putere de muncă ieșită din comun, cu o disciplină riguroasă și cu o voință neabătută îndreptată către realizarea proiectelor propuse. Prin activitatea sa neobosită a demonstrat că performanța nu se obține doar prin talent, ci mai ales prin muncă, prin pasiune și efort susținut.

Îndrumător neobosit al culturii prahovene. Domnul **Alexandru Bădulescu** reprezintă pentru cultura națională și, cu precădere pentru cultura prahovenească, un reper, un model de coordonator pasionat, plin de har, care și-a dedicat întreaga viață activității de îndrumător al unor proiecte memorabile. Activitatea impresionantă a îmbinat armonios ipostazele de inițiator și realizator al unor ctitorii culturale excepționale. Amintim contribuțiile prestigioase în: înființarea Muzeului Memorial „Paul Constantinescu” din Ploiești, în coordonarea numeroaselor Festivaluri, Simpozioane, Concursuri de interpretare muzicală, Cursuri de măiestrie, în renovarea Muzeelor Peleş și Pelicor, a

Muzeului de istorie, a Muzeului de Artă, a Teatrului de Stat, a Muzeului Ceasului, a Casei „Hagi Prodan” din Ploiești, a Casei „Nicolae Iorga” din Vălenii de Munte etc.

Managerul. La loc de frunte se situează competențele manageriale și devotamentul domniei sale demonstrate în coordonarea activității culturale a Județului Prahova, a Muzeului Memorial „Paul Constantinescu”, a Filarmonicii ploieștene și a altor edificii culturale. Rezultatele de excepție în direcțiile amintite s-au datorat inteligenței scilicet, capacității de sinteză și cunoștințelor temeinice legate de cultura românească, de istoria națională și de muzică în general. Ne vom aminti întotdeauna de domnia sa cu infinit respect, cu grație și admirație. Figura emblematică și activitatea prodigioasă a domnului prof. dr. muzicolog **Alexandru Bădulescu** merită întreaga admirație, recunoștință și prețuire a românilor de pretutindeni.

Carmen MANEA

Revoluția la Iași

În data de 14 decembrie 2024, Opera Națională Română din Iași a găzduit spectacolul *Revoluția* de Adrian Iorgulescu și lansarea înregistrării pe CD a lucrării, prilejuind o seară specială pentru intelectualitatea ieșeană și pentru iubitorii muzicii noi – știindu-se cât de greu pătrunde opera contemporană în repertoriul de gen. Emoția ieșenilor a fost amplificată de sincronizarea evenimentului muzical cu manifestările de sărbătorire a celor 35 de ani de la tentativa revoluționară din 14 decembrie 1989, o mișcare eroică, organizată minuțios, dar sufocată în fașă, act temerar ce a dat semnalul mișcării contestatare din România. Intersecția între reflectarea artistică și investigația istorică trece înaintea operei, reflectându-se în proiectul promovării sale prin colaborarea unor instituții emblematic pentru esența subiectului: Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului, Opera Națională București, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Dincolo de conjunctură, opera *Revoluția* nu este o lucrare ocazională, ci o piesă clasică a postmodernismului românesc, confirmată de critică și de public în timpul scurs de la crearea ei (1990-1991). Mai întâi, prin interpretarea în concert la Festivalul „George Enescu” din 1991, apoi prin montarea din 1997 de la Opera Națională București, nu în ultimul rând, prin spectacolul creat de Alexandru Nagy în 2023 pe scena aceleiași instituții, producție ce a beneficiat de bagheta lui Cristian Mandeal.

Comparând opera cu piesa lui I. L. Caragiale, „Conu Leonida față cu reacțiunea”, observăm că Adrian Iorgulescu nu ilustrează, ci augmentează sensurile textului dramatic. Ne aflăm în lumea sonoră de la sfârșitul secolului al XIX-lea doar prin cele câteva inserții de marș, și de romanță, importante ca punte de sprijin auditiv. Toate zonele expresive principale – eroismul (imaginar), conformismul, visarea, isteria, parodia – sunt intensificate, primind valențe mult mai viguroase decât în textul lui Caragiale. Câteva punctări. Ipostaza Efimiței de ecou al lui Leonida, pe care îl îngână mereu, este admirabil redată – duetul, ca specie muzicală favorizând relația dintre vocea conducătoare și cea secundară. Sărăcia de spirit și educație a celor doi este satirizată crunt prin repetarea nesfârșită a cuvintelor și silabelor – procedeu clasic în opera *buffa* italiană, dar ce stupid sună în limba română! Starea onirică – produsă în centrul lucrării nu este serafică ci halucinantă prin fragmentarismul discursului, vocaliza tânguitoare a sopranei transformându-se în coșmar. Dualismul apare mai subliniat: relația dintre real și închipuit este duplicitatea lui Caragiale, căreia Adrian Iorgulescu îi oferă o nouă dimensiune: în final se întreabă (înaintea lui Corneliu Porumboiu!) dacă „A fost sau n-a fost?”, asociind răsetele protagoniștilor cu sirenele prevestitoare de moarte.

Simultaneitatea contrariilor, cu numeroasele sale nuanțe, poate fi descoperită în versiunea interpretativă de excepție de pe CD (Editura Muzicală, 2024), datorată orchestrei Operei Naționale București, dirijorului Cristian Mandeal, soliștilor Andrei Petre (Leonida), Sorana Negrea (Efimița), Stanca Manoleanu (Safta). Înregistrarea de înaltă calitate realizată de Radio Româ-

nia pune în valoare partitura lui Adrian Iorgulescu, evidențiindu-i virtuțile dramatice producătoare de teatralitate. Economia de mijloace și coerența partiturii determină receptarea comprehensibilă, iar bogăția uimitoare de culori orchestrale, simbolistica timbrilor solistice susțin și stimulează imaginarul narativ al ascultătorului.

Versiunea de turneu a operei *Revoluția*, oferită și publicului ieșean, are o componentă instrumentală redusă, partitura fiind adaptată pentru pian și percuție. Deloc întâmplător, deoarece și în orchestrația originală, percuția are un statut determinant. Doar că în variantă cameră, rolul instrumentiștilor este de multe ori solistic, alături evoluând în texturi transparente, aspect ce naște o responsabilitate sporită.

Nu mică mi-a fost mirarea să descopăr că trei din cei patru percuționiști sunt ieșeni, formați la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”, licențiați la Universitatea Națională de Muzică București: Ioana Ailenei, Ștefan Ailenei și Alexandru Stroe. Alături de ei, Vlad Polgar și pianistul Gabriel Gițan: o formație de tineri instrumentiști virtuozii, educați în spiritul și litera muzicii contemporane! Soliștii vocali, aceeași de la premiera din 2023 și din înregistrare – tenorul Andrei Petre, mezzo-soprana Sorana Negrea, soprana Stanca Manoleanu – au fost performerii spectacolului. Cu toate că și-au început cariera în repertoriul de belcanto, tinerii cântăreți au asimilat și recreat cu dexteritate partitura modernă, configurată prin alternanța cântat-vorbit, într-o desfășurare muzical-teatrală plină de efecte speciale, de expresii îngroșate, necesare viziunii satirice. Tânărul dirijor Andrei Stănculescu, care a preluat din mers producția muzicală, a stăpânit partitura atât de dificilă (prin multiplele schimbări de ritm și textură), asigurând echilibru sonor între voci și instrumente.

Am lăsat la final comentariul asupra creației regizorului Alexandru Nagy, deoarece contribuția sa a generat un spectacol în sine, în anumite momente, unul paralel, dar propriu și necesar partiturii. Prin numărul, prin extensia zonelor pur instrumentale, opera *Revoluția* oferă un spațiu generos de ilustrare scenică, regizorul optând pentru o combinație dintre simbolic și evocator, cu mișcări demonstrative ale grupului de actori și proiecții video, inclusiv cu selecții din documentarele *Revoluției* – imagini adecvate mai ales momentului aniversar. În ansamblu, un spectacol dinamic, solicitant, care se cere revăzut. Iar ocazia de a urmări un spectacol de operă românească modernă trebuie reeditată la Iași.

Laura Otilia VASILIU

Toamna muzicală timișoreană

Culorile naturii, iluminarea sau chiar aerul acestui anotimp îndeamnă parcă și către sonorități specifice ce doar mu-

zica le poate produce, ca și în cazul nostru concertele spectacolele sau orice manifestări în care cântul este pe locul cel dintâi. De data aceasta orgii ca instrument de largă cuprindere i-a venit debutul cu un festival „Timorgelfest” desfășurat în Timișoara dar și în localități din împrejurimi, cu recitaluri atractive susținute cu precădere de instrumentiști de peste hotare, ca Johannes Berger cu acompaniament orchestral și Gheorghe Costin la pupitru, atrăgând toată admirația cu *Suita* de Ottorino Respighi, Christian Bischof, Thomas Pellerin sau Gunnar Idenstam, dar și alții care au preferat să evolueze alături de alte instrumente mai mult sau mai puțin atractive.

Opera Națională Română a venit cu o premieră, *Văduva veselă* de Fr. Lehár, sub conducerea muzicală a lui Mihnea Ignat, o refacere în întregime aproape ca regie, coregrafie sau a costumelor datorată înzestratului Răzvan Mazilu și a decorurilor de Vlad Vieru. Celelalte spectacole axate pe repertoriul curent aducând ca noutate doar Concertul dedicat compozitorului G. Puccini, de la a cărui dispariție s-au împlinit 100 de ani și muzicalul *Sunetul muzicii* de R. Rodgers, susținut de studenții Facultății de muzică a Universității.

Filarmonica „Banatul” și-a început cursul noii stagiuni cu repertoriul clasic-romantic obișnuit, cu rare incursiuni în muzica zilelor noastre - un B. Bartók (*Concertul de vioară nr. 1* cu Julia Pueker, A. Zemlinsky (*Fantezia Sirena*) sau G. Ligeti și M. Brates și G. Enescu în concertul dirijat de Robert Moody și apoi A. Benjamin și W. Walton - lucrări concertante - dar a venit și cu chiar două Festivaluri. Cel de de muzică nouă purtând numele regretatului compozitor și dirijor Remus Georgescu și „Muzica cercată Op. 7 - Vive la revolution!” datorat dirijorului Gabriel Bebeșlea, care a și stat la pupitrul orchestrei prezentând *Suita „Burghezul gentilom”* de J. B. Lully și respectiv cea de R. Strauss.

Filiala timișoreană a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România a fost printre cei ce de la început au organizat două întruniri cu publicul, prima în care s-au prezentat de către autori lucrările lor de ultimă oră a membrilor Gabriel Mălăncioiu, Gabriel Almași, Mihai Popean dar și a invitatei din capitală Diana Rotaru iar cea de a doua în care s-a oferit prilejul expunerii unor lucrări de către muzicologi. Dar principalul eveniment al festivalului a fost Concertul vocal-simfonic dirijat de Thomas Ades incluzând propria-i lucrare *Dawn, Chacony at Any Distance*, două lucrări ai compozitorului

născut la Lugoj Gyorgy Kurtag, *Movement* cu violă solistă (Alexandru Mihai Bota) și *Hommage-message a Pierre Boulez* și un opus al acestuia *Messagesquise*. Concertul s-a încheiat cu *Oratoriul* lui Remus Georgescu „*De profundis*”, care a dat și titlatura întregului festival prilejuind și evoluția baritonului Nicholas Isherwood, a corului de copii și corului mixt instruite de Maria Gyuris și respectiv Iosif Todea.

„Muzica cercată” vine de anul trecut parcă să înlocuiască „Festivalul de muzică veche” de aproape 20 de ani bine-primit și continuă perioada evoluției muzicale din secolul al XVIII-lea. Șirul concertelor de factură camerală diversă a debutat cu seara intitulată „*Les lunaisiens 1789*” - Arnaud Marzorati urmat de Carlo Vistoli cu Akademie für alte musik și un recital de pian cu Juan Perez Floristan în care ne-a atras lucrarea *La mort de*

Marie Antoinette de J. L. Dussek, îndrep-tându-se apoi spre muzica hispanică în concertul Jordi Savall. Un program întreg cu lucrări de Carlo Gesualdo da Venosa, prea puțin cântat la noi ținând cont de valoarea creației sale, a dus apoi la revenirea la perioada revoluției franceze prezentând două lucrări în concertul vocal-simfonic: *Mars funebru* și *Recviemul în do minor* de Luigi Cherubini.

Damian VULPE

Festivalul internațional „Craiova Muzicală” – ediția 2024

Circumstanțe obiective m-au împiedicat să ajung la toate concertele din cadrul deja tradiționalului Festival Internațional „Craiova Muzicală”, așa cum procedez îndeobște, însă cele două la care am avut norocul să fiu prezent mi-au relevat că muzica, în ciuda foarte elaboratei ei codificări pe note, tonuri și toate cele, rămâne un imens teren de joacă.

Să îl luăm pe Gilles Apap, de pildă. Există în limba engleză un termen greu de tradus în română – „trickster”. Omul pe șotii, mucalit, dar nu neapărat răuvoitor. Violonistul francez a fost toate acestea și multe altele. Ne-a cântat vals cu accente de country, blues cu intarsii țigănești, arii clasice cu morgă serioasă, de parcă ar fi venit direct de la Musikverein și niște bătute de-ale noastre, românești, cu o vervă de scripcar neaș, de parcă și-ar fi făcut ucenicia pe lângă Barbu Lăutaru.

Momentele care m-au întins în mod special au fost acele bucăți de muzică tradițională irlandeză, care m-au trimis direct, fără escală sau chiar îmbarcare, în această țară minunată, în care magia supraviețuiește în starea ei originală. Am simțit-o văzând superbul film „The Secret of Roan Inish”, dar și nemijlocit, admirând acele coline înverzite și acele faleze maiestuoase unde ești una cu natura. Și le-am simțit și acum, ascultându-l pe Gilles Apap. Care s-a jucat cu voioșia, dar și cu generozitatea unui copil.

Nu și-a asumat vreo poziție privilegiată, ci s-a plimbat printre muzicienii Filarmonicii „Oltenia” din Craiova, smulgându-le zâmbete largi, precum și performanțe artistice senzaționale.

În încheierea festivalului, care m-a găsit din nou în sală de concert, ne-am jucat din nou, cu timpul și spațiul. Structura

programului, care a inclus polci și valsuri vieneze celebre, ne-a pus în situația de a celebra Anul Nou mai devreme. Amfitrion a fost violonistul și dirijorul Russell McGregor, care, dincolo de un umor specific britanic (e australian, deci tot pe-acolo), a avut niște jachete care concurează cu cămășile maestrului Horia Dinu Nicolaescu, fapt pe care nu îl credeam omeneste posibil.

A avut alături o trupă proprie, dar și muzicieni craioveni și nu mică mi-a fost plăcerea de a vedea cât de bine se armonizează. De asemenea a fost secondat de soprana Elisabeth Wimmer și de baritonul Thomas Weinhappel, care s-au tachinat, s-au luat peste picior muzical, dar care au sfârșit întotdeauna într-o duioasă comuniune.

Joaca nu exclude solemnitate, iar aceasta a atins zenitul când membrii Coralei Academice a Filarmonicii din Craiova au pătruns ușor în sală, unde, prilejuită de un colind, s-a instaurat armonia absolută artiști-public. Ne jucăm, simțim, ne mântuim. Se poate.

Iulian FIRA

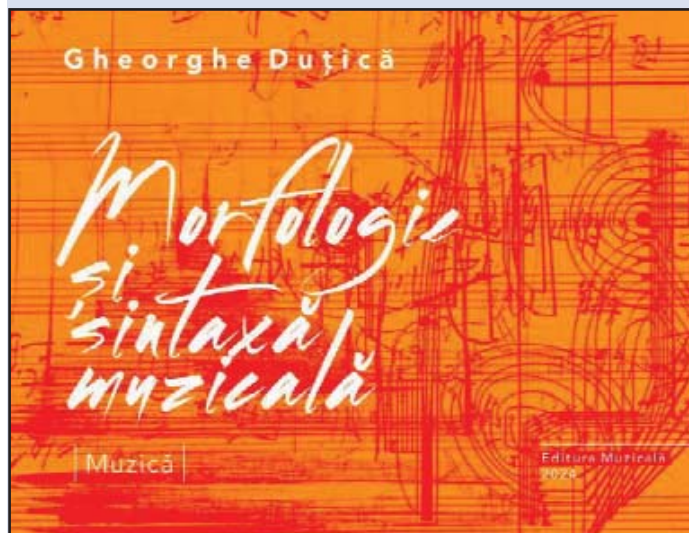
Thomas Weinhappel, Elisabeth Wimmer

Gheorghe Duțică, dincolo de catedră

Creator chiar și când viața îl pune la grea încercare: acesta este adevăratul creator. **Profesor**, chiar și atunci când catedra rămâne, pentru o vreme, în așteptarea explicațiilor salvatoare: acesta este adevăratul profesor, cel de dincolo de catedră, de dincolo de catalog și de calificative. **Muzician**, chiar și atunci când melodia vieții suferă modulații în tonuri depresive și disonanțe inconvertibile: acesta este adevăratul muzician, cel care își cântă melodia dincolo de neputințele unei existențe memorabile, care a câștigat deja lupta cu suferința sa. Acesta este maestrul Gheorghe Duțică, cel care își aureolează cariera muzicologică și pedagogică prin prezentarea unor volume noi, care acoperă domenii muzicale nesondate astfel până acum.

Volumul **Morfologie și sintaxă muzicală** (Ed. Muzicală, 2024) prezintă analize de înalt calibru muzicologic referitoare la capodopere semnate de Béla Bartók, Igor Stravinski, Paul Hindemith, Ferruccio Busoni, Serghei Prokofiev, Karol Szymanowski, Serghei Prokofiev și George Enescu (nume grele ale unui secol sonor dificil de surprins analitic). Analizele morfologice și sintactice, cu atât mai prețioase cu cât ele se păstrează în manuscris (o idee memorabilă, care ar merita repetată și în cazul altor mari

profesori ai țării) dau impresia unei analize ingineresti pe care o recunosc cu mare respect și admirație, rară printre muzicieni: spun că o recunosc pentru că tatăl meu, un ilustru inginer fizician, avea același mod de a-și adnota munca.

Reflecțiile asupra cercetării doctorale (Ed. Muzicală, 2024) sunt cea mai frumoasă lecție de conceptualizare a cercetării, oferită doctoranzilor și tinerilor profesori conducători de doctorat, celor care încercăm să păstrăm valorile unei moșteniri prețioase într-o lume care ne lasă puțin spațiu pentru a le aduce în prim-planul societății extinse. Prețioase îndrumări despre muzică și cuvânt, despre literă și spirit, despre teoretizare și practică, despre tipuri de cercetare (și cele două perspective din care pot fi ele privite), despre etapele și exigențele cercetării științifice, limbaj, conținut, material, stil și organizare.

A fi profesor, dacă iei totul în serios, înseamnă a fi părinte, mai mult decât cel care te învață câte ceva din arta pe care o stăpânește în cele câteva ore care se sfârșesc când sună, inevitabil, clopoțelul. Dacă ai vocație de profesor, înseamnă că ai, la sfârșitul carierei, tot atâția copii câți ți-au trecut prin față

cu aceeași vocație de a învăța, de a prelua totul de la un prieten mai mare, care a trecut prin viață și prin artă cu un pas înainte.

A fi profesor, dacă iei totul în serios înseamnă să lași în urma ta tot atâtea amintiri de neuitat, care clădesc în interior oamenii atât ca profesioniști, dar și în ceea ce privește caracterul. A fi profesor înseamnă să primești în dar un suflet de care vei fi răspunzător, căci dincolo de conștiința ta (care îți vorbește întotdeauna limpede), vine mereu momentul în care o judecată mare și dreaptă va fi pus toate la locul lor. Atunci, dacă ai fost profesor, probabil vei avea încă multe de spus.

Dacă iei totul în serios, a fi profesor înseamnă să ridici răsăritul de soare în privirile discipolului care așteaptă să-i deschizi porțile unui univers pe care nici nu-l bănuiește: un om de același calibru, care vrea totul, care te solicită maximal, care ar vrea să îți cuprindă arta dintr-o singură suflare. A fi profesor înseamnă să inviți alături de tine, pe poteci

neumblate, suflete care abia așteaptă să facă această călătorie alături de cineva care știe Drumul.

Dar în viață mai vin și clipe în care, *dacă ești profesor și iei totul în serios*, trebuie să mai dai și altfel de lecții: lecția amară a răbdării suferinței cu mulțumirea că ai puterea să o duci, cu liniștea rugăciunii care știe că este ascultată, cu pacea celui care deja a învins, care s-a învins pe sine. Sau marele examen al atitudinii în fața imposturii infatuată, a necinstei, a răutății, a indiferenței sau a necredinței. Mai ales atunci se dau examene. Pentru aceste lecții, mai mari decât cele dintâi, nu este nevoie de catedră și nici de catalog, iar examenele sunt chiar marea luptă.

Gheorghe Duțică este dintotdeauna un erudit de o finețe tipic moldovenească, cu o bunătate care concurează cu profesionalismul său atunci când, cunoscându-l, nu ști ce să admiri mai întâi: limbajul elevat – care este doar semnul, expresia și consecința unei lumi interioare sofisticate, polimodulare, exigența și responsabilitatea cu care își tratează ucenicii artei muzicale sau profunda fundamentare în credință a întregii sale ființe. Reprezentant ilustru al scolii de muzicologie de la Iași, Gheorghe Duțică este unul dintre cei mai importanți muzicologi și profesori ai Universității de Arte „George Enescu” din Iași, un adevărat coordonator al vieții muzicale academice din capitala istorică a Moldovei.

Fondator și director al școlii doctorale ieșene, pianist și compozitor, profesorul Gheorghe Duțică a semnat cuvinte de neuitat despre cele menirea artei muzicale: „muzica trebuie să-și redobândească virtuțile integratoare, puterea comuniunii în comunitate. Dacă ne-am sustrage pentru o clipă accelerației cotidiene, (...) ne-am întoarce privirea spre interior. Trebuie să redobândim un anumit nivel de aspirație, un anumit suflu spiritual, revitalizant, recuperator. Trebuie să recâștigăm răgazul căutății de sine. (...) Poate că această nouă alchimie ontologică (între credința sfinților, genialitatea artiștilor și perspicacitatea riguroasă a savanților) ne va mântui de timp”.

EXCELSIOR: MUZICA NOASTRĂ, VIAȚA MEA

Stimată Istorie a Muzicii Românești,

Azi a apărut o pagină foarte frumoasă pe care trebuia să o ai scrisă în cronică ta de aur: o carte care lipsea peisajului muzicii naționale și care redă intensitatea unei vieți ardente pe altarul acesteia și al educației tinereților noastre muzicale: **Excelsior: muzica noastră, viața mea**. Este Cartea unui Om care încă visează orele cu studenții săi de la clasa de dirijat, un om care destăinuie: „am sacrificat multe ca să am drumul curat”, omul care are în patrimoniul sufletesc foști studenți, acum dirijori consacrați pe toate meridianele lumii. Anii au trecut, au fost mulți profesori în fața sufletelor noastre, multe discipline ne-au construit ca oameni și ca muzicieni, dar orele de dirijat coral și de artă corală susținute de maestrul Valentin Gruescu rămân pe scenele inimilor noastre într-un loc privilegiat. Totul era muzică în starea cea mai pură, așa cum ar trebui ea să fie dacă ar fi impecabilă, alături de un profesor care știa să fie, mai întâi de toate, OM. Din orele de dirijat coral am învățat cum să gândim și să simțim muzica, cum să o trăim la cotele ei cele mai efervescente, cum să nu ne mințim niciodată pe scenă sau în afara ei, cum să ducem o viață autentică în slujba celei mai frumoase dintre arte. Am trăit tinerețea muzicală la cele mai înalte standarde ale profesionalismului muzical și acum, când anii au trecut și s-au transformat în amintiri dăltuite în cuvinte, a rămas muzica și, mai presus de toate, o frumoasă amintire: despre tot ce a fost, despre tot ce continuă să trăiască în noi, despre muzică și performanță, despre idealurile fără sfârșit ale celor 20 de ani pe care eu însămi îi aveam atunci.

Și iată cum vocația dirijorală a oferit maestrului Valentin Gruescu fundamentul unei noi experiențe, trăită primordial după împlinirea vârstei de 70 de ani: o experiență care de fapt îi aparținea, aceea de a așeza în cuvânt taina unei vieți împlinite muzical. O viață care avea multe de spus. De data aceasta nu prin sunet, ci prin cuvânt binecuvântat, teribil de sincer și de puternic: maestrul a lăsat o mărturie a unei întregi epoci muzicale ai cărei actori am fost și noi, cândva, studenții domniei sale. Este unul dintre Oamenii-legendă pe care ni i-a oferit ca model Universitatea Națională de Muzică din București, profesori care semnează în cărțile vieților noastre nu pagini, ci capitole... Profesori-legendă care semnează nu numai carnete de note, ci și inimi.

Paradoxal: efervescent, dar și tăcut și gânditor, profund și cald, sincer și emblematic, măreț și firesc, maestrul ale cărui Liturghii muzicale speram să nu se mai termine niciodată, oficiind în săli care pentru mulți alții erau doar spații de concert sau de curs, muzicianul care trăia arta sa ca pe o ofrandă adusă lui Dumnezeu, după mărturisirea sa – „... Cel mai bun regizor al vieților noastre”. Omul capabil să glumească despre suferință și operații, dar niciodată despre concertele sale, nu despre responsabilitatea pe care o poartă destinul dirijoral în

fața Universului întreg. *Profesorul care dirija cu sufletul*, ale cărui gesturi interpretative se dematerializau întotdeauna înspre cer: maestrul Valentin Gruescu.

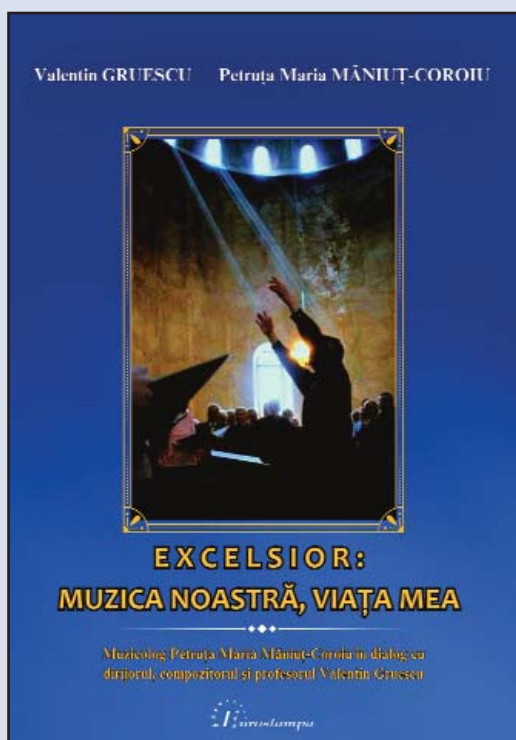
Omul care de când se știe a tot cântat, a dirijat și a compus, iată, mai nou a așternut în scris o provocare majoră pe care i-am lansat-o în vederea marcării vârstei de 70 de ani: aceea de a răspunde la 70 de întrebări. **Puține despre viață, multe despre Muzică**, întrebări care mai de care mai incomode și mai neobișnuite, solicitând intenționat răspunsuri mari cât un destin. Poate de aceea a simțit nevoia acută de a concretiza titlul păstrând această ordine sfântă: muzica noastră – viața mea. A rostit, cu această ocazie, toate adevărurile care se cereau spuse, care trebuiau înveșnicite prin penița sa plină de metaforă, eleganță cavalerescă și sinceritate limpede ca ascuțișul sabiei. Mă bucur acum că am formulat întrebări imposibil de ocolit precum cele despre stele, soare, inspirație, iubire și ploaie. Toate acestea trebuiau spuse: autorul mărturisește „am acceptat să scriu (ghidat de formidabile jaloane interrogative) nu o pagină, ci o Carte, toată despre Muzica noastră și Viață. În general Viață, și, în particular, a mea. Muzica noastră, viața mea. Și așa i-a rămas titlul”.

Un dirijor nu este doar un muzician, ci este cel care coagulează în personalitatea sa (cel mai adesea de notorietate) destinele a sute de repertorii și a mii de oameni care trec prin formațiile pe care le conduce. O epocă, o viață, o lume. Un dirijor este mare dacă devine o lume, dacă poartă în sine și în muzica sa toate aceste confluente inevitabile între viață și artă: „ideea de a scrie o carte despre o viață de muzician este tentantă din capul locului. Oricând, oriunde, ori – pentru – cine. (...) A-ți onora cu convingere menirea nu trebuie să fie pretext pentru a te ridica de unul singur pe socluri. (...) Dacă datoria ta și-o faci bine, bucură-te de rezultate și învață-i cu căldură și pe alții lecția asta și e de ajuns. (...) O Istorie de viață, a mea, fapte concrete, întâmplări de tot felul, combustii, energii, speranțe, iluzii, deziluzii, zbateri și trăiri

intense înlăuntrul și împrejurul a tot ce este Ea ca loc comun, Ea, Zâna noastră existențială, Muzica”.

Volumul a încununat realizările anului 2024, în care maestrul a sărbătorit 30 de ani de activitate dirijorală în cadrul Coralei „Ioan Cristu Danielescu” printr-un concert de colinde memorabil, care a inclus și premiera absolută a ultimei sale compoziții: printr-o coeziune de semnificații și simbolistică, aceasta constituie partea artistic-muzicală a cărții cu același nume *Excelsior*, un Poem vocal-simfonic pentru tenor solist, pian, cor și orchestră, pe versurile Sf. Ioan Iacob Hozevitul („O, om, ce mari răspunderi ai, de tot ce faci pe lume...”). După ce în 2022 se sărbătorise o jumătate de veac de activitate artistică a Coralei susținute de Centrul Județean de Cultură Prahova, maestrul Valentin Gruescu a predat ștafeta, în 21 decembrie 2024, tânărului și deja experimentatului dirijor Cătălin Petru Ștefan, membru al corului și discipol al baghetei dirijorale a ilustrului conducător de destine muzicale. Poate că este o altă poveste, care abia acum începe...

Pagini de **Petruța MĂNIUȚ-COROIU**

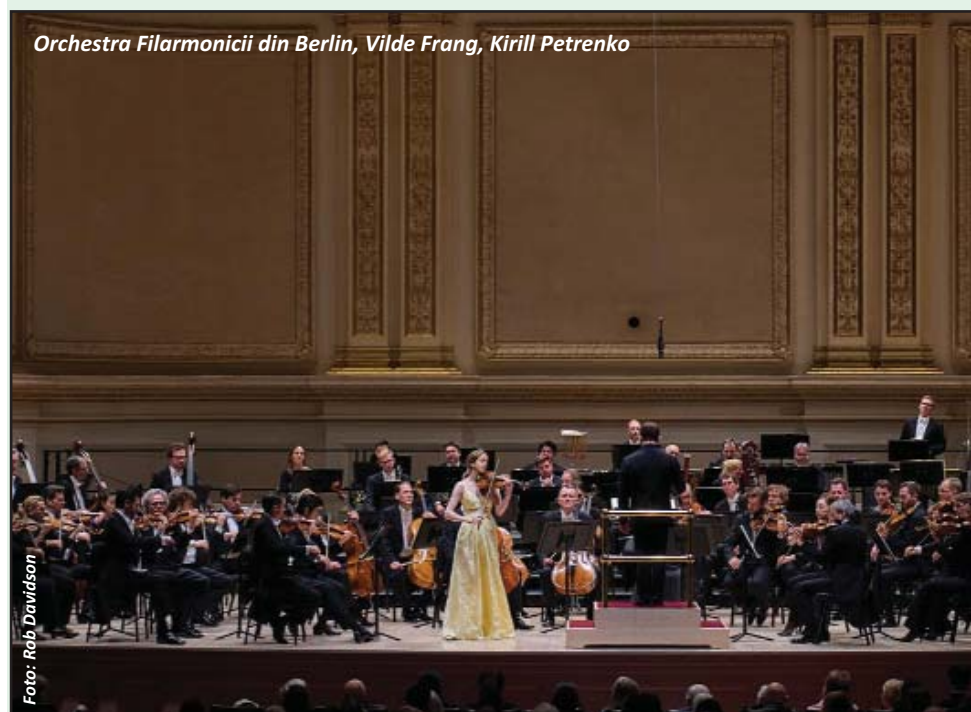

O săptămână excepțională la Carnegie Hall cu două orchestre legendare

La câțiva ani după pandemie, calitatea și frecvența concertelor de la Carnegie Hall nu doar au revenit la standardele dinainte de 2020, ci le-au și depășit. Totuși, o recentă săptămână s-a remarcat printr-o densitate excepțională de evenimente: instituția a găzduit, în doar câteva zile, două dintre cele mai prestigioase orchestre din lume – Filarmonica din Berlin și Orchestra Regală Concertgebouw din Amsterdam – sub baghete ilustre.

La doi ani după prima lor vizită, Filarmonica din Berlin, sub conducerea lui Kirill Petrenko, s-a întors la New York cu două programe: unul eclectic și altul dedicat în întregime muzicii lui Bruckner, marcând bicentenarul nașterii compozitorului.

Simfonia a V-a este una dintre creațiile lui Bruckner în care intențiile sale originale au fost păstrate cel mai fidel.

Orchestra Filarmonică din Berlin, Vilde Frang, Kirill Petrenko

Foto: Rob Davidson

Această lucrare monumentală, adesea comparată cu o catedrală muzicală, a dobândit, în interpretarea lui Petrenko, o arhitectură modernă și seculară. Componente variate, ca dimensiuni și forme, au fost îmbinate nu doar prin fire perceptibile și evazive, ci și prin voința dirijorului-magician de pe podium. De la pizzicato-ul introductiv până la coralul final, interpretarea a fost remarcabilă, rod al unui proces intens de repetiții și al experienței acumulate în reprezentații anterioare, precum cele de la Festivalul de la Salzburg și BBC Proms.

Interacțiunea fluidă dintre corzi și suflători, cu detalii perfect evidențiate, a fost remarcabilă încă din prima mișcare. Schimbările de dinamică au fost executate cu o precizie admirabilă, iar pauzele incluse în discursul muzical au avut mereu aceeași greutate ca și blocurile sonore, accentuând arhitectura complexă a lucrării. Petrenko a conferit tălmăcirii sale o tensiune palpabilă: *Adagio* s-a desfășurat cu mai puțină solemnitate decât în alte versiuni, iar *Ländler*-ele din *Scherzo* au fost interpretate într-un ritm

surprinzător de alert. Finalul, cu dubla sa fugă împletită cu tema de deschidere a primei mișcări, interpretată cu o precizie uluitoare, a fost electrizant.

Al doilea program al Filarmoniciei din Berlin a reunit trei lucrări de factură romantică, ale căror detalii individuale au fost puse în valoare cu mare grijă, dirijorul menținând, totodată, control riguros al ritmurilor și evitând orice exagerări sentimentale.

Vilde Frang a fost solista *Concertului pentru vioară* de Korngold. Este o lucrare încă evitată de unii violoniști, nu atât din cauza dificultății sale, cât din cauza asocierii ei cu dulcegăriile muzicii de film hollywoodiene, domeniu în care Korngold s-a implicat după emigrarea în America.

Deși anumite momente evocă, într-adevăr, imaginea lui John Wayne călărind printre stâncile din Monument Valley, partitura impresionează prin melodii remarcabile și o orchestrație rafinată.

Deși în anumite momente sugerează imagini care amintesc, într-adevăr, de John Wayne călărind printre stâncile din Monument Valley, partitura impresionează prin melodii remarcabile și o orchestrație rafinată. Surmontând cu eleganță obstacolele tehnice, violonista a ales un ton clar și sigur, de o simplitate sobră, fără divagații superflue.

Insula morților de Rahmaninov a fost inspirată explicit de o pictură a lui Arnold Böcklin, o imagine onirică ce înfățișează o barcă cu un luntraș și un pasager misterios, apropiindu-se de o insulă stâncoasă împodobită cu chiparoși. Interpretarea lui Petrenko a evitat lugubru, în ciuda faptului că muzica reflectă obsesia lui Rahmaninov pentru motivul *Dies Irae*. În loc să insiste asupra unei atmosfere apăsătoare, el a pus accent pe detalii precum jocul dintre valuri și vâsle sau apariția amenințătoare a norilor. Dirijorul a asigurat un echilibru perfect al forțelor orchestrale, creând un arc muzical care și-a păstrat mereu forma și tensiunea.

Simfonia a VII-a de Dvořák a fost tratată ca o bijuterie prețioasă, iluminată din unghiuri diferite pentru a-i dezvălui pe deplin calitățile. Într-o interpretare strălucitoare, Petrenko a subliniat tiparul brahmsian al simfoniei – evident în dezvoltarea tematică și orchestrația bogată – dar și influențele ceikovskiene în melodiile ample și lirice. Mișcările exterioare au fost întunecate și dramatice, sculptate din blocuri impunătoare de sunet care au accentuat contrastul și tensiunea. Cele interioare au strălucit în detalii delicate, precum intervențiile precise ale cornului în *Poco Adagio* și exuberanța *Scherzo*-ului, ancorat în vitalitate ritmică și energia ludică a dansului *furiant*. În anul muzicii cehe, interpretarea a fost un memento al bogăției moștenirii sale.

În cele două apariții ale sale, Concertgebouw-orchestra a fost dirijată de Klaus Mäkelä, finlandezul de 28 de ani care va deveni, în 2027, dirijorul șef al ansamblului.

Cel dintâi program a inclus o lucrare în primă audiție. Compusă în timpul rezidenței lui Ellen Reid la

Concertgebouw, piesa de 15 minute *Body Cosmic* este, în cuvintele autoarei, „o meditație asupra corpului uman în momentul în care creează viață și naște”. Prima parte evocă un peisaj celest, straniu și liniștit, cu perturbări minimale, exceptând stelele căzătoare sugerate de harpe. Cea de-a doua este mai furtunoasă, reflectând neliniștile și incertitudinile legate de aducerea unei noi vieți în lume. Fluxul sonor, în care rolul percuției devine tot mai proeminent și ritmul se accelerează, este curmat brusc de

Remarcabila căldură interpretativă și coeziune a coardelor orchestrei Concertgebouw au fost pe deplin evidente în seara următoare, în *Verklärte Nacht* de Schoenberg. Versiunea orchestrală a piesei a păstrat delicatețea și transparența sextetului original, chiar dacă multiple voci – în special cea a concert-maistrului Vesko Eschkenazy – au fost frecvent prezente. Fiecare propoziție a dialogului dintre bărbatul și femeia nenumite a fost conturată cu o tensiune subtilă și bine dozată. Tranzițiile, corespunzând meandrelor narațiunii, au fost realizate cu o mare naturalețe. În același timp, impresia de schimbare inevitabilă și ireversibilă – atât în vocabularul muzical, cât și în sintaxă – emanând din aceste sonorități post-romantice, *Tristan-ești*, a fost de netăgăduit.

Se poate spune că nicio simfonie de Mahler nu este mai potrivită pentru a fi dirijată de un tânăr de 28 de ani decât prima, concepută de compozitor la aproximativ aceeași vârstă.

Cu ritmuri vii și sonorități strălucitoare, *Simfonia I* este marcată de exuberanță și optimism, mai ales în finalurile triumfătoare ale primei și ultimei mișcări. Teama, disperarea și căutarea obsesivă a adevăratului sens al vieții nu sunt aici preocupări centrale; mai degrabă, muzica

dezvăluie o fascinație tinerească față de minunile și misterele naturii. Totuși, nu atmosfera pastorală a primei mișcări și nici vârtejul din ultima nu au fost cele care au ieșit cel mai puternic în evidență. Împletirea dintre un marș funebru, liedul *Cei doi ochi albaștri ai iubitei mele* din ciclul

un ton prelungit de vioară, care persistă în liniște – sugerând un nou-născut, un semn de întrebare sau poate amândouă.

Simfonia a II-a de Rahmaninov, renumită pentru lirismul său amplu și orchestrația luxuriantă, evidențiază versatilitatea și măiestria unei orchestre. Instrumentiștii ansamblului neerlandez au adus căldură și precizie fiecărei fraze, accentuând, de exemplu, caracterul tandru și introspectiv al muzicii din Adagio. Totuși, Mäkelä nu a reușit să evite pe deplin senzația de lungime, de previzibilitate și de sentimentalism excesiv, trăsături ce caracterizează această partitură ușor anacronică, finalizată în 1907.

Ca punct culminant al programului, Lisa Batiashvili a contribuit cu combinația sa inconfundabilă de măiestrie tehnică și expresivitate lirică la interpretarea *Concertului nr. 2 pentru vioară* de Prokofiev. Colaborarea sa strânsă cu dirijorul și ansamblul a asigurat fluiditatea tranzițiilor de stil, dinamică și ritm. Surprizele armonice au fost tratate cu subtilitate, nu cu forță. Melodia tandru din mișcarea lentă, anticipând *Romeo și Julieta*, s-a împletit superb cu acompaniamentul staccato.

În schimb, ironia ascuțită și energia caustică din ultima parte au fost redată cu reținere neoclasică, combinând finețea cu eleganța. Pasaje în care sunetul vioarei se contopea cu textura orchestrală au alternat cu momente în care acesta plutea, luminos, deasupra ansamblului.

Lisa Batiashvili, Klaus Mäkelä

Foto: Chris Lee

Orchestra Concertgebouw, Klaus Mäkelä

Foto: Chris Lee

Cântecele unui ucenic călător și reminiscențele de fanfară klezmer din partea a doua a fost cu adevărat extraordinară, grație calibrării sale precise și nuanțate.

Deși nu știm cum se vor maturiza interpretările sale, Klaus Mäkelä demonstrează cu siguranță un potențial remarcabil de a deveni un mare mahlerian.

Edward SAVA

Superlativul Milea

Fără îndoială, între numele de referință ale jazzului autohton actual, cel al saxofonistului /șef de formație, al compozitorului și educatorului Cătălin Milea ocupă un loc privilegiat, acela al unui muzician „de liga întâi” – și încă unul de frunte! În vârstă acum de patruzecișapte de ani, el se mândrește cu o complexă instruire în domeniul artei sunetelor din vremea tinereții sale: după ce la optsprezece ani muncise ca șofer, agent de pază și poștaş spre a-și plăti lecțiile de muzică și a-și cumpăra un saxofon, a debutat ca jazzman în anul 1999 la clubul Green Hours din capitală, a absolvit Universitatea Națională de Muzică din București (2006), a obținut licența la „Prins Claus” Conservatoire din Groningen, Olanda (2010), a primit diploma de la master The Hague Royal Conservatory (2012). În anii 2008-2010 i-a fost acordată bursa „Huygens Beurs” a Guvernului olandez iar între 2010-2012 a fost beneficiarul unei importante burse pentru studenți internaționali, „Nuffic”, oferită tot de Guvernul olandez. În aceeași perioadă a studiat peste ocean la Long Island University, unde a avut ocazia să colaboreze cu muzicieni de top ai scenei new-york-eze. A câștigat cu brio competiția de jazz „Artistry of Dick Oatts and Young Musicians”; a participat la „Dutch Jazz Day”, „The Hague Jazz Festival”, ca și la turneul „Jazz Immigration” din România. Un timp a fost membru al „European Youth Jazz Orchestra” de sub conducerea celebrului dirijor român Peter Herbolzheimer. Cu ale sale proiecte/grupuri precum Trio R.A.M., Synaesthetik,

„Prins Claus” și cu Conservatorul din Amsterdam au organizat turneul cvartetului „Confluence” în Olanda și Belgia. În cele nouă creații originale din programul grupului, Cătălin Milea a utilizat tehnici compoziționale ale jazzului din ultimii ani și a reinterpretat tradiția jazzului american din cu totul alte perspective (muzica minimală, aleatorie). Cătălin Milea este de mulți ani un prestigios component al Secției saxofoane din colectivul instrumental al Big Band-ului Radiodifuziunii Române.

Lista muzicienilor cu care a colaborat este considerabilă, numărându-i printre alții pe Eric Revis, Tommy Crane, Nasheet Waits, Sam Newsome, John Engels, Lucian Ban, Eugen Gondi, Sebastian Burneci, Garbis Dedeian, Mircea Tiberian, Anca Parghel, Johnny Răducanu, Cristian Soleanu, Sorin Zlat, Tavi Scurtu, Luiza Zan, Alex Man, Răzvan Cojanu, George Dumitriu.

Discografia saxofonistului cuprinde albumele „Bali Dreamland - Re-Bop Unit featuring Dick Oatts” (cu participarea unuia dintre cei mai apreciați muzicieni ai genului din New York), „Something for Now” (cu Trio-ul de muzică improvizată RAM - Rodriguez/Aksunger/Milea), „Evocative” (în duo alături de ghitaristul Dan Bozo Mitrofan), „Slow Motion” (în duo cu pianistul Mircea Tiberian), mai recent (2022) insolitul vinil „Tetrismatic”. Artistul fost inițiatorul și redactorul șef al revistei „Jazz Compas”.

În rândurile ce urmează vom estima valoric două dintre evoluțiile publice ale quartetului său din luna decembrie a anului trecut. Astfel, în seara de 7 decembrie Cătălin Milea - saxofon tenor, Bogdan Munteanu - pianist

Quartetul „Cătălin Milea”

Foto: Florin Tudor

P.L.U.G. și alte ansambluri în care Cătălin Milea a fost invitat, acesta a urcat pe scenele manifestărilor Brussels Jazz Marathon, The Hague Jazz Festival, Ankara Jazz Festival etc. și ale unor locații precum North Sea Jazz Club, Concertgebouw (Amsterdam), Porgy & Bess Jazz Club (Viena) și multe altele. Patru muzicieni de talie internațională: Cătălin Milea (saxofon), Lucian Ban (pian, Fender Rhodes), Carlo de Rosa (contrabas, posesor al Premiului Grammy), Tommy Crane (percuție) - laolaltă Quartetul „Confluence”, s-au reunit într-un proiect inspirat de muzica clasică contemporană și de cercetările compozitorului Béla Bartók asupra folclorului transilvan. Institutul Cultural Român în parteneriat cu Conservatorul

mai puțin cunoscut dar redutabil mânăitor al claviaturii în alb și negru, Alex Man - ghitarist remarcabil dar, în acest context, admirabil contrabasist și bateristul venezuelean Anthony Gutiérrez, iscusit arhitect de ritmuri, s-au produs cu o ținută profesională mai mult decât lăudabilă pe podiumul localului club „La Cave de Bucarest”. Spectatorii prezenți - inclusiv cel mai tânăr fan instalat turcește pe podea, fascinat de intensitatea trăirii interpretative a instrumentiștilor - au aplaudat cu entuziasm cele nouă tălmăciri în versiuni proprii ale unor cunoscute teme standard de jazz modern. Cei mai laborioși soliști improvizatori s-au vădit a fi saxofonistul lider și pianistul, dar și ceilalți doi membri ai secției ritmice, deși cu intervenții mai puține, au dat măsura creativității lor... cu toți implicați în metamorfozele temelor „Beatrice” (Sam Rivers), „Little B’s Poem” (Bobby Hutcherson), „Speak low” (Kurt Weill), „Blues march” (Benny Golson), „Seven Steps to Heaven” (Miles Davis), „Here’s that Rainy Day” (Jimmy Van Heusen), „Ask me now” (Thelonious Monk), „Along Came Betty” (Benny Golson) și „BEMSHA SWING” (Thelonious Monk).

În seara de 10 decembrie 2024, quartetul reunindu-i pe Cătălin Milea - saxofon tenor, pe Ana Maria Roșu - vocal, pe Alex Man - (de astă dată) ghitară și pe Ciprian Parghel - contrabas, a susținut cu strălucire în Sala „Constantin Silvestri” a Universității Naționale de Muzică București partea a doua a show-ului „Incursiune în istoria jazz-ului românesc - perioada modernă” de sub egida Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. După ce în

primul act al show-ului i-au fost înfățișate publicului semnificative înregistrări audio-video avându-i protagoniști pe Johnny Răducanu, pe Jancy Körössy, pe Anca Parghel, pe Marius Popp, pe Elena Mîndru și pe Richard Oschanitzky, cei patru interpreți înainte numiți au evoluat *live* în șase reușite momente vocal-instrumentale (cu excepția primei piese în variantă doar instrumentală), reprezentând alegoriile jazzistice atribuite cu gust și inventivitate inspiratelor creații ale unor compozitori români distinctivi. Expunerilor vocale mirifice ale temelor, datorate glasului fermecător al Anei Maria Roșu, le-au urmat ca de fiecare dată improvizațiile impetuoase, pline de ardoare ale liderului la saxofon tenor, dar și intervențiile melodice și armonice depănate măiastru pe coardele ghitarei de Alex Man și ale contrabasului de Ciprian Parghel. Ca și cu alte prilejuri, selecția programului a fost realizată de Cătălin Milea și a inclus piesele „În liniștea nopții” (Garbis Dedeian), „Makes no difference” (Mircea Tiberian), „Iarnă, iarnă” (Johnny Răducanu), „Pasăre măiastră” („Magic Bird” - Mircea Tiberian, Anca Parghel), „Iubirea noastră-i o vioară” (Richard Oschanitzky), „Coșarul” (Nicolae Kirculescu).

Cătălin Milea – un muzician de jazz la superlativ!

Nicolas Simion New Quintet: exploziv!

Ultimul concert bucureștean de gen din anul 2024 fu găzduit în seara de 29 decembrie de Clubul „JazzBook”, veritabil templu al muzicii de ținută condus de Darius Rus – la nevoie și studio profesional de înregistrări; a fost, indubitabil, un concert de excepție susținut cu brio de grupul „Nicolas Simion New Quintet”. Line up-ul acestui grup i-a inclus pe saxofonistul compozitor lider, pe tânărul (dar într-atât de talentatul pianist) Vlad Briciu, pe experimentatul Răzvan Cojanu (contrabasist și ghitarist bas, coordonator al Departamentului Jazz din cadrul Filarmonicii ploieștene, șef al Trioului de jazz angajat al sus-numitei Filarmonici), Gabi Matei (energic baterist/imaginativ arhitect de ritmuri) precum și junele instrumentist Răzvan Filip Cîpca (înzestrat improvizator la gitară).

Trăsătura definitorie a remarcabilului act artistic a constat în cota înaltă a dăruirii de sine, proprie tuturor interpreților, fiecare la rândul său solist creativ, precum și în modernitatea frustă a limbajului sonor utilizat. Manager de suflete însetate de frumos, neobosit animator al cochipierilor, maestru al imboldurilor emane inepuizabil la saxofonul tenor, alternativ cu saxofonul sopran, Nicolas Simion și-a fascinat efectiv auditorii care au umplut până la refuz locurile disponibile din incinta Clubului. Mai mult decât excepțional instrumentist, muzicianul a strălucit ca autor și aranjor al tuturor celor zece piese însumate în derularea serii!

Pentru aceia care îi cunosc mai puțin recunoscutele-i merite, menționăm că Nicolas Simion (născut pe

Dumbrăvița Brașovului, la 15 iunie 1959) absolvent al Universității Naționale de Muzică din București, al unor cursuri private de dirijat cu Constantin Bugeanu și de compoziție cu Nicolae Coman, a activat și ca interpret de muzică clasică, dar și-a dedicat integral forțele creatoare și inventivitatea compartimentului JAZZ, inclusiv în slujirea genului de fuziune Jazz simfonic. După ce a fondat mult apreciată formație „Opus 4”, care împreună cu saxofonistul Dan Mîndrilă a concertat intens în toată România, dar și în țări din Estul Europei, muzicianul a emigrat în anul 1988 în Austria, conlucrând cu instrumentiști de talie internațională, printre care Mal Waldron, Tomasz Stańko, Idris Muhammad, Jim Pepper, Ino Nobuyoshi, Gunther Schuller, Archie Sheep, Lee Konitz, Jancy Körössy, cu care a înregistrat mai multe CD-uri apărute în Germania, Austria, Ungaria, USA, Polonia. Din anul 1998 a devenit rezident în Köln, continuând să cucerească aplauze într-un număr record de concerte, turnee, participări la festivaluri dintr-un număr record de țări de pe mai multe continente. De-a lungul anilor prestigioasa revistă germană „Jazz Podium” a inclus pe copertele numerelor sale doar două chipuri de muzicieni români: Anca Parghel și Nicolas Simion! Fervent protagonist al unor CD-uri și al unui DVD, saxofonistul a dorit să își memoreze digital propriile realizări, dar să promoveze totodată și creațiile de gen ale conașionalilor, întemeind în acest scop Casa „7Dreams” care a dat la iveală până acum la treizecișase de albume.

Revenind la concertul de la „JazzBook” care a aureolat apoteotic anul jazzistic autohton 2024, să-i informăm pe cititorii acestor rânduri – nu înainte de a releva talentul lui Simion în a inventa titluri insolite – asupra programului ce a inclus compozițiile sale, numite „Mike Is Funny” (Colind), „Joe Tender Son” (dedicație lui Joe Henderson), „Arnie Schön Berg”

Foto: George Zoroschi

(dedicație lui Arnold Schönberg), „Cântec de dor”, „Donkey’s Dance”, „Kill me... baby”, „Mitică cu barbă” (dedicație lui Dumitru Capoianu), „Folk dance”, „Walking on the River Side in Cologne” și piesa-supliment de recital (la solicitarea publicului) „No Name Funk”.

PS. Ultimul concert la fine de an 2024 a fost urmat la început de an 2025 de un jam session tot la Clubul „JazzBook”, în seara de 4 ianuarie, cu participarea grupului lui Nicolas Simion.

Florian LUNGU

„OAMENI” - un concert Marius Țeicu

S-a născut pe 9 mai 1945 la Reșița, un oraș muncitoresc dar pitoresc; și-a petrecut copilăria la Filarmonica „Banatul” din Timișoara, unde părinții săi erau membri ai corului. La numai șase ani aceștia l-au înscris la Școala Elementară de Muzică, cu dispensă de vârstă. Talentul muzical al băiatului se făcuse deja cunoscut în familie... La vârsta de șapte ani Marius Țeicu a devenit solist al Corului de Copii din Timișoara, iar un an mai târziu interpreta cu unul dintre colegi, pe două voci, un lied de Franz Schubert. A fost primul său mare succes! A absolvit în 1963 Liceul de Muzică din Timișoara, unde a studiat mai întâi pianul, apoi oboiul. În același an a devenit student la Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu” din București. A luat examenul la două secții: la Pedagogie-Dirijat și la clasa de Oboi. În anul III a participat la un concurs pentru a ocupa unul dintre cele trei locuri disponibile la clasa de Dirijat - specialitate Cor și Orchestră, pe care a și absolvit-o în 1968. Tot atunci, Decanul celebrei Universității de Muzică și Arta Spectacolului din Viena l-a selecționat în urma unor audii pentru a deveni bursier, dar a refuzat acea oportunitate, pentru că trebuia să cânte cu orchestra în România, pe Litoral... Fusese cooptat din 1964, ca pianist, în Orchestra Dixie '67 înființată de Petre Magdin, timișorean de-al lui. Cântau Dixieland - muzică de jazz tradițională din New Orleans... În 1971 au devenit Modern Grup, formația reprezentativă a CLUB A, iar în

1973, după ce s-a desființat, a fost cooptat în Perpetuum Mobile Group alături de Mihai Dumbravă, Ion Cristinoiu, Bebe Prisada și Mihai Viziru. În această formulă a făcut înconjurul lumii, timp de 6 luni, la bordul vasului de croazieră „Europa”.

Tânărul absolvent, repartizat la Galați ca profesor de muzică (pentru că nu existau posturi libere în București), avea să devină profesor corepetitor la Școala Populară de Artă, unde era profesoară Florica Orăscu, prin mâinile căreia au trecut generații de soliști foarte valoroși. L-au ajutat mult acei ani și pentru că avea să devină el însuși profesor de canto la Facultatea de Teatru și Musical, absolvită de nume sonore ale muzicii ușoare românești.

În 1969 a devenit pianistul celebrului concurs „Steaua fără nume”; unul dintre genericele emisiunii-fenomen a fost compus chiar de cel care era la un moment dat și prezentatorul emisiunii, care își făcea apariția în scenă cântând. La începutul anilor '70, Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu și Dida Drăgan, elevi pe atunci Școlii Populare de Artă, au cântat primele piese orchestrate de el la Festivalul „Mamaia”... Cu Angela Similea a repetat pentru participarea la ediția 1970 a Festivalului „Cerbul de Aur”.

La ediția 1973 a debutat la Mamaia la secțiunea Creație cu două piese distinse cu Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România; împreună cu elevul Adrian Romcescu a marcat istoria festivalului prin primul și unicul bis validat și aprobat live direct de la București, în timp ce publicul nu mai conținea cu aplauzele pentru piesa „Chemarea Dragostei”. Atunci a debutat și la TVR alături de Olimpia Panciu și Mihai Constantinescu, lucrând cu Alexandru Bocăneț, apoi cu Titus Munteanu. Așa au apărut seria emisiunilor cu „Marius, Olimpia și Mihai” și tot așa celebrele show-uri de televiziune și emisiuni de divertisment, unde avea în general o triplă calitate: de compozitor, orchestrator și interpret.

Loredana, Aurelian Temișan

Musicalurile compuse de el s-au jucat cu imens succes, stagiuni la rând, la București și în toate marile orașe ale țării... Prima coloană sonoră pe care a compus-o a fost în 1982 la filmul „Angela merge mai departe”, în regia lui

Adrian Daminescu

Lucian Bratu, cu Dorina Lazăr în rolul principal. A scris muzica pentru câteva seriale de televiziune, iar primele sale filme muzicale au fost „Rămășagul”, regizat de Ion Popescu Gopo, și „Zâmbet de soare”, în regia Elisabetei Bostan.

A scris peste 500 de lucrări muzicale – muzică ușoară, piese vocale și instrumentale, musicaluri, spectacole de revistă și muzică de film, dar zecile de șlagăre pe care le-a lansat în cele peste 5 decenii de activitate artistică,

Andrei Tudor, Monica Anghel

majoritatea laureate ale marilor festivaluri, sunt cântate și fredonate pretutindeni.

Exact acum 50 de ani, în 1974, la întoarcerea din faimoasa croazieră, a întâlnit-o la familia Cristinoiu pe frumoasa Rodica, iubirea vieții lui! A fost dragoste la prima vedere! S-au căsătorit în 1975 – la anul vor aniversa Nunta de Aur, iar în 1976 s-a născut fiica lor, Patricia, un copil absolut minunat, care a plecat dintre noi, pentru că, iată, viața nu este niciodată atât de dreaptă pe cât ne-am aștepta și așa cum ar merita OAMENI ca ei puși nemeritat în fața unei situații pe care prea puțini o pot înțelege și căreia nu mulți i-ar putea face față. Au însă doi nepoți minunați care le bucură viața, care au crescut și cresc frumos și care dau deja anul acesta primele lor examene.

„Muzica sa ne-a bucurat pe toți, generații la rând, creația sa, aproape de necuprins continuă se ne uimească

Aurelian Temișan, Marius Țicu, George Natsis

ori de câte ori încercăm să o redescoperim, iar demnitatea, modestia, sensibilitatea și bunătatea lui ne sunt și ne vor fi exemple de viață pentru că, da, Marius Țicu nu a uitat niciodată, dar niciodată să rămână UN OM între OAMENI”...

Cu acest laudatio a prefațat Aurelian Temișan unul dintre cele mai așteptate concerte-eveniment ale sfârșitului de an, găzduite de Sala Mare „Ion Caramitru” a Teatrului Național București. Și cu piesa „Oameni” (versuri Ovidiu Dumitru) a început *en-fanfare* concertul la care au ținut să fie prezenți Corina Chiriac, Angela Similea, Stela Enache, Sanda Ladoși, Crina Mardare, Andreea Bălan, compozitorii Dan Dimitriu, Viorel Gavrilă și Mihai Alexandru, ingineră de sunet Alexandra Cepraga, actorii Silviu Biriș și Ovidiu Cunea, realizatoarea TVR Carmen Movileanu și bine-înțeleasă soția sa, Rodica Țicu.

Soliștii invitați, repertoriul excelent ales, aportul Orchestrei Simfonice București și al Cardinal Show Orchestra sub bagheta neobositului Andrei Tudor (care a avut o serie impresionantă de concerte-maraton în ultimele două luni ale lui 2024!) și publicul care a cântat, a aplaudat

Angela Similea, Aurelian Teșișan

și a ovaționat minute-n șir au asigurat succesul – de altfel scontat – al spectacolului dedicat unei personalități de primă mărime a muzicii ușoare românești.

„Oameni” a fost concertul omagial dedicat îndrăgितului Marius Țeicu, creatorul sutelor de șlagăre pentru marii artiști, cel care a compus musicaluri celebre, a semnat muzica pentru zeci de show-uri de televiziune, pentru filme muzicale și filme artistice de lung metraj, pentru operetă și spectacole de Revistă.

Aurelian Teșișan, Monica Anghel, Loredana Groza, Adrian Daminescu, Silvia Dumitrescu, Nico și Dora Maria Davidescu-Teșișan i-au interpretat creațiile, reorchestrate de Ionel Tudor, George Natsis și Andrei Tudor.

„Aveam 17 ani când am intrat prima dată în casa lui. Eram extrem de emoționat și nu-mi venea să cred că mă

Marius Țeicu, Aurelian Teșișan

aflu la Marius Țeicu acasă! Acum, după 35 de ani de la prima noastră întâlnire, i-am propus să îi dedic un concert, cu parte dintre șlagărele compuse de el și lansate de mari nume ale muzicii din România, în ultimii 50 de ani” – mărturisirea Aurelian Teșișan.

„Era în 1989... Într-o zi primesc un telefon: era un domn care mi-a spus că este din Craiova și că fiul lui, Aurelian Teșișan, ar vrea să cânte la Festivalul de la Mamaia piesa mea *Stai lângă mine*. M-a întrebat dacă pot veni împreună la mine, să îl ascult” – își amintește Marius Țeicu. „I-am spus că îi aștept a doua zi după amiază, la ora 17. Și a doua zi sună soneria, mă uit pe vizor și văd un corp, iar mai jos cureaua de la pantaloni. M-am întrebat cât de înalt putea fi tatăl sau fiul, pentru că și eu sunt înalt?! Când am deschis ușa, în pragul ușii se afla un băiat foarte înalt, subțire și

Andrei Tudor, Nico, Aurelian Teșișan

frumușel, însoțit de tatăl lui, care stătea mai în spate; erau foarte emoționați amândoi. L-am ascultat și mi-am dat seama imediat că avea voce, l-am încurajat, dovadă că a luat premiu chiar în acel an la Festival!!!”.

Este suficient să amintim, în ordine, titlurile pieselor atât de inspirat alese, pe măsura vocilor care le-au readus din nou în centrul atenției, într-o seară de neuitat, „pentru suflete care vibrează când ascultă muzică de calitate”: „Eu te iubesc de când mă știu” (versuri Eugen Rotaru) – 1991, interpret Aurelian Teșișan, „Dau viața mea pentru o iubire” (text Eugen Rotaru) – Trofeul „Mamaia” 1994, interpretă Monica Anghel, „Nu-mi pare rău” (text Roxana Popescu) – 1985, interpretă Silvia Dumitrescu, „Chemarea dragostei” (versuri Constantin Săbăreanu) – 1973, lansată de Adrian Romcescu, interpret Aurelian Teșișan, „Mama, doar mama” (text Eugen Rotaru) – Marele Premiu „Melodii ‘83”, lansată de Corina Chiriac, interpretă Dora Davidescu-Teșișan, „Dacă ai ști cât te iubesc” – duetul Mirabela Dauer – Aurelian Andreescu din filmul „Rămășagul” (1984), interpretat de Nico și Aurelian Teșișan, „Trăiesc” (text Eugen Rotaru) – 1984, lansată de Angela Similea – Marele Premiu „Melodii ‘84” și interpretată de Nico, „Unde erai?” (text Sașa Georgescu) – Premiul Publicului „Melodii ‘82”, un duet lansat de Corina Chiriac și Marius Țeicu, interpretat de Nico și Aurelian Teșișan.

Solistul a interpretat într-o manieră proprie și șlagărele „Nu te enerva!” (text Eugen Rotaru) – Premiul I la

Silvia Dumitrescu, Aurelian Teмиșan

„Melodii '84” și Marele Premiu „Melodii '85”, lansat de Corina Chiriac, și „Dormeau pe-o frunză două stele” (versuri Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu).

„Am vrut să cânt această piesă atunci când am debutat la Mamaia în 1989, dar Marius Țeicu mi-a încredințat altă piesă” – a spus Aurelian Teмиșan despre „Chemarea Dragostei”. „Am cântat-o însă la Cerbul de Aur, în 1995. O iubesc de 35 de ani!”.

Loredana Groza a interpretat piesele care i-au adus Trofeul „Mamaia '86”, respectiv Trofeul „Mamaia '92” și Premiul UCMR 1992, dar și celebritatea și consacrarea definitivă în lumea muzicii ușoare românești: „Mă întreb ce să fac?” și „Ce va fi cu iubirea mea?” (versuri Eugen Rotaru).

„De ce-am pierdut iubirea ta” (versuri Eugen Rotaru) și bineînțeles șlagărul „Eu te voi iubi” (versuri Teodora Popa Mazilu), piesă prezentată în afara concursului la „Mamaia '87”, dar distinsă cu Premiul Juriului la „Melodii '87”, ne-au fost reamintite de Adrian Daminescu și vocea sa inconfundabilă; la cea de-a doua piesă i s-a alăturat și Aurelian Teмиșan, care a interpretat și piesa de debut – „Stai lângă mine” și care a ales pentru potpuriu opt refrene de neuitat, fredonate de întreaga sală: „Plouă cu soare” (versuri Sașa Georgescu), „Frumoasele duminici” (versuri Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu), „Cheamă iubirea, ad-o-napoi” (versuri Eugen

Rotaru), „Tăcerea nu-i de aur” (versuri Sașa Georgescu), „Nu-mi lua iubirea” (versuri Eugen Rotaru), „Proverbe” (versuri Octavian Sava), „Stai, stai, stai” (versuri Mihai Dumbravă) și „O portocală” (versuri Ovidiu Dumitru).

„A fost cea mai frumoasă seară din viața mea!” – a exclamat emoționat Marius Țeicu!

El s-a alăturat pe scenă soliștilor și au interpretat împreună „Muzica, a opta minune” (versuri Mihai Maximilian), acompaniați de cele două orchestre dirijate de extraordinarul Andrei Tudor. Se cuvine să amintim componența Cardinal Show Orchestra: Vlad Popescu, Ciprian Pop, Daniel Pirici, Sorin Gabriel Dragoș, Viorel Sirbu, Mădălina Pirici și Nicoleta Oancea.

„Aș vrea să continui să savurez ce am trăit cu toții, acea atmosferă caldă, cu oameni minunați în sală - iubitori de muzică de calitate și dornici de frumos și cu artiști deosebiți, invitați să vadă concertul” – spunea Aurelian Teмиșan după o seară memorabilă. „Iar noi, cei

Oana Georgescu, Marius Țeicu

de pe scenă, le-am dăruit muzică, trăire, emoție, pasiune și iubire. Mulțumesc din tot sufletul Monicăi Davidescu pentru dăruirea și implicarea în organizarea, derularea și reușita acestui concert. Emoția este cel mai puternic sentiment, iar Dora, prin căldura cu care a cântat una dintre cele mai sensibile melodii, o dedicație pentru cea mai importantă ființă... mama, a întărit cu toată ființa ei ceea ce spun. Și totul s-a petrecut mulțumită celui pentru care a fost făcut acest concert, Bunului și Minunatului Om, Marelui compozitor Marius Țeicu!”

De remarcat și faptul că, în aceeași zi, Marius Țeicu și Adrian Daminescu au fost laureații Galei premiilor revistei „Actualitatea Muzicală” a UCMR! (Foto: The Brothers M)

Oana GEORGESCU

Din nou Cristinoiu și Fugaru...

Parcurgând titlurile ultimelor mele memorii legate de Festivalul de la Mamaia, poate unii cititori vor fi gândit că doar o mână de compozitori aveau acces la distincțiile importante. Prin prisma numelor pare a fi așa, însă nu e nimeni

Ion Cristinoiu

vinovat că acești creatori dădeau la iveală melodii excepționale, mare parte din ele devenite șlagăre ce rezistă și azi probei timpului. Așa au stat lucrurile și la ediția 1988 a concursului de Creație, când Marele Premiu a fost împărțit absolut meritat de Ion Cristinoiu și Cornel Fugaru, fiecare cu câte două piese-șlagăr. Și, mai ales, n-o să vă vină să credeți, nici una din ele "tematică"! Dar până a ajunge acolo să creionăm cadrul general al manifestării.

Teatrul de vară din Mamaia, în decorul imaginat de Cornel Ionescu de la TVR, a găzduit ediția '88 între 31 august și 4 septembrie, în regia artistică a lui Bițu Fălticineanu și cea muzicală a valoroșilor Paul Enigărescu și Alexandru Pârlea. Formațiile acompaniatoare au fost aceleași (ca și organizatorii): Orchestra de estradă a Radioteleviziunii (doar că alături de

Cornel Popescu a apărut la pupitrul dirijoral și Ion Cristinoiu) - pentru secțiunea de Creație, cea a Teatrului "Fantasio" din Constanța (dirijor Aurel Manolache) - pentru Interpretare, grupul vocal "Choralis", îndrumat de Voicu Enăchescu, sextetul vocal bărbătesc "Armonia", ca și formațiile conduse de compozitorii Ionel Tudor și Alexandru Vilmanyi. Acestea două din urmă au fost în special implicate în recitalurile susținute de Dan Spătaru, Vasile Șeicar și Ștefan Hrușcă, Alexandru Arșinel, Mihai Constantinescu, Elena Cârstea, Gabriel Cotabiță, ca și de tinerii laureați ai edițiilor precedente Alina Mavrodin, Cătălin Crișan, Loredana Groza, Daniel Iordăchioae, Viorela Filip, grupul Stil. Corina Chiriac a cântat alături de formația Acustic, iar Mihaela Runceanu - de grupul Cros.

Cum spuneam, juriul prezidat de Nicolae Călinoiu (Președintele Uniunii Compozitorilor) a luat decizia de a așeza pe cea mai înaltă poziție a concursului de Creație, *ex aequo*, câte două melodii ale reputaților Ion Cristinoiu și Cornel Fugaru, ambii în mare formă în deceniul 9 al secolului trecut. Iar votul juraților ne apare mai mult decât îndreptățit, astăzi, la 37 de ani de la acea ediție, când Daniel Iordăchioae cântă cu același mare succes "Dacă într-o zi mă vei iubi" de Ion Cristinoiu, versuri Ovidiu Dumitru, sau Gabriel Cotabiță "Dă-mi o șansă" de

Mirela și Cornel Fugaru

Cornel Fugaru, versuri Dan V. Dumitriu! Celelalte două piese laurate au fost "Deschid fereastra să intre cerul" de Ion Cristinoiu (versuri Aurel Storin), solistă Corina Chiriac, respectiv "Hai să privim o clipă înapoi" de Cornel Fugaru (versuri Dan V. Dumitriu), cântată în duet de autor împreună cu soția sa, Mirela Voiculescu-Fugaru. Interesant este faptul că la această penultimă ediție ante-decembristă aproape nu au existat piese "tematice", nici măcar între cântecele nepremiate! Nu pot găsi o explicație, dar prin prisma timpului situația apare ca îmbucurătoare. Premiul I a fost împărțit de melodiile "Glasul meu, tăcerea mea" de Horia Moculescu (cu solistul descoperit de el, Bogdan Bradu, care ulterior a cântat și în Phoenix) și "A fi om" de Ionel Tudor, cu Adrian Daminescu. Tot *ex aequo* au fost distinse cu premiul II două piese frumoase - "Seară frumoasă de vară" de Temistocle Popa (solist Daniel Iordăchioae) și "Lumea-i a ta" de Dan Ardelean (solistă Aura Urziceanu). Aceeași situație și la premiul III, împărțit între cântecele "Te-am iubit dintotdeauna" de George Grigoriu (cu Marina Florea) și "Nu te cred" de Aurel Manolache, solistă Loredana Groza. Au mai fost acordate Premiul CC al UTC

Florin Apostol

melodiei lui Dan Dimitriu "Priviți spre ziua ce-o să vină", solistă Marina Scupra, precum și trei Mențiuni. Acestea au adus la microfon voci feminine aflate în ascensiune sau chiar la

Horia Moculescu, George Grigoriu

început de drum. Astfel, mențiunile au mers către "Băiatul care mă iubește" de Dumitru Lupu (cu Ileana Șipoteanu), "Cât aș fi vrut să te chem" de Alexandru Vilmanyi (cu Mihaela Runceanu) și "Un om sentimental" - începutul colaborării fructuoase la Mamaia dintre Șerban Georgescu și Mădălina Manole.

Dacă vă așteptați, cum spuneam, ca măcar între piesele finaliste nepremiate să fie niscăi "tematice", ei bine aflați că vă

Alina Mavrodin

înșelați. Între autorii acestor 21 de titluri întâlnim numele unor creatori importanți, cum ar fi George Grigoriu, Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Horia Moculescu, Ionel Tudor (2), Dan Stoian, Titel Popovici, Marcel Dragomir (2), Alexandru Mandy, Viorel Gavrilă, Corneliu Meraru (2), Aurel Manolache, Alexandru "Șoni" Vilmanyi, Dan Ardelean, Dan Beizadea, ceea ce explică în bună parte succesul repetat al acestora în competițiile de gen. Îmbucurătoare ne apare tot mai frecventă selecționare a unor tineri autori, cum ar fi Viorel Covaci, Octav Firulescu, Dan Creimerman, Petre Magdin, Dragoș Nedelcu, Romeo Vanica, Mihai Grigoriu, Dan Pavelescu, Ricky Dandel.

Legat de acesta din urmă, o altă întâmplare ce m-a marcat la acea ediție, similară oarecum cu cea dramatică, vă amintiți, cu "antena" auto ce era să mă lase chior de un ochi. Dinamic, plin de vervă, Ricky Dandel, profesor de limba

engleză, locuia la Sibiu și apărea îndeosebi la emisiunile în limba germană ale TVR, nu o dată cu compoziții proprii. Îl invitam des în spectacolele pe care le organizam, deși nu era ceea ce se cheamă un artist "care aduce la casă", deci unul de mare popularitate, dar o dată ieșit pe scenă cucerea publicul cu recitalul lui antrenant. La ediția de față mă aflu în camera sa de hotel împreună cu câțiva colegi și la un moment dat am întrebat dacă are cineva o pastilă contra unei migrene ce-mi dădea târcoale. Actorul Radu Gheorghe, "Gelu" (numele de familie este Radu, ca și Tudor în cazul lui Tudor Gheorghe), mi-a oferit imediat ceea ce el credea că este una de Algocalmin, dar care s-a dovedit a fi de Biseptol. Așa am dedus că sunt probabil alergic la sulfamide, pentru că în scurt timp mi-au apărut niște bășici ultra-dureroase umplute cu lichid în diverse zone ale corpului, îndeosebi la degetele de la picioare. La cabinetul medical al stațiunii mi-au administrat imediat Cortizon, dar era prea târziu, pur și simplu la fiecare pas era un chin când flexam talpa. Imaginile din acel an sunt grăitoare, a fost ediția când am fost aproape imobil pe scenă!

Revenind la piesele nepremiate, observăm că indicația expresă a organizatorilor de a se încredința piese tinerilor soliști remarcăți la festival a dat roade, între aceștia numărându-se Cătălin Crișan, Dana Bartzler, Elena Cârstea, grupul 3T, Otilia Rădulescu, Daniela Nicol, Luiza Petcu, Florentina Pocora, Corina Chicioareanu, Doru Stelian, Liana Lungu, Alina Mavrodin, Anca Țurcașiu, Loredana Groza, Angela Stoica, Marina Florea, Adrian Irimescu. Sigur, dintre ei puțini mai figurează în anele genului, dar măcar au rămas pe discuri Electrecord și în kardex-ul Radio (chiar dacă în prezent nu mai sunt difuzați deloc...). Horia Moculescu și-a cântat compoziția "Copilul și marea", Adrian Daminescu a avut o parteneră venită din lumea operetei, Mioara Manea, iar după Cotabiță și Daminescu un alt solist a lăsat rockul pentru muzica ușoară,

Cătălin Crișan

Doru Tufiș. Corina Chiriac a fost pe genericul ambelor piese prezentate în afară de concurs, "Anii tinereții" de Vasile Veselovski (în duet cu Dan Spătaru) și "Asta-i viața" de Paul Urmuzescu, prezență rară în festivaluri.

În ce privește concursul de Interpretare, cifrele de atunci ne lasă visători: din cei 200 (!) de tineri înscriși, 28 au fost reținuți pentru finală și au fost supuși unei pregătiri centralizate în Capitală. Ca și în concurs, ei au fost acompaniați de orchestra

Teatrului "Fantasio" din Constanța și au avut posibilitatea de a se rota în 4 concerte înainte de marea finală, concerte intitulate "Avanpremieră Mamaia" și care au avut loc la Constanța (la grădinile "Tomis" și "Soveja"), Eforie-Nord și Costinești. Cum le-am prezentat și pe acestea, am putut constata primirea caldă de care s-au bucurat mulți dintre finaliști, precum și calitatea unora dintre piesele în primă audiție încredințate lor (fiecare avea obligația să cânte o

Aura Urziceanu

asemenea piesa în premieră). După amprenta pe care și-au pus-o pe premiul I cucerit cu un an înainte de Cătălin Crișan, compozitorii constănțeni Aurel Manolache și Dumitru Lupu au mai urcat o treaptă, contribuind din plin la dobândirea Marelui Premiu "Mamaia '88" de către bucureșteanul Florin Apostol, de asemenea un tânăr solist de mare sensibilitate, dar cu un ambitus vocal superior. Similitudinile cu Crișan nu s-au oprit aici: câștigătorul a ales din creația lui Lupu tot o piesă lansată de Gabriel Dorobanțu, "Alerg după nori", iar Manolache i-a scris de asemenea o piesă inspirată de Pontul Euxin, "Ce frumoasă e marea"! Regretatul Florin Apostol a fost în vremea din urmă un priceput manager, cânta la evenimente și organiza spectacole, fiind între altele bun prieten cu celebrul Al Bano. Cu piese de Marcel Dragomir și Alexandru Simu, frumoasa mea conjudețeană, mureșeanca Sanda Ladoși, a cucerit premiul I, împărțit *ex aequo* cu Denis Ștefănescu din Babadag, județul Tulcea (care a optat pentru creații de Camelia Dăscălescu și Cornel Fugaru). Micuța, simpatica Oana Hanganu din jud. Neamț (care la un moment dat lucra la Ministerul tineretului și sportului) a cântat piese de Cornel Fugaru și Horia Moculescu și a intrat în posesia Premiului CC al UTC. Constanțeanca Liliana Crează (în prezent Cornilă, este cadru didactic la Facultatea de Arte a Universității "Ovidius" din Constanța) a dobândit premiul II cântând frumos piese de Marius Țeicu și Dan Stoian, în timp ce premiul III a revenit tot unei soliste de la malul mării, Lucia Mereuță, interpretă a unor compoziții de Ionel Tudor și Aurel Manolache. Premiul Teatrului "Fantasio" (împotriva desființării acestuia Aurel Manolache, director, a luptat până în ultima clipă...) a revenit pe merit celei care peste doar câțiva ani va deveni vedetă în Italia, Ramona Badescu din Craiova, în timp ce Premiul Criticii acordat de ATM a fost acordat unei preferate a juriilor, Eliza Peneoșu. Cele două mențiuni au revenit regretatului ieșean Adrian Dospinescu, elev al compozitorului Titel Popovici, și Marilenei Iordache. Nu întâmplător pot apărea semne de întrebare în dreptul unor laureați care n-au confirmat în nici

un fel ulterior (deși, mai știi, poate au excelat în seara respectivă...), din moment ce n-au intrat în palmares Luminița Halip, viitoare Anghel (a cântat două melodii de Marius Țeicu), pentru a doua oară ignorată de juriu, Constantin Bruj, Georgeta Cernat (în prezent talentata solistă, căsătorită cu Mihai Elekeș, este redactor de specialitate la Radio România, după ce a absolvit Conservatorul), Claudia Ionescu din Iași, Florentina Pocora, Alina Perletta Toma (dar constănțeanca își va lua revanșa în 1990), Cristina Mihalache (fiica interpretei Georgeta "Juju" Mihalache), Gabriel Mustață (actualmente stabilit în Israel, apare adesea în spectacolele artiștilor români în această țară sub numele de Finkelstein) sau... Eduard Cărcotă, autorul melodiei "Tornero", cu care Mihai Trăistariu va aduce culorilor țării noastre, peste ani, cel mai mare punctaj la Eurovision.

Am amintit de concertele "Avanpremieră Mamaia", dar n-au fost singurele modalități prin care tinerii aspiranți la glorie erau sprijiniți și încurajați; cei buni au rezistat, ceilalți... Primeau automat pentru finală piese în primă audiție, dar mai ales erau promovați, îndeosebi după consacrarea la Mamaia, în numeroase spectacole și turnee în țară, în care nu o dată eram chiar eu implicat, fiindcă îi știam, le cunoșteam potențialul și speranțele îndreptățite de afirmare, căci toți am fost cândva tineri cu capul plin de vise... Astfel, de două ori pe lună încărcam 3 tineri soliști în Dacia mea și susțineam câte 2 concerte în ziua respectivă la Teatrul Popular din Călărași, unde era o directoare inimoasă ("omul sfințește locul"), Dana Cojenel. Aici l-am invitat pe Ioan Gyuri Pascu la una din primele sale apariții, aflasem că fusese repartizat ca profesor de franceză/spaniolă la o școală din județ. Era vremea "autofinanțării" (ce bună era, acum instituțiile sunt bugetare și

Denis Ștefănescu

nu-și mai dau deloc silința în organizarea unor spectacole aducătoare de fonduri...). Din acei ani îmi aduc aminte cu încântare de spectacolele de la Teatrul Național din Timișoara (fără afișe, doar o pânză uriașă pe celebrul frontispiciu "revoluționar" al instituției) sau de la Casa de cultură a sindicatelor din Ploiești, unde erau doi oameni minunați, Ioan Bălcinoiu și Puiu Drăgan. În județul Mureș am avut multe turnee cu Ramona Bădescu, Natalia Guberna, Gabriela Moraru, iar la Sala sporturilor din Bistrița afluența era mereu garantată. Se detașau de asemenea, prin specificul lor legat de festival, turneele "De la Mamaia la... Pitești", organizate de teatrul argeșean "Al. Davila", unde compozitorul Dumitru Lupu (altminteri... giurgiuvean) era dirijorul orchestrei. Pe afiș

străluceau, încă din 1987, în afara lui Mitică (prenumele său real) Lupu - Ileana Șipoteanu, Gabriel Dorobanțu, Viorela Filip, Daniel Iordăchioae, Otilia Rădulescu (în prezent solistă de operă în Turcia), Silvana Cucu (solistă cu o voce gravă). În orchestră era pianist Vicențiu Perniu, actualul dirijor de la teatrul "Al. Davila" și colaborator permanent în prezent al lui Paul Surugiu-Fuego, care a fost și el câțiva ani angajat al instituției.

Uimitoare, privind retrospectiv și această ediție, ne apar câteva aspecte. La Creație au fost 41 de cântece finaliste, reținute din câteva sute! Ambele jurii au fost prezidate, și de această dată, de Nicolae Călinoiu, președinte al UCMR și rector la Conservator. Din cel de la secțiunea Creație au făcut parte

Georgeta Cernat

Laurețiu Profeta, Vasile Veselovschi, Paul Urmuzescu, Sergiu Eremia, Petre Codreanu, poetul Mircea Florin Șandru, Daniela Caraman Fotea, Valerian Mareș. Iar la Interpretare, unde afluența era una imposibil de atins azi, cu peste 200 de candidați, în juriu au fost Camelia Dăscălescu, Ion Cristinoiu, Aurel Manolache, Dan Spătaru (și-o fi zis cineva, pe drept cuvânt, că într-un juriu de acest gen se cade a fi și o vedetă a cântecului...), Smaranda Oțeanu, Vasile Donose, Gheorghe David (director la Teatrul de Estradă din Deva), Valerian Mareș (reprezenta CC al UTC, care acorda premii importante). Piesele finaliste la Creație, cât și cele în primă audiție cu finaliștii de la Interpretare au fost gravate pe 8 discuri Electrecord aflate la vânzare la sală, o adevărată performanță, ținând cont și de faptul că au fost înregistrate într-un timp record la București. Și dacă tot vorbim de lucruri pe care nu le-am mai vedea posibile în ziua de azi, chiar și după reluarea festivalului, acesta s-a deschis și s-a închis în 1988, după 5 zile, cu melodia lui Cornel Fugaru "La revedere, Mamaia!", cântată de toți participanții! O disciplină artistică, un respect față de public pe care am transmis-o și eu în urmă cu câțiva ani participanților la concertele "Șlagărele României", organizate și prezentate de mine la Sibiu (cu stand de discuri și carte muzicală, ca pe litoral), toți legați de festivalul de la Mamaia - dar cine nu este? Reverența de la final, ca la teatru, însemna imens pentru public, stabilea o legătură sufletească uriașă, nu era ca și cum fiecare cânta 3-4 piese și pleca, așa cum se întâmplă peste tot. Între cei care străluceau în acele concerte, îmi amintesc cu plăcere, erau Marina Voica, Stela Enache, Marina Florea, Alexandru Jula, Gabriel Dorobanțu, Mihai Constantinescu, Daniel Iordăchioae, Carmen Trandafir, Adrian Daminescu... Revenind la ediția '88, în recitaluri am avut câteva revelații. Micuța (doar 1.54 m)

Elena Cârstea, în primul său recital aici, alături de formația Alexandru Vilmanyi, a inclus 3 compoziții proprii, în frunte cu succesul "Ochii tăi", alături de "Mâine" (Dan Iagnov) și "Oamenii mării" (Alexandru Vilmanyi). Cu prime-audiții de George Grigoriu și Ionel Tudor, grupul Stil a cules multe aplauze, îndeosebi solista vocală Teodora Rusu și exuberantul Mihai Balaban. În formația condusă de el, Romanticii, compozitorul Mircea Drăgan (claviaturi) îl avea solist vocal pe Marius Voicu. Și Balaban, și Voicu, ca atâția alții, sunt răspândiți prin lume, poate cineva îi va aduce acasă la una din edițiile festivalului... Grupul tulcean Cros îl avea în componență pe regretatul chitarist Emil Laghia, fost la Holograf, iar trupa lui Alexandru Vilmanyi (claviaturi) era un adevărat super-grup, cu George Natsis (clape), Tudi Zaharescu (tobe), Garbis Dedeian (sax), Capriel Dedeian (chitară) sau Ion Duma (sax), acesta din urmă devenit ulterior un cunoscut realizator la TVR. Pentru că este penultimul "remember" antedecembrist, țin să amintesc un episod greu de înțeles tinerilor de azi, când poate apărea drept amuzant, dar atunci n-a fost defel așa, cu cenzura, urmărirea și constrângerile binecunoscute generațiilor mai vechi. Ei bine, să ne amintim. Festivalul, la respectiva ediție, se transmitea în direct doar la Radio, fiind filmat, apoi la TVR vizionat, "periat" și transmis pe post a doua zi sau nu știu când, nu contează. Cum înregistrarea se făcea în studioul TVR de la București, se transmitea de la Mamaia din releu în releu, așa erau condițiile tehnice atunci. Normal că nu se putea transmite în direct la TV festivalul, fiindcă pe post era protagonist Ceaușescu, care cuvânta de la Neptun. Dumnezeu știe ce interferență s-a produs la un moment dat, când în loc de "nea Nicu" am apărut eu, vesel nevoie mare, prezentând pe scenă la Mamaia!! Evident am aflat după aceea, nu existau

Alina Perletta Toma

telefoane celulare, m-au sunat amici din Constanța. Vă dați seama că n-am prea dormit în noaptea cu pricina, așteptându-mă la ce e mai rău, eram deja pățit cu interdicția de aproape 2 ani după articolul mârșav al muzicistului Cornel Ionescu din revista "Flacăra". Dar îngerii m-au vegheat, fiindcă din fericire interferența n-a durat decât câteva zeci de secunde și a existat doar într-o zonă restrânsă din Dobrogea, iar la Partid a existat sigur cineva isteț, care a decis că n-ar avea nici un rost să se facă un caz din asta anunțând "Cabinetele 1 și 2", așa încât a doua zi am urcat iar pe scena festivalului, dar ușor temător când vedeam apropiindu-se bărbați în costum și cu ochelari de soare! (Va urma)

Octavian URSULESCU

Sergiu Cioiu și „chanson réaliste”

„Sergiu Cioiu a cucerit într-adevăr publicul și îl cucerește și astăzi, de pe meleaguri îndepărtate, prin cântec, poezie, rostire inspirată a gândului și sentimentului.”

Costin Tuchilă

În acest început de an, cu prilejul aniversării a 85 de ani de viață a artistului Sergiu Cioiu, mi-am dorit să revin asupra interviului pe care mi l-a acordat în vara anului 2024. Acest interviu a constituit partea de cercetare a lucrării mele de licență, descoperind esența unei cariere fascinante și a pasiunii profunde a artistului în preluarea și în adaptarea stilului muzical francez *chanson réaliste*.

Sergiu Cioiu, un artist complex – cântăreț, actor și compozitor – atras de jazz, swing, folk și „chanson”, pe care

le îmbină într-un stil personal inconfundabil, a fost încântat să afle tema aleasă de mine și să mă ajute în cercetarea mea. De-a lungul carierei sale a creat spectacole de muzică și poezie pe cele mai prestigioase scene din România, Franța, Polonia, Belgia, Israel, Olanda, Rusia și Canada, lăsând o amprentă profundă asupra publicului. În interviul realizat am explorat influențele care l-au marcat și modul în care a integrat stilul în peisajul muzical contemporan românesc, pentru a oferi o privire intimă asupra carierei lui Sergiu Cioiu, subliniind contribuțiile sale semnificative în scena muzicală și teatrală, care au menținut viu spiritul *chanson réaliste*.

Dintr-o serie de răspunsuri atent și răbdător oferite am surprins începuturile sale muzicale, inspirațiile timpurii și modul în care și-a rafinat stilul pentru a se potrivi cu temele și emoțiile acestui gen distinctiv. Iată în continuare frânturi din discuția purtată cu artistul Sergiu Cioiu la București.

L. C. N.: Cum ați descoperit stilul muzical „chanson réaliste” și ce v-a atras către acest gen?

S. C.: M-a atras poezia... Totul a plecat de la „chansonul” francezesc, de la ceea ce se întâmpla în Franța.

De altfel, am avut ocazia ca imediat după ce am fost angajatul Teatrului de Revistă „Constantin Tănase” să plec într-un turneu în Franța, la Paris, unde am cântat pe scena Teatrului de varietăți „L'Olympia de Paris” [...] moment în care m-am apropiat de acest stil muzical francez.

L. C. N.: Despre ce este vorba mai exact când vorbim de acest stil?

S. C.: În *chanson réaliste* contează povestea. Pentru a fi *chanson*, povestea ar trebui să fie spusă în versuri. Dacă nu este o poveste, o idee sau ceva care să surprindă, nu poate să fie *chanson*. Este vorba de text în primul rând. În al doilea rând, este vorba de un cântec melodios, un cântec care să se bazeze pe ceva ușor de recunoscut, fie că e vals, fie că e alt ritm, fie că e tango, samba, bossa nova, există multiple modalități de a face ritmuri interesante. În afara faptului că erau căutate armonii interesante și surprinzătoare de către cei care se ocupau de orchestrații, de aranjamente, exista și un fir melodic, cu un refren, ceva care te făcea să reții cântecul respectiv și îți oferea un sentiment plăcut față de muzică.

L. C. N.: Cum a început totul pentru dumneavoastră în acest domeniu?

S. C.: I-am imitat pe Bécoud, Aznavour, Montand. Totul a început cu o imitație. Eu nu sunt imitator. Cântând în franceză, puteam să mă apropii de stilul lor. Montand era un interpret fizic, dansator, Bécoud ținea mâna la ureche ca să audă bine, Aznavour avea câteva mișcări. Am început să imit, dar mi-am dat seama că nu sunt deloc un imitator și m-am rezumat la mine însumi, înțelegând perfect despre ce este vorba. Ceea ce era important era subiectul și felul în care acest subiect era pus la dispoziția interpretului. Așa am început eu, vehiculând și cântând cântecele din repertoriul lor. Toți cei despre care am vorbit au avut farmec. Când îi vezi pe ecran, sunt oameni în care poți vedea că reinventează

în permanență ceea ce poetul scrie. A reinventa ceea ce spui înseamnă că poți să convingi.

L. C. N.: Cum a fost introdus „chansonul” în România?

S. C.: Unul dintre cântecele de acum 50 de ani lansate de mine a fost *Merci, Bécoud*, pentru că plăcându-mi foarte mult de acesta și împrietenindu-mă cu poetul-compozitor cu care am colaborat foarte mult, Alexandru Mandy, am spus: „Hai să facem un cântec despre Bécoud!”. Prietenul și regizorul extraordinar de televiziune Valeriu Lazarov l-a invitat să cânte într-unul din spectacolele sale pe Gilbert

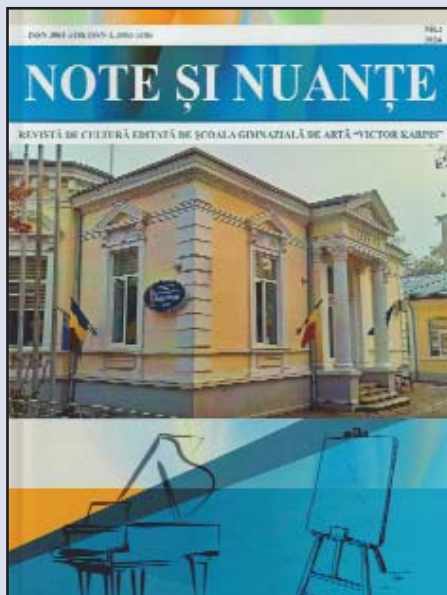
Bécaud, iar eu am fost cel care l-a prezentat: „Doamnelor și domnilor, veți fi martorii unui spectacol de cântec, al unui spectacol de „chanson”. Este vorba de Gilbert Bécaud!”.

Noi apariții

“Note și nuanțe” se cheamă revista de cultură editată de Școala gimnazială de artă “Victor Karpis” din Giurgiu, o apariție impresionantă încă de la primul număr, inclusiv în ceea ce privește condițiile grafice. Editor este prof. Cristina Cătălina Tudorie, directoarea școlii, care are alături de ea toate cadrele didactice, publicația reprezentând o retrospectivă a anului școlar precedent, cu participarea profesorilor și a elevilor secțiilor de Muzică (pian, vioară, suflători) și de Arte plastice. În primele pagini regăsim, așa cum este firesc, un istoric al școlii, cu fotografii și foi matricole, după care sunt menționate cele mai importante evenimente în care harnica unitate de învățământ artistic a fost implicată anul trecut. La loc de cinste se află un articol despre inaugurarea Sălii “Dumitru Lupu”, în parteneriat cu revista noastră și cu biblioteca județeană, invitată de onoare fiind văduva compozitorului, Ileana Șipoteanu. Parcurgând cu maxim interes cele peste 110 de pagini ne-am oprit la relatări ale unor evenimente unde muzica a fost în prim-plan: “Zilele europene ale patrimoniului”; “Muzică și culoare dincolo de timp” (eveniment omagial dedicat aniversării a 65 de ani de la înființarea școlii și găzduit chiar de sala de audiții “Dumitru Lupu”); “Romania universalis” – recital cameral “Moștenira lui Porumbescu” susținut de Ștefan Doniga (pian) și Diana Jipa (vioară); “Ziu

pianului” la Grădinița “Top Kinder Space”; recitalul de pian al elevei atât de talentate Maria Alice Șerb (clasa a III-a!) a prof. Mariana Dumitrescu (50 de ani de activitate!), alături de o fostă elevă a școlii, Sarah Alexandra Nidelcu, în prezent profesoară la școala “Iosif Sava” din București; “Serata muzicală” – un concert

susținut de elevii și profesorii școlii la Ateneul “Nicolae Bălănescu”; Festivalul județean de muzică vocală “Glasuri cristaline”; “Concertul bobocilor” și “Concertul absolvenților”, ambele în sala “Dumitru Lupu”. Întreaga suflare muzicală a Giurgiului a fost implicată anul trecut în organizarea fazei zonale (județele Constanța, Tulcea, Brăila, Buzău, Ialomița, Giurgiu) a “Olimpiadei naționale de interpretare instrumentală”,

Atunci l-am cunoscut personal, mi-am dat seama de capacitatea lui de a lua oamenii în universul lui și, plecând de la pasiunea pentru cântec și de la bucuria pe care o ai în momentul în care cunoști asemenea oameni, am încercat să aduc „chansonul” în România.

L. C. N.: Cum ați reușit să găsiți echilibrul între cariera de actor și cea de muzician? Cum s-au îmbinat cele două? Cum a influențat experiența dumneavoastră din actorie interpretarea acestui stil?

S.C.: Pe scenă, cel care cântă trebuie să aducă ceva autentic, să fie un poet el însuși. „Chansonul” pune în prim plan ceea ce se spune, nu cum se cântă. Toate lucrurile fac ca într-un „chanson” să fii surprins, să ai bucuria de a descoperi ce face ca un adevărat cântec să stea în picioare. Un actor trebuie să aibă farmec. „Chansonul” este despre o persoană care este pe scenă acompaniată de câțiva instrumentiști sau de o întreagă orchestră ce aruncă în public povești bine scrise, poetizate, cu o prozodie excepțională.

L. C. N.: Cum ați sintetiza cele mai importante lecții ale amplului dumneavoastră parcurs artistic?

S. C.: E greu în meseria asta, trebuie să faci eforturi, să faci planuri. Să ai o concepție, un proiect și încredere în tine! Să existe ceva care să te ducă înainte!

Lorena Constantina NEACȘA

președinte de onoare al Comisiei de organizare și de evaluare fiind doamna prof. univ. dr. Bianca Luigia Manoleanu de la UNMB. Zeci de concurenți au evoluat pe scena tuturor sălilor din Giurgiu, la secțiile pian, vioară, chitară, flaut, oboi, clarinet, fagot, trompetă și percuție. Dintre elevii școlii “Victor Karpis”, subliniază cu mândrie revista, cel mai bun rezultat l-a obținut Sebastian Rebleanu, de la clasa de oboi a prof. Mariana Iliescu (fosta directoare a școlii), care s-a calificat, cu 100 de puncte, la Faza Națională de la Suceava. Un alt eveniment cu rezonanță comentat în paginile revistei a fost găzduit de Ateneul “Nicolae Bălănescu” – recitalul “Cele mai frumoase lieduri – În familie”, susținut de Bianca Luigia Manoleanu și de fiica ei Stanca Maria Manoleanu, acompaniate la pian de Remus Manoleanu. Au fost interpretate lucrări ale compozitorilor Franz Schubert, Hugo Wolf, Henri Duparc, Maurice Ravel și Benjamin Britten. În ultimele pagini ale revistei sunt enumerate zecile de premii obținute de elevi la diverse competiții muzicale.

Orașul Giurgiu este una din capitalele mai mici de județ, dar încă o dată ne convingem că aici pulsează o intensă viață culturală. Nu putem decât să dorim revistei “Note și nuanțe”, încă de la primul număr, să calce pe urmele conjugetenei sale, remarcabila publicație, prin tradiție și calitate, “Bibliotecarii”, editată de ani buni de Biblioteca județeană “I. A. Bassarabescu” Giurgiu!

Mihai CHIHER

Gabriel Cotabiță

Este inevitabil să-i pierdem încet-încet pe artiștii din „Generația de aur” a cântecului, dar atunci când ne părăsesc nume importante din generația următoare, pe care am putea-o numi „de argint”, durerea este și mai mare. Într-un peisaj din care vocile masculine de excepție n-au fost niciodată prea numeroase în muzica noastră ușoară, Gabriel Cotabiță a strălucit prin personalitate, antecedentele sale rock punându-și din plin amprenta, pentru că anterior cântase în formațiile Redivivus (din 1975), Holograf (din 1983), Vodevil, Fapt divers, după ce studiasse chitara la Școala populară de artă. Se născuse pe 1 noiembrie 1955 la Craiova și în aceeași lună, pe 24, anul trecut, a plecat dintre noi și dintr-o lume a muzicii pop pe care a marcat-o cu zeci de șlagăre și evenimente memorabile.

Cel care l-a introdus în lumea muzicii ușoare a fost Ionel Tudor, la rândul lui cu antecedente în formația Academica. Prima piesă pe care i-a compus-o a reprezentat o adevărată lovitură în domeniu. Lansată la Radio în 1986, „Noapte albastră” a devenit

imediat o carte de vizită a nou-venitului în muzica ușoară. Îmi aduc aminte cum la festivalul „Melodii '86” de la Polivalenta bucureșteană, în ianuarie 1987, unde a susținut un micro-recital, toți cei 6000 de spectatori cântau refrenul împreună cu el! De altfel, Ionel Tudor a fost compozitorul care i-a oferit în continuare cele mai multe melodii: „Te rog, domnișoară, nu pleca!” (alt mare șlagăr), „Și va mai trece o noapte”, „Viața e un cazino”, „Chemarea pământului” (debutul său oficial la festivalul de la Mamaia, în 30 august '86), „Stea a vieții, Terra” (laureată la Mamaia '87), „Copiii noștri”. Colaborarea cu Cornel Fugaru, cu care a și fost la câteva mari festivaluri, în Australia și SUA, a fost de asemenea benefică, interpretând cântecele cu care acesta a cucerit Trofeul Mamaia în 1988 („Dă-mi o șansă”) și 1990 („Ave Maria”). De fiecare dată tălmăcirile sale au contribuit la obținerea de distincții de către compozitorii care i-au încredințat piese: George Natsis („Mă tem să sper”, premiul III la Mamaia '90, „Balada ultimului soldat”, premiul II la Mamaia '92), Ion Cristinoiu („Atunci când nu ești”, III la Mamaia '96), Horia Moculescu („Ce mai vrei?”, III la Mamaia '91, „Dacă lumea ar fi a mea”, II la Mamaia '92). La Mamaia 1997 două piese de Ionel Tudor cântate de el au fost distinse cu premiul II, „Să nu ne

spunem adio” și „Poate că da, poate că nu”. Cine poate uita excepționalul șlagăr al lui Horia Moculescu (cu care a întreprins turnee în SUA și în Canada), „Prima iubire și ultima”, precum și titluri de referință din repertoriul său cum ar fi „Prizonier” (Bogdan Cristinoiu) sau minunatele melodii compuse pentru el de Ion Cristinoiu – „Raiul e pe Pamânt” (Premiul I Mamaia '95), „Convențional”, „Nu e gelozie”, „Te iubesc, viață!”, „Mă tem că vei pleca”. Și n-aș vrea să uit nici alte titluri cărora Gabriel Cotabiță le-a conferit o interpretare vibrantă, așa cum știa numai el: „Voice from above” (Ionel Tudor), „Dacă n-ai iubi” (cu formația VH2, în care îl avea coleg pe Mihai Pocorschi), „Noi românem oameni” (Adrian Enescu), „Continent pierdut” – Dan Iagnov (duet cu Monica Anghel), „Lasă-mi pe cer o stea” (Ion Cristinoiu, premiul I Mamaia '92), „Balada timidului etern” (Andrei Kerestely), „Încearcă!” – Cornel Fugaru (Premiul de popularitate la ediția a 21-a, ultima, a concursului TV „Șlagăre în devenire”, în decembrie 1987), „Nu-ți spun adio” (Anton Șuteu). Așa cum nu poate fi uitată apariția sa alături de Marina Florea în filmul „În fiecare zi mi-e dor de tine”, cu muzica de George Grigoriu și Ionel Tudor, una din piesele cântate de Cotabiță acolo, „Niciodată, niciodată”, fiind preferata soliștilor străini la Festivalul internațional de muzică ușoară „George Grigoriu” de la Brăila.

Gabriel Cotabiță n-a fost doar un interpret de marcă, ci și producător muzical și TV (la Tele 7abc, de pildă), textier, prezentator inspirat (la Mamaia '91 sau la festivalurile „Callatis” de la Mangalia), compozitor („Amintirea ta”, pentru Nicoleta Ciopraga, la Mamaia). De fapt, eu l-am debutat ca prezentator! În vara lui 1991 festivalul de la Mamaia a fost organizat de Aurel Manolache, care însă n-a binevoit să mă anunțe că m-a trecut pe afiș ca prezentator, alături de Ramona Bădescu, Anca Țurcașiu și Șerban Ionescu! Așa încât am venit acolo ca jurnalist și n-am cedat nicidecum insistențelor organizatorilor de a da o fugă

acasă ca să-mi iau ținute de scenă. M-aș fi descurcat, firește, dar m-am ambiționat, astăzi n-aș mai face la fel... Pusese ră la cale și un text de prezentare jenant, semnat de Sașa Georgescu, actorul Șerban Ionescu a dat bir cu fugiții, nu se vedea singur în acea postură, așa încât tot ce am acceptat a fost să recomand pe altcineva și evident am rostit numele lui Gabriel Cotabiță, ale cărui cultură și inteligență le cunoșteam bine. A fost căsătorit

timp de 19 ani cu Ioana Nagy, cu care a avut trei fete frumoase, a avut o relație tandră cu Simona Apreutesei de la "Școala vedetelor", iar în 2016 se căsătorise cu Alina Munteanu, mai tânără cu 28 de ani decât el, dar de o devoțiune fără margini (șă nu uităm că în 2015 avusese loc acel eveniment dramatic, în urma căruia artistul a fost mult timp în comă). Amintirile mele sunt atât de multe, încât mi-e și greu să le aștern pe hârtie, pentru că multă vreme am fost foarte legați. Ne uneau multe – faptul că absolvisem aceeași facultate, Electrotehnica (el la Craiova, eu la București), că aveam amândoi ascendență aromână (el dinspre tată, eu dinspre un bunic matern), că n-aveam nici unul din noi viză pentru Occident... Când am plecat amândoi pentru prima dată în Vest, în primăvara lui 1990, la festivalul de la Sanremo,

ne-am plimbat noaptea ore în șir împreună, cu lacrimi în ochi, pe străzile orașului... În acel an, după succesul său la festivalul de la Mamaia cu "Ave Maria" de Cornel Fugaru, reputatul critic muzical italian Mario Luzzato Fegiz a publicat o cronică elogioasă în "Corriere della sera", ilustrată cu fotografia lui Cotabiță – i-am trimis lui Gabi articolul, descoperit într-un sertar, chiar anul trecut. Dar, cum spuneam, mă băntuie atâtea amintiri dragi... Poate cel mai important lucru pe care l-am putut face pentru bunul meu prieten a fost procurarea unei locuințe în București. Venise de la Craiova cu soția și cele trei fete, stăteau înghesușiți, cu chirie, undeva prin Titan. În acea perioadă exista așa-numita "auto-finanțare" (n-ar fi rea nici azi, când instituțiile culturale nu mai au inițiative și așteaptă doar banii de la stat),

fiind solicitat să alcătuiască distribuții și să prezint concerte pentru Teatrul Mic, Ansamblul artistic "Doina" al Armatei, Filarmonica din Botoșani (acesteia din urmă i-am adus fonduri importante, prin turneele în țară intitulate chiar "Noapte albastră", cu Gabi, normal, cap de afiș). Între acestea, Casa de cultură a sectorului 5, condusă de o directoare inimoasă, doamna Rusu. La un asemenea concert, la Polivalenta bucureșteană, compozitorul Șerban Georgescu m-a rugat să introduc în spectacol, deși nu era pe afiș, o tânără solistă în care credea – așa s-a lansat Mădălina Manole. La același concert îl pusesem la loc de cinste pe afiș, așa cum o făceam mereu, pe Gabriel Cotabiță. Și vine doamna Rusu de-mi spune că în sală se află două surori "topite" după Gabi, fiicele tov. Roșca, șeful Spațiului locativ de la sectorul 5. Mi s-a aprins beculețul, le-am invitat în culise, îmbrățișări, autografe, etc. și le-am șoptit că preferatul lor n-are casă. Au sărit în sus și ce nu face un tată iubitor pentru fiicele sale? Peste câteva zile eram în biroul tov. Roșca, altminteri un om prietenos, mai mic de statură, care imediat a purces să-l plimbe pe Gabi pe la diverse adrese, el oprindu-se în final la un apartament spațios dintr-un bloc vechi de pe str. Hristo Botev, lângă Piața Rosetti. Revoluția ne-a prins tot împreună, pe scenă la Casa de cultură a sindicatelor din Bacău, alături de Ileana Șipoteanu și Cristian Simionică. Pe hol era un telefon public, Gabi a sunat acasă, iar soția plângea disperată, se auzeau împușcături de la Universitate. În ultima vreme ne-am întâlnit mai rar, dar de fiecare dată – la festivalul de la Amara, la Sala Palatului (ce recitaluri formidabile a făcut!), în emisiunea lui Cătălin Măruță de la ProTV – ne-am amuzat copios rememorând întâmplări din trecut, cum a fost atunci când am cumpărat împreună o jumătate de porc la Botoșani (vă dați seama, l-am adus cu trenul!), după care am mers la mine în curte, unde mama s-a căznit să-l împartă în părți egale, sau când, cum organizatorul nesperios nu asigurase cazarea, am dormit toți pe niște saltele, în sala de sport din Târgoviște!

Gabriel Cotabiță a fost premiat la prima gală a revistei noastre, în 1991. În octombrie anul trecut l-am sunat, anunțându-l că este nominalizat pentru premiile noastre, care vor fi înmânate într-o Gală la Ateneul Român în noiembrie, dar mi-a spus, cu regret, că starea sănătății nu-i permite să participe. A fost ultima oară când am vorbit, iar astăzi el este o altă stea pe cer, în eterna noapte albastră a muzicii ușoare românești...

Octavian URSULESCU

Nicu Sârghea

Nicu Sârghea, membru fondator și toboșarul trupei Vunk, a murit la vârsta de 48 de ani.

Sârghea și Cornel Ilie au pus bazele formației în anul 1994. După succesele din concursurile „Cântarea României” la care participau împreună, cei doi artiști au decis să urmeze o carieră muzicală, îndreptându-se către muzica pop-rock, iar Vunk (denumită pe atunci Vank) devenind în anii următori una dintre cele mai apreciate formații din România.

Fiind inima formației, Nicu Sârghea, prin ritmurile sale energice, a fost alături de trupă în toate momentele istoriei sale de 3 decenii, de la anii în care formația se numea Vank și cucerea

publicul în era „Atomic TV”, până la schimbarea survenită în 2009, atunci

când componența și numele trupei s-au schimbat. Nicu Sârghea și Cornel Ilie au mers însă și de această dată mai departe împreună, continuând sub numele Vunk și înregistrând succese memorabile cu melodii precum „Vreau o țară ca afară” și culminând cu inedita colaborare cu Antonia la piesa „Pleacă”, melodia care a contribuit decisiv la crearea brandului Vunk, un nume ce a devenit nelipsit din viața muzicală românească.

Vestea despre Nicu Sârghea i-a îndurerat deopotrivă pe fanii și membrii trupei Vunk, cât și pe colegii de breaslă, decesul său adăugând tabloului trist al numelor importante de artiști români care în ultima perioadă au plecat dintre noi.

David LAPADAT

Quincy Jones

Când vine vorba de lumea muzicii, notorietatea se împarte în mod firesc între interpreții care își dispută locul în cele mai importante topuri mondiale, căutând permanent să își impresioneze fanii în moduri cât se poate de publice. Mai puțini cunoscuți publicului larg însă sunt cei care se află în spatele succesului fiecărui artist precum producători, compozitori, aranżori, textieri, instrumentiști sau ingineri de

sunet, care, dincolo de camerele de filmat, contribuie în mare măsură la reușita muzicală a fiecărei vedete.

Instrumentist, dirijor, aranżor, compozitor și producător, printre multe altele, Quincy Jones a depășit cu mult limitele încăperilor în care proiectele muzicale prind contur, ieșind din culisele industriei muzicale și ajungând în prim-plan. Quincy Jones a devenit în cei aproape 100 de ani de existență o veritabilă instituție muzicală a cărei umbră a acaparat până și strălucirea celor mai importante stele ale vremii.

Quincy Jones, care a încetat din viață în acest an la vârsta de 91 de ani, a fost nu numai un muzician strălucit (considerat de revista „Times” drept unul dintre cei mai influenți muzicieni ai secolului XX) și un producător de talie mondială care a abordat toate formele muzicii jazz și pop, dar a trecut drept o figură culturală importantă, începând cu numirea sa ca vicepreședinte la Mercury Records (fiind printre primii afro-americani care să dețină o funcție de conducere la o casă de discuri importantă) și terminând cu apartenența sa la un club select de artiști care să aibă în palmares un premiu Grammy, un Oscar, un Emmy și un Tony.

Născut pe 14 martie 1933, în Chicago, într-o Americă sfâșiată de segregare rasială, probleme economice și sociale, Quincy Jones și-a început cariera timpuriu în calitatea sa de trompetist și aranżor. De-a lungul anilor '50 a colaborat cu cele mai mari nume ale jazz-ului american precum Lionel Hampton, Jimmy și Tommy Dorsey, Dizzy Gillespie, Frank Sinatra, Count Basie, depărțându-se pentru un scurt moment de lumea jazz-ului pentru a face parte din formația lui Elvis Presley, care, în 1956, cu al său „Heartbreak Hotel”, apărea într-o serie de emisiuni televizate care au fermecat America.

În anii '60 orizontul lui Jones se deschide către muzica de film și TV, realizând coloana sonoră a numeroase pelicule și emisiuni televizate. A produs de asemenea 4 discuri single („It's My Party”, „Judy's Turn to Cry”, „She's a Fool” și „You

Don't Own Me”) pentru cantautoarea Leslie Gore, care s-au vândut în milioane de exemplare și a continuat să colaboreze ca aranżor și orchestrator pentru marii soliști de jazz și muzica usoară ai vremii Billy Eckstine, Ella Fitzgerald, Shirley Horn, Peggy Lee, Nana Mouskouri, Frank Sinatra, Sarah Vaughan și Dinah Washington.

Spre finalul anilor '70, lumea se schimba, iar muzica pop avea nevoie de un suflu nou. Un nou star mondial se năștea, iar Quincy Jones a luat parte la lansarea a ceea ce urma să devină un fenomen mondial. Producând albumul lui Michael Jackson din 1979, „Off the Wall”, Quincy Jones contribuia la apariția primului disc certificat cu platină din cariera solo a starului pop. În urma colaborării dintre Jones și Jackson s-au născut alte două albume devenite cult și anume „Thriller” (1982) și „Bad” (1987), care au cucerit topurile din Statele Unite ale Americii și din străinătate, „Thriller” menținându-și și astăzi titlul de cel mai bine vândut album din istorie.

Quincy Jones a fost principalul artizan al momentului „We Are the World”, în care cei mai importanți artiști ai Americii s-au adunat pentru a interpreta cântecul scris de Michael Jackson și Lionel Richie, cu scopul de a strânge bani pentru o cauză umanitară. Printre artiștii invitați de Jones să participe la proiect s-au numărat Lionel Richie, Stevie Wonder, Paul Simon, Kenny Rogers, Tina Turner, Billy Joel, Willie Nelson, Bruce Springsteen, Cyndi Lauper, Steve Perry, Waylon Jennings, Smokey Robinson, Harry Belafonte, Bob Dylan sau Ray Charles.

Lista artiștilor care au colaborat cu Quincy Jones de-a lungul a celor peste 7 decenii de carieră este impresionantă, incluzând de la legende ale muzicii precum Miles Davis sau Michael Jackson, până la cei mai importanți artiști ai muzicii pop contemporane precum Travis Scott, The Weeknd, Mary J. Blige, Snoop Dogg, Amy Winehouse sau Will Smith. De altfel, Jones a produs și serialul de mare succes „The Fresh Prince of Bel-Air” (1990-96), care a reprezentat și prima apariție în calitate de actor a lui Will Smith.

Quincy Jones a fost nominalizat la 80 de premii Grammy, cucerind 28 de trofee, printre care și „Grammy Legend Award”, trofeu care îi atesta oficial statutul de legendă și care a fost decernat până în prezent unui număr restrâns de

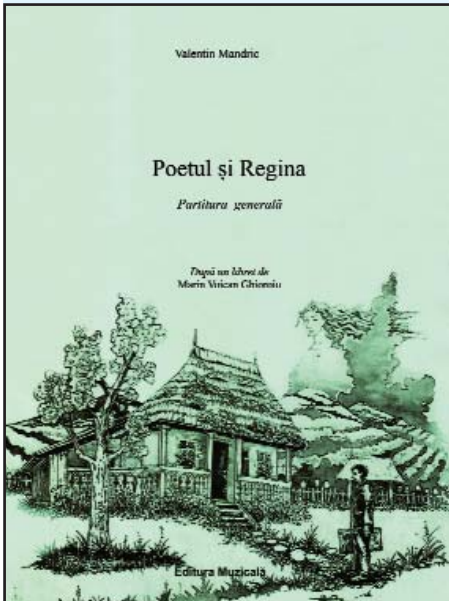
15 artiști și anume Andrew Lloyd Webber, Liza Minnelli, Smokey Robinson, Willie Nelson, Johnny Cash, Aretha Franklin, Billy Joel, Quincy Jones, Barbra Streisand, Michael Jackson, Curtis Mayfield, Frank Sinatra, Luciano Pavarotti, Elton John și Bee Gees.

David LAPADAT

Imn închinat iubirii

Scriind despre partitura „Poetul și Regina” a compozitorului Valentin Mandric pe libretul poetului Marin Voican Ghioroiu, îmi exprim nu doar o deosebită recunoștință, cât și o plăcere și satisfacție profesională referindu-mă la autori români contemporani.

Lucrarea este destul de amplă având 6 tablouri, structurată în 2 acte și fiind încadrată în genul vodevilului (proză - muzică). Cele 41 de momente

mici muzicale au rolul de a transmite prin melodie, ritm, dinamică și tempo caracterul alert al desfășurării prozei. Actul 1 ne revelează magistral momentul în care personajul Poetul este surprins, acceptat și acuzat pentru sentimentul profund al iubirii sale față de Maria. Și totodată remarcăm contextul în care corul invocă solidaritate în jurul celui care iubește. Dialogul tensionat din actul 2 în care se aude vocea corului, a fetelor care îl susțin pe Poet și cel al bărbaților care îl acuză, crează o scenă comică cu un profund simbol umoristic care ne relaxează din intensitatea spiritului procesual al judecății. Personajul Poetul luptă prin intermediul versurilor create spontan împotriva vicisitudinilor datorate situației și absurdului cauzat de acuzele făcute asupra sa. Celelalte personaje au rol secundar, iar importanța le este conferită de apartenența de o parte sau de alta a conflictului.

Cei doi autori au avut numeroase colaborări pe tărâmul artistic, realizând deosebite opusuri încărcate de valoare și profunzime spirituală. Au reușit astfel prin

merituoșitatea acțiunilor comune să reflecte publicului o realitate diversă intens nuanțată, în care rezonează propriile experiențe cu cele ale personajelor întruchipate în lucrările lor.

Aprecierile mele se îndreaptă înspre muzicianul Valentin Mandric, pentru orchestrația tipică musicalului, fiind foarte eficientă în favoarea dansului și plină de simplitate și eficacitate la susținerea și permanenta prioritarizare sonoră a scenei (soliștilor și corului).

Cred, nu doar sper, ca această lucrare va trece cu succes prin furcile caudine ale gestației manageriale și nu doar va fi planificată spre prezentare, ci va și satisface sufletele publicului.

Adrian MORAR

Rodica Elena Lupu: „Lucky”

Toată lumea o cunoștea drept „Lucky” Marinescu, dar adevăratul ei prenume era Lucreția, dar chiar că a fost cu adevărat o norocoasă, având o viață frumoasă și o carieră de succes în muzica ușoară. Basarabeancă, s-a născut la 12 iulie 1934 la Cahul. După război, familia se stabilește la Cluj, unde viitoarea vedetă urmează cursurile Conservatorului „Gheorghe Dima”. Se angajează apoi la Teatrul „Savoy” din București, devenit în 1959

Teatrul satiric-muzical „Constantin Tănase”. Evoluează aici alături de toate celebritățile genului, de la N. Stroe, Mircea Crișan, Zizi Șerban, Nicolae Nițescu, Dorina Drăghici, Ovid Teodorescu, Luigi Ionescu,

Sergiu Malagamba la Ion Dichiseanu, Sergiu Cioiu, Radu Zaharescu, Horia Șerbănescu. Se căsătorește cu compozitorul Petre Mihăescu (i-a cântat de altfel melodia „M-am născut în România” în turneele peste hotare), dar căsnicia nu durează mult. Devine mama unui băiat, Laurențiu (acesta este stabilit cu familia în SUA), cu al doilea soț, dar datorită comportamentului nepotrivit al acestuia rămâne în Franța, unde de altfel cântase la Paris cu Teatrul „Constantin Tănase”, la Sala Olympia. Cum viața ei chiar ar putea fi subiect de roman, revine în țară sub o identitate falsă pentru a-și „fura” copilul de la grădiniță, este arestată la graniță și închisă, fiind eliberată în 1969. Revine cu succes pe scena muzicală, iar în 1984, în urma unui turneu, se stabilește la New York, căsătorindu-se cu iubitul din tinerețe, Constantin Barbu. Cei doi revin definitiv în România 12 ani mai târziu, Lucky Marinescu punând bazele în Capitală „Clubului internațional al pensionarilor fără vârstă”, ce-i purta numele. A fost invitată la toate posturile TV, dar mai ales a avut propria ei emisiune la DDTV, „Show Lucky”, unde a avut-o colaboratoare pe autoarea cărții de față. A cântat la festivalurile de la Mamaia în 1965 și în 1983, la „Melodii 82”. A fost solistă a Teatrului „Ion Vasilescu” din București, unde i-a avut colegi Cornel Constantiniu, Doina Spătaru, Petre Geambașu, Dorin Anastasiu, Rodica Paliu, Norina Alexiu, Ion Ulmeanu, toți cântând în acompaniamentul orchestrei dirijate de compozitorul Valențiu Grigorescu. În carte am descoperit pagini întregi cu afișele spectacolelor din țară (ce nostalgice amintiri...), alături de celebritățile timpului, dar și ale acelor peste hotare - în URSS, Israel, Franța, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Iugoslavia, Polonia, Italia sau Germania. În toate aceste sute de concerte Lucky Marinescu a interpretat melodii legate de numele ei, parte din ele reunite pe CD-urile „Cuvinte de iubire” și „Nu mă uita! Lucky” (casa de discuri Eurostar): „Visul meu, viața mea”, „Adio, triste poezii!” (Aurel Giroveanu), „Așa e dragostea”, „Seri la malul mării”, „Nu știu ce să cred” (Sile Dinicu), „Iubire, iubire” (Radu Șerban), „Doar tu”, „Și teii cântă-n ceas de dor” (Gelu Solomonescu), „Împăcare”, „Bun venit, rază de soare!”, „Oglinda

dragostei", "Ne-am despărțit" – duet cu Aurelian Andreescu (Edmond Deda), "Așa începe dragostea", "Cum să uit ce-a fost?" (Nicolae Kirculescu), "Replici" (Laurențiu Profeta) – în duet cu Cornel Constantiniu, "Zâmbet pentru fiecare", "Cireșii de la noi" (Ileana Toader), "Tu mă privești cu dragoste" (Valențiu Grigorescu), "Nu știu de ce" (Adalbert Winkler), "Cântec simplu" (Elly Roman), "N-am știut să te păstrez" (Noru Demetriad), "Până una-alta", "Îndrăznește!" (Temistocle Popa), "Cât e lună, cât e soare" (Vasile Veselovschi), "Ai uitat să vii la întâlnire" (Richard Bartzer), dar și un potpuriu din refrenele lui Henry Mălineanu, "Dragi mi-s

cântecele mele", precum și șlagărul acestuia "Am strâns toamnă după toamnă", "Un minut" (Radu Șerban), "O chitară cânta" (Vasile Veselovschi) sau "Sanie cu zurgălăi" (Richard Stein). Am ținut să transcriu aceste titluri, mare parte uitate azi, ca și interpreta, poate (uitarea e scrisă-n legile omeniești...), pentru că ele fac parte din istoria muzicii noastre ușoare și le-am descoperit cu încântare în această carte remarcabilă de aproape 300 de pagini. În care figurează aprecierile și amintirile aceluia care au cunoscut-o și au prețuit-o pe Lucky Marinescu: Horia Moculescu, Marcel Dragomir, Eugen Rotaru, Doina Spătaru, Petre

Geambașu, Stela Popescu, Cornel Constantiniu, Dorin Anastasiu, Alexandru Arșinel, Paul Surugiu-Fuego, Nicolae Nițescu, Carmen Rădulescu, Theodor Munteanu, Viorela Filip, Gabriel Dorobanțu, Dona Tudor, Mihai Constantinescu, Titus Andrei, Cristian Popescu, Octavian Ursulescu, Radu Ghencea, Temistocle Popa, Dumitru Dragon, ei înșiși o istorie a genului...

Ca în toate cărțile publicate la editura sa, Anamarol, Rodica Elena Lupu ne ajută să nu uităm valorile autentice ale neamului, mai ales că în domeniul muzicii ușoare încă mai sunt multe biografii de apărut.

Marius GHERMAN

Colecționarul Mihnea Badea

Octavian Ursulescu: *De când datează această pasiune a colecționării? De unde le procuri?*

Mihnea Badea: Colecționez obiecte legate de muzica, teatru, de la vârsta de 12 ani. În familie se asculta muzică veche, de calitate, așadar eram familiarizat cu artiștii. De la o vârstă fragedă am fost pasionat de scrisul oamenilor, care diferă de la persoană la persoană, așadar am început să caut autografele artiștilor pe care îi ascultam. Acum, pe lângă fotografiile cu autograf, am și documente, programe de spectacol și afișe de film și de spectacole. Îmi procur obiectele din anticariate, din

Aurel Giroveanu,
militar în 1940

târguri, precum și de la puținii colecționari de autografe care mai sunt în România.

O. U.: *Cam ce procent din obiectele colecționate aparțin lumii muzicii?*

M. B.: Aș zice că aproximativ jumătate din obiectele din colecția mea sunt legate de muzică.

O. U.: *Care crezi că dintre acestea sunt cele mai prețioase?*

M. B.: Este greu de spus care sunt cele mai prețioase,

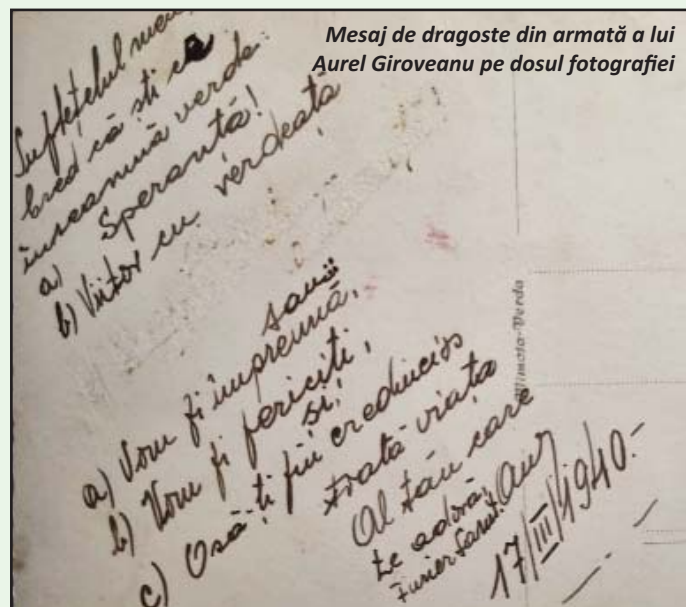

Mihnea Badea

dețin autografele multor soliste și soliști de valoare. Aș plasa însă în vârf autograful Măriei Lătărețu, care a învățat să scrie la o vârstă înaintată și care a dat foarte puține autografe, acelea pe care le-a dat fiind destinate numai apropiaților. Exemplarul deținut de mine este dat compozitorului Aurel Giroveanu.

O. U.: *Ești de acord să publicăm în paginile noastre câteva din imaginile rare legate de lumea muzicii?*

M. B.: Da, mi-ar face o deosebită plăcere să contribuim la paginile revistei cu fotografiile din colecția mea. (O. U.)

Mesaj de dragoste din armată a lui
Aurel Giroveanu pe dosul fotografiei

Bianca-Bettina Mihăescu

Frumoasa interpretă Bianca-Bettina Mihăescu are 30 de ani (la vârsta asta încă se dezvoltă!) și este din 2019 artistă lirică la Filarmonica "Banatul" din Timișoara. A absolvit Colegiul Național de Artă "Ion Vidu", secția canto clasic, iar în 2017 Facultatea de muzică și teatru din cadrul Universității de Vest, cu specializarea Interpretare muzicală-canto, peste doi ani absolvind și masterul la

aceeași facultate, la secția Interpretare stilistică. Anterior, a participat la numeroase turnee naționale și internaționale cu corul "Ion Românu", nu o dată fiind solista concertelor având ca tematică muzica de film. În... adolescență, adică pe la 18-19 ani, a fost colecționară de premii la diverse competiții, cum ar fi Olimpiada națională de canto clasic și a câștigat Marele Premiu la concursul Young Artists. La diverse evenimente a strălucit interpretând atât Imnul Național, cât și imnul Universității pe care a absolvit-o, dar mai ales s-a impus prin rolurile cărora le-a dat viață, precum și prin participarea la Seara de lieduri românești sau prin rolul de solistă în *Carmina Burana* de Carl Orff. Rolurile la care ne referim și care i-au adus frumoase aprecieri au fost cele din opereta *Silvia* de Emmerich Kálmán, din opera *La traviata* de Giuseppe Verdi (Violetta Valéry), din *Bărbierul din Sevilla* (aria Rosinei - "Una voce poco fa"), din *Don Pasquale* de Gaetano Donizetti (aria Norinei - "Quel guardo il cavaliere"), cu aria "Reginei nopții" de W. A. Mozart sau cu rolul din *My Fair Lady*.

Bianca-Bettina Mihăescu a evoluat cu succes, după cum se vede, pe scena lirică, fiind filmată sau invitată la posturi de televiziune cum ar fi TVR Internațional, TVR3, ProTV și, firește, la ea acasă (locuiește în comuna Giroc), la TVR Timișoara. Dar în bună măsură a devenit cunoscută și îndrăgită de publicul larg prin participarea la renumitul Festival național al romanței "Crizantema de aur" de la Târgoviște, ediția 2023, transmis în direct de TVR2. Transmisiile acelei ediții, a 56-a de pe răbojul celei mai longevive manifestări muzicale din țară (festivalul a fost lansat în toamna anului 1968!), au stabilit recorduri de audiență, un rol decisiv avându-l directoarea artistică, valoroasa interpretă Alina Mavrodin-Vasilu, care a

conceput un foarte atractiv program cu participare internațională. Debutantă la acest festival, bănațeanca a reușit o dublă performanță, chiar triplă! Pe de o parte a concurat în secțiunea Interpretare, cucerind onorantul premiu "Ioana Radu". Distincția i-a fost adusă de interpretarea impecabilă, nuanțată a romanței concitadinului ei Horia Făgărășanu, "De-aș fi în inima ta". Pentru a doua melodie, unde mai toți concurenții optează pentru romanțe clasice, binecunoscute melomanilor, Bianca Mihăescu a avut o opțiune surprinzătoare și inspirată. De ce surprinzătoare? Fiindcă ea a descoperit, cine știe unde, partitura unei piese din 1953 a compozitorului Mauriciu Vescan, "Poate că n-am iubit atât". Acesta a fost unul dintre cei mai atașați orientării proletcultiste din acea perioadă, ceea ce nu l-a împiedicat să dea la iveală o creație sensibilă, cum este cea de mai sus. Mauriciu Vescan figurează cu siguranță în memoria celor vârstnici cu melodia sa din 1950, "În Bucureștiul iubit" (unde "soarele a răsărit"...), activitatea sa "orientată" neîmpiedicându-l ca prin 1979 să ia drumul Occidentului, stabilindu-se în Germania, ca un autentic... dizident! Dar protagonistul articolului de față și-a pus în valoare talentul și înzestrările muzicale și în secțiunea de Creație a ediției respective, unde, prin interpretarea sa sensibilă, a condus către premiul I melodia "Romanță târzie" a aceluiași Horia Făgărășanu (veritabil

performer al concursului de la Târgoviște, cu numeroase Trofee și premii), pe versurile Mirelei Butacu. Și nu degeaba am scris la un moment dat despre o triplă performanță, fiindcă lucrarea a primit și Premiul special al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România!

Cu o apariție scenică mai mult decât cuceritoare și calități vocale remarcabile, Bianca-Bettina Mihăescu are cu siguranță un viitor frumos și pe tărâmul romanței și, de ce nu, chiar al muzicii ușoare, pentru că se simte din plin nevoia de artiști cu serioasă pregătire muzicală. Așa încât o așteptăm la noi ediții ale "Crizantemei de aur" sau la festivalul "Te-aștept pe-același drum" de la Zlatna, județul Alba, ajuns în 2024 la frumoasa ediție a XX-a!

Octavian URSULESCU

„Crizantema de aur”, ediția a 57-a

Repetabila povară

Da, pentru că după ce ai organizat atâtea ediții impecabil, exigențele tuturor sunt mari și pe umerii tăi, ca organizator, apasă povara așteptărilor din partea tuturor, fie că este vorba de public, artiști sau comentatori. Sincer, nu mi dau seama ce rezerve de energie are directoarea artistică a manifestării, reputata interpretă Alina Mavrodin-Vasiliu, dar ea a reușit să ne uimească și la ediția 2024, a 57-a din frumoasa istorie a celebrării romanței românești. Acum să nu va închipuiți cumva că ea doar asta face, concentrându-se un an întreg doar pe organizarea festivalului, ceea ce ar explica, în ochii unora, succesul acestuia. Nu, nici vorbă, această reușită se datorează continuității în eforturile de promovare a acestui gen muzical de patrimoniu, prin evenimente culturale și educaționale asociate acestuia: programele naționale de concerte „Tinerețea romanței” și „Suflet de romanță”, desfășurate în România și în Republica Moldova, nemaivorbind de Muzeul „Casa romanței” din Târgoviște, vizitat până acum, fizic sau online, de peste 15 mii de melomani din țara noastră sau de peste hotare. Alina Mavrodin-Vasiliu organizează și prezintă anual zeci de asemenea concerte, colaborând cu cele mai importante instituții muzicale din țară, este membră în jurii, îndrumă și

Alina Mavrodin-Vasiliu

cultural imaterial, 17 octombrie! Tema ediției actuale a fost „Romanța românească – tradiție și identitate”, subliniindu-se că ea este purtătoare de dor, speranță, dragoste și credință. Performanța, neîntâlnită la alte manifestări muzicale (vezi „Cerbul de aur”, Mamaia, festivalul internațional „Dan Spătaru” de la Medgidia, ș.a.), de a nu se întrerupe niciodată (!) de la lansarea sa în 1968, se datorează cu siguranță forurilor locale, care au înțeles că romanța este un brand, nu întâmplător municipiul Târgoviște fiind numit „Cetatea romanței”. Așadar, am regăsit și de această dată în fruntea organizatorilor Primăria și Consiliul local, Consiliul județean Dâmbovița, Centrul județean de cultură, Teatrul „Tony Bulandra”, în colaborare cu Ministerul Culturii, UCMR și Uniunea muzicienilor din Moldova. Gazdă a fost cinematograful „Independența”, ospitalier și elegant, inclusiv în foyer (ah, de-ar avea și cabine pentru artiști!), cu un decor scenic inspirat semnat de Alin Gavrilă. Iar dacă festivalul a intrat în toate casele, inclusiv peste hotare, aceasta s-a datorat faptului că TVR a fost co-producătoare, festivalul fiind transmis în direct (mai bine de cinci ore în fiecare din cele trei seri!) la TVR 2 (lider de audiență) și la TVR Craiova, transmisiunile fiind coordonate de Luiza Caravasilie, iar Gala laureaților a fost transmisă în direct și de Radio România „Antena satelor”. De altfel Radio România a fost partener media, alături de revista „Actualitatea Muzicală”, ziarul „Ultima Oră”, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România și Radio ProDiaspora. Un câștig real al festivalului l-a constituit, dacă tot am

Horia Făgărășanu, câștigător al Premiului special al UCMR

lansează tineri soliști, editează cărți, tipărește partituri, așa încât în ultimul deceniu, de când a preluat frâiele festivalului, romanța a ieșit din amorfie și a părăsit zona anterioară, când era considerată doar o muzică pentru nostalgici și pentru cei în vârstă. De asemenea, a reușit să atragă colaborări cu foruri internaționale importante, cum este UNESCO, precum și parteneriate trainice cu Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România sau cu Ministerul Culturii, ceea ce a sporit considerabil prestigiul manifestării. De altfel, și această ediție s-a desfășurat sub patronajul Comisiei Naționale a României pentru UNESCO.

Sunt cunoscute preocupările, la nivelul Ministerului Culturii, de introducere a Romanței Românești în patrimoniul cultural imaterial al umanității. În acest sens festivalul a debutat mai mult decât fericit, chiar în Ziua internațională a patrimoniului

Juriul concursului de creație

amintit de foyer, multitudinea de evenimente găzduite în pauză în primitorul hol al sălii, între aranjamente florale, tablouri și mobilă de epocă, nemaivorbind de merele de Voinești. Pentru că festivalul stimulează, îi provoacă pe artiști, care au în sfârșit spațiul ideal de a-și promova operele și de a se întâlni cu publicul. Astfel, au avut loc lansări de discuri: „Te iubesc, romanță!” (Cristina Beldean Moșușan), „Romanța sufletului meu” (Pavel Păușan, la patru decenii de la cucerirea Trofeului de interpretare!), „Mai ții minte, măi dragă Mărie?” (Mariana Simion) sau de carte: „Evadare din mine”, vol. II (Camelia Florescu, cu partituri și texte proprii), „Romanțe din sufletul meu” (autor compozitorul Sile Jercan), „Ion Vasilescu, părintele muzicii ușoare românești” (Marian Niță, în memoriam), cărți semnate de Ileana Vieru, Gabriela Dobre, Vasile Lupașc și Angelina Nădejde, precum și expoziția foto „Romanța ne unește” (acesta este de altfel salutul tradițional al „romanțistilor”), cu imagini din concertele programelor naționale dintre anii 2017 și 2024. Tot în foyer s-a distribuit gratuit programul de sală, de fapt un mini-volum cu fotografii color conținând absolut toate informațiile legate de festival, dar și mesaje ale președinților

*Ana-Maria Stănoia,
interpreta piesei distinse cu premiul I și premiul UCMR*

*Georgeta Plută,
interpreta piesei distinse cu Trofeul festivalului*

celor două jurii, considerații despre romanță ale unor personalități muzicale, biografiile concurenților, omagii aduse unor Anton Pann, Elena Cernei, Henry Mălineanu, George Sbârcea (Claude Romano), Paraschiv Oprea.

Se înțelege, romanțele clasice, unele de-a dreptul celebre, fredonate de generații, sunt și vor rămâne preferatele marelui public, cucerind prin muzicalitate, ca și prin apelarea la marea poezie – Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Octavian Goga, dar și Cincinat Pavelescu, Ion Minulescu, Vasile Militaru. Dar a programa doar aceste cântece nemuritoare ar însemna o împietrire în proiect, o simplă rememorare duioasă, an de an, până când ne vor fi părăsit cei care le-au cunoscut din copilărie, cântate de bunici și de părinți. Din acest punct de vedere importanța concursului de Creație este capitală, asigurând an de an îmbogățirea patrimoniului genului, cele mai frumoase cântece noi regăsindu-se, așa cum am constatat, în repertoriul tinerilor soliști și la alte concerte, fapt absolut îmbucurător. Iar organizatorii au înțeles, dând o lecție și altor promotori de concursuri muzicale, mai ales televizate, că valoarea și experiența

profesioniștilor breslei sunt esențiale atât în selecționarea lucrărilor, cât mai ales în jurizare. Astfel, din cei zece membri ai juriului de Creație nu mai puțin de șapte au fost membri ai UCMR, ceea ce a asigurat un palmares absolut inatacabil. Alături de președintele juriului și la actuala ediție, compozitorul și dirijorul Sabin Păutză, au luat loc în loja juriului redactorul-șef al revistei „Actualitatea Muzicală”, prof. univ. dr. Mihai Cosma, compozitorii Viorel Gavrilă, Nicolae Caragia (laureat la edițiile anterioare), Virgil Popescu, Dani Constantin, precum și compozitorul și dirijorul Lucian Vlădescu, ovaționat de instrumentiștii din orchestră, în fruntea căruia s-a aflat până la ediția trecută. Organizatorii speră ca acești mari melodiști să ofere festivalului în viitor romanțe inspirate, așa cum au făcut-o în trecut Jolt Kerestely, Horia Moculescu, Adrian Romcescu sau Nicolae Caragia. Juriul a fost completat de Svetlana Bivol, președinte al Uniunii muzicienilor din Moldova și manager al Filarmonicii naționale „Serghei Lunchevici” din Chișinău, de Diana Văluță, interpretă de romanțe, Maestră în Artă, de asemenea de la Chișinău, și de poetul George Coandă, veteran al festivalului, cu multe distincții la activ de-a lungul timpului. Atât piesele din concursul de Creație, 13 cu totul, cât și toate recitalurile din partea a doua a concertelor (cu o amfitrionă încântătoare în persoana actriței Alexandra Velniciuc), au beneficiat de acompaniamentul impecabil al orchestrei „Romanța”, alcătuită în

Petre-Marcel Vârlan, Daniel Cristian Stan, Corneliu Ștefan

mare parte din instrumentiști de la Teatrul național de operetă și musical “Ion Dacian”, sub bagheta lui Alexandru Ilie, care este dirijor permanent la acest teatru și la Opera Comică pentru Copii. Alexandru Ilie a absolvit UNMB în 2011, având un Masterat în Stilistică muzicală cu Horia Andreescu. Pasionat în egală măsură de pop-rock, pop simfonic sau rock simfonic, el s-a dovedit și un inspirat talmăcitor al romanței. Nivelul a fost ridicat, dovadă că puține au fost romanțele nepremiate – cele semnate de Gabriela Dobre, Ana Ghibea și Doina Tăutan, dar și acestea nu lipsite de calități certe. Cineva glumea că fiind un juriu alcătuit majoritar din bărbați au fost persecutate creatoarele, dar în mod normal trebuia să fie invers! Ierarhia finală, derulată în ordine inversă, îl găsește cap de listă pe Bela Andrași, din Lupeni, jud. Hunedoara, profesor de chitară, student la Academia de muzică “Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca. Laureat și în 2021, de această dată a cucerit Premiul special acordat de Uniunea muzicienilor din Moldova pentru romanța “Vioara plânge”, pe versuri de Camelia

premiului “Romanța ne unește” pentru cântecul pe versuri de Ion Costea “Dor de mamă”, interpretat de o fostă câștigătoare a Trofeului de Interpretare, Nicoleta Vasile. Un obișnuit al premiilor atât la “Crizantema de aur”, cât și la sora mai mică

Ana-Maria Donose

Camelia Florescu

Florescu și cântată emoționant de Cristina Beldean Moșuțan. Tenor la Teatrul de Operă din Wiesbaden, Germania, Giorgio Martin a absolvit UNMB și este doctor în muzică. Laureat cândva în concursul de Interpretare, a debutat acum la Creație cu piesa “Când nu te va mai întreba”, o romanță adevărată, pe versuri de Maria Demetriad, cucerind Premiul special al Fundației “Henry Mălineanu”. Ca și el, poate merita mai mult și Camelia Florescu, distinsă cu Premiul special “Cetatea Romanței” pentru melodia “Destin de romanță”, la care a fost compozitoare, textieră și solistă și în care a introdus interesante măsuri de tango. După cum se știe, ca și Alina Mavrodin Vasiliu, care până a deveni steaua de azi a romanței a fost o vedetă a muzicii ușoare, Camelia Florescu a strălucit inițial prin evoluțiile de la “Steaua fără nume”, Amara sau Mamaia, pentru ca în ultimii ani să colecționeze distincții la competițiile de romanțe. Ea conduce împreună cu Bela Andrași la Bolintin-Deal, jud. Giurgiu, o școală de muzică unde a lansat deja câțiva copii talentați. După succesul de acum câțiva ani cu romanța “Crizanteme, crizanteme”, bucureșteanul Mircea Andreescu a intrat în posesia

“Crizantema de argint” de dincolo de Prut, Adrian Beldiman a absolvit Academia de muzică de la Chișinău și a primit Premiul special “Tinerețea Romanței” pentru “Alină-mă, vioară!”. Versurile și interpretarea au aparținut Allei Cebotari, actriță stabilită de două decenii la Craiova. Pe tot parcursul festivalului pe scenă a tronat o miniatură... dulce, din marțipan acoperit cu aur alimentar de 24 de carate, a “Casei romanței”, cuibărită între petale de crizanteme, realizare a poetei Gabriela Raucă, care a adus-o de la Viena, ca și alte “sculpturi... diabetice” din anii trecuți, expuse toate la muzeu. Poeta a semnat versurile romanței “Femeie”, distinse cu onorantul premiu special “Ionel Fernic”, compozitor celebru târgoviștean, ca și interpretul, preotul Bogdan Hrestic, și compozitorul, Stelian Apostol. Acesta din urmă, mânuind acordeonul pe podium, este un campion al manifestării, de 50 de ani în orchestră! O performanță greu de egalat a stabilit Petre Marcel Vârlan, laureat pentru a patra oară consecutiv, de această dată cu premiul III! Membru al UCMR, conf. univ. dr. la Facultatea de muzică a

Andreea Cristina Tican

Universității “Transilvania” din Brașov, el a semnat și versurile piesei cu o construcție savantă “O noapte de iubire”, aduse la microfon de fostul său student Ciprian Cucu. Pianistul Sile Jercan revine în palmares după 2 ani, cucerind acum premiul II pentru melodia cu versuri superbe aparținând Cameliei Florescu “Iesle de frig” și cântată impresionant de Ștefan Alexandru Constantin, absolvent al UNMB. Concurantul direct al lui Petre-Marcel Vârlan la numărul de distincții este timișoreanul Horia Făgărășanu, dr. în muzică și cadru didactic la Universitatea de Vest. După Trofeul din 2021, premiile I din 2020 și 2023, el a reușit o dublă înaltă recunoaștere la actuala ediție, prin premiul I, dublat de onorantul și mult-răvnitul Premiu special al UCMR. Melodia ce a întrunit aceste aprecieri, “Iubirea mea e o romanță”, pe versuri de Mirela Butacu, a fost cântată de Ana-Maria Stănoia. Și iată-ne ajunși la Trofeul concursului de Creație, unde întâlnim un alt campion, cu premii și la

*Daniel Cristian Stan, Bela Andrași, Corneliu Ștefan, Madlen Șerban, Svetlana Bivol**Cristina Beldean Moșuțan*

precedentele 3 ediții. Dumitru Caulea conduce la Cernăuți, în Ucraina, Societatea muzicienilor români “Armonia”, este originar din Republica Moldova și a absolvit UNMB, secția canto clasic! Trofeul i-a fost acordat pentru minunata romanță pe versurile lui Mihai Eminescu “Din valurile vremii”, interpretată impresionant de Georgeta Plută, absolventă a Academiei de muzică “Gh. Dima” din Cluj-Napoca. Am ținut să amintesc, din când în când (sunt sigur că au mai fost și alte nume cu pregătire similară), facultățile muzicale absolvite, fiindcă romanța beneficiază, față de muzica ușoară, de pildă, de mulți soliști cu studii academice, ceea ce nu înseamnă neapărat că ei respectă spiritul romanței, unul mai cald, mai intimist, cu implicare actoricească. Este exact ceea ce a dovedit din plin în recitalul ei, o lecție de gen, Alina Mavrodin Vasiliu, adevărat “suflet de romanță”. Ea a ales, așa cum se întitulează albumele sale de la casa de discuri Eurostar, “romanțe de aur”, “comori ale romanței”, cu omagii aduse compozitorilor Henry Mălineanu și Vasile Veselovschi, dar și cu o primă audiție care, dacă ar fi

concurat, ar fi figurat sus de tot în ierarhia finală, “Casa romanței” de Stelian Apostol. Dincolo de emoțiile inerente ale concursurilor, cu suporteri, ... pariuri între protagoniști, dar și între urmăritori, publicul s-a delectat cu multe recitaluri, reunite sub diverse titlaturi - “Petale de crizanteme”, “La izvoarele romanței” sau “Suflet de romanță”, în care am admirat, între altele, într-o convingătoare paradă a valorilor impuse de festival, atât laureați ai secțiunii de Interpretare, cât și melodii lansate în cea de Creație. Protagonisti au fost pe de o parte interpreți renumiți - Daniela Vlădescu, Floarea Calotă, Traian Jurchela, Daniel Magdal (cu un omagiu adus baritonului Octav Enigărescu, președinte al edițiilor internaționale ale “Crizantemei de aur”, la 100 de ani de la naștere), soprana Ana-Maria Donose, prim-solistă a Operei din Iași (cu un medalion omagial Eugen Doga), Silvia Gonciar (de la Chișinău), Ion Țibrea și Liviu Burz, de la Viena (cu o colecție excepțională de romanțe clasice). Dar, se înțelege, micro-recitalurile au adus în scenă în primul rând soliști laureați ai “Crizantemei de aur” din ultimele decenii, ca o confirmare a ascensiunii lor ulterioare. Ne referim aici la Alexandru Mânzat, Cristina Beldean Moșuțan, Georgeta Plută, Bogdan Hrestic, Rodica Pop Seling, Lucia Deliu, Giorgio Martin, Ina Cristea (cu un medalion Titel Popovici), Pavel Păușan, Mariana Simion, Ionuț Boancheș, Oľguța Berbec (nume respectat deja, cu concert personal la Sala Palatului!), Veronica Roșca, Raisa Bărnaz, Nicoleta Vasile. În aceste recitaluri am ascultat cu înfiorare, firește, romanțe fără vârstă aparținând unor Ionel Fernic, Ionel Băjescu-Oardă, Nelu Danielescu, Gherase

Liviu Burz, Ion Țibrea

Dendrino, Mia Braia, Aurel Giroveanu, Vespasian Vasilescu, Elly Roman, Ion Mânzat, Nicolae Kirculescu, Popescu-Peppe, Iancu Filip, Iacob Mureșianu, Ioanin Lupescu, V. S.

Gold, Dem. Mihăilescu-Toscani, dar și altele lansate la „Crizantema de aur” și compuse de Jolt Kerestely, Paraschiv Oprea, Dan Mizrahi, Dan Stoian, Titel Popovici, Temistocle Popa, Laurențiu Profeta, Horia Făgărășanu, Luminița Demianic sau Dumitru Caulea. Urmărit cu ochii în lacrimi de spectatori, actorul Dorel Vișan a dat încă o măsură a talentului său unic; când a recitat poezia lui Vasile Militaru

Biriș. Juriul secțiunii de Interpretare l-a avut în frunte pe Stephan Poen, între membri numărându-se Daniela Vlădescu, Alina Mavrodin Vasiliu, Floarea Calotă, Silvia Gonciar, Elise Stan, Traian Jurchela, Adrian Grigoraș, Petruț Constantinescu, manager al Filarmonicii „Ion Dumitrescu” din Râmnicu-Vâlcea. Trofeul a fost acordat tinerei Andreea Cristina Tican, de la Bălți (Republica Moldova), familiarizată

„A venit aseară mama” am văzut în sală femei plângând, răscolite de cine știe de amintiri...

Finaliștii concursului de Interpretare, 17 la număr, ca și protagoniștii celor câteva micro-recitaluri din prima parte a celor 3 seri de festival, au fost acompaniați de orchestra „Folclor” a Filarmonicii naționale „Serghei Lunchevici” din Chișinău, dirijată de Petre Neamțu, Artist al poporului, iar prezentatori au fost Eda Marcus, de la TVR, și actorul Silviu

cu festivalul încă de când era mică, când a cântat în postura de „Boboc de crizantemă”. În urma ei palmaresul arată astfel: Veronica Răceală – Constanța (premiul I), Eduard Benedic – Bacău (pr. II), Alina Ichim – Brașov (pr. III), Camelia Țârlea – Germania (premiul special „Ioana Radu”), Oana Lăcrămioara Berbec – București (premiul special „Tinerețea romanței”), Laurențiu Goșnea – Craiova (premiul special „Romanța ne unește”), Valentina Elena Verlan – Dumbrăvița, jud. Timiș (premiul special „Cetatea romanței”), Ionela Mardare Mirică – Piatra-Neamț (premiul special al Fundației „Henry Mălineanu”). O foarte bună inițiativă a organizatorilor a fost aceea ca toți finaliștii să includă între cele două piese cântate una lansată pe

scena „Crizantemei de aur”. În felul acesta am putut constata o dată în plus ce romanțe frumoase s-au lansat și premiat aici, între autori numărându-se Titel Popovici, Vasile

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

Mihai COSMA

Redactori: Octavian URSULESCU

Norela-Liviana COSTEA

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Corespondenți:

Mariana POPESCU, Constantin-Tufan STAN,
Carmen STOIANOV, Alex VASILIU

Semnează în acest număr:

Iulian FIRA, Oana GEORGESCU, Răzvan GEORGESCU,
Ioana KERI, David LAPADAT, Florian LUNGU,
Carmen MANEA, Petruța MĂNIUȚ-COROIU,
Lorena Constantina NEACȘA, Adriana ROGOVSCHI,
Laura VASILIU, Lena VIERU-CONTA, Edward SAVA,
Carmen STOIANOV, Damian VULPE

<https://ucmr.org.ro/revistele-ucmr/revista-actualitatea-muzicala/>

Adresa redacției: București, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 19,
sect. 1, 010971, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742X

Veselovschi, Jolt Kerestely, Paraschiv Oprea, Nicolae Caragia, Horia Făgărășanu, Adrian Beldiman, Alexandru Corfescu, Dan Mizrahy, Constantin Bardan, Ioan Tomescu.

Este foarte greu să oglindești într-un articol strălucirea unei asemenea festival. Ce ar mai fi de spus? Că din partea UNESCO au venit, în afara reprezentantelor noastre în forurile europene, Madlen Șerban și Daniela Popescu, oaspeți din Grecia și din Tunisia, că în sală au fost personalități de seamă la nivel guvernamental, că a filmat și o echipă a Companiei Teleradio Moldova, ce a însoțit o delegație a Direcției de Cultură a Primăriei din Chișinău. Atât oaspeții importanți, cât și protagoniștii festivalului au primit diplome de excelență, buchete de flori, dar mai ales au regăsit atmosfera unică de la Târgoviște, cu un public elevat, cultivat, elegant, bun cunoscător al romanțelor, dovadă că la final toată lumea s-a ridicat în picioare, cântând cu înșuflețire alături de cei de pe scenă „Ciobănaș cu 300 de oi”, adevărat imn al festivalului... (Foto: Andrei Vasiliu)

Octavian URSULESCU